

FAITHFUL MEN · ISANG AKLATAN NG MGA KLASIKONG
KRISTIYANO

Ang Ebanghelyo ni Marcos

Mark

H. A. Ironside

Isinalin sa Tagalog mula sa orihinal na Ingles

Faithful Men

PlymouthBrethren.org · KEE Philippine Missions

Orihinal na pamagat sa Ingles: *Mark*, ni H. A. Ironside.

Orihinal na edisyon: © 1994 by Loizeaux Brothers, Inc., Baltimore, Maryland. First Edition, 1948; Revised Edition, 1994. Introductory Notes from Gaebelein's Concise Commentary on the Whole Bible © 1970, 1985 by Loizeaux Brothers, Inc..

Salin sa Tagalog, 2026. Ang mga sipi mula sa Kasulatan ay isinalin mula sa edisyong Ingles ng aklat na ito; ang mga talata ay maaaring basahin sa Ang Dating Biblia.

Faithful Men, mula sa PlymouthBrethren.org at KEE Philippine Missions. Libreng basahin at ibahagi; huwag ipagbili.

“Ang mga bagay na iyong narinig sa akin sa harap ng maraming saksi, ay ipagkatiwala mo sa mga taong tapat, na makapagtuturo naman sa iba.” (2 Timoteo 2:2)

Mga Panimulang Tala ni Arno C. Gaebelein

Ang mga Ebanghelistang

Ang Ebanghelyo ni Marcos ang pinakamaikli sa apat na Ebanghelyo. Ang matagal nang paniniwala na si apostol Pedro raw ang nagdikta ng ulat na ito at tagasulat lamang si Marcos ay napatunayan nang mali. Mali rin ang iba pang mga teorya: na ang Ebanghelyo ni Marcos daw ang unang naisulat at kinopya na lang nina Mateo at Lucas ang ilang bahagi nito; o na may isang orihinal na ulat, isang iisang pinagkunan, na ginamit ng lahat ng Ebanghelistang. Ang lahat ng opinyong ito ay halos gawa-gawa lamang ng mga taong hindi naniniwala na kinasihan ng Diyos ang mga piniling kasangkapan Niya sa pagbibigay ng apat na larawan ng Kanyang pinagpalang Anak noong Siya'y nasa lupa. Ang matatag na pananampalataya sa pagkasi ng Diyos sa apat na Ebanghelistang ang lumulutas sa lahat ng tinatawag na mga kahirapan at mga pagkakasalungat na madalas nating marinig sa ating panahon. Dahil kinasihan ng Diyos, imposibleng magkamali ang mga ito.

Hindi apostol si Marcos. Dalawang apostol ang pinili upang sumulat ng ulat ng Ebanghelyo: sina Mateo at Juan. Ang dalawa pang manunulat, sina Marcos at Lucas, ay hindi kabilang sa Labindalawa. Ang mga Ebanghelyo nina Marcos at Juan ay nagbibigay sa atin ng salaysay ayon sa pagkakasunod-sunod ng panahon, samantalang sina Mateo at Lucas ay inakay ng Espiritu Santo na huwag isulat ang mga pangyayari ayon sa pagkakasunod-sunod ng panahon, kundi ayusin ang mga ito sa paraang lilitaw ang natatanging katangian ng kani-kanilang Ebanghelyo.

Ang Lingkod ng Diyos

Inilarawan ni Mateo ang Panginoong Jesu-Cristo bilang ang Hari, inilarawan Siya ni Lucas bilang ang Anak ng tao sa Kanyang kasakdalan, at inilarawan Siya ni Juan bilang ang tunay na Diyos at buhay na walang hanggan; si Marcos naman ay naglarawan sa Kanya bilang ang Lingkod ng Diyos.

Ipinahayag na ng mga propeta na darating Siya bilang isang lingkod. Nakita na Siya ni Isaias bilang ang Lingkod ng Diyos (Isaias 53:11). Sa pamamagitan ni Zacarias, ipinahayag ng Espiritu ng Diyos, "Narito, aking ilalabas ang aking lingkod na ang SANGA" (Zacarias 3:8).

Matapos mamuhay si Cristo sa lupa sa anyong lingkod, kinasihan ng Espiritu Santo si Pablo upang sabihin sa atin na Siya na noon pa man ay nasa anyong Diyos ay "hinubad ang lahat, at nag-anyong alipin, at nagkatawang tao" (Filipos 2:7).

Si Marcos, na isa ring lingkod, ay may-kagandahang-loob na tinawag upang iguhit sa panulat ang larawan ng pinagpalang Lingkod na ito at itala ang Kanyang pagpapagal, ang Kanyang paglilingkod sa pag-ibig at pagtitiis, pati ang Kanyang mga dakilang gawa. Maingat niyang hindi isinama ang lahat ng hindi tuwirang may kinalaman sa ating Panginoon bilang Lingkod, at marami siyang idinagdag na hindi isinulat ng ibang mga Ebanghelistang upang ilarawan ang paraan at kasakdalan ng gawain ng Lingkod.

Nagsisimula ang Ebanghelyo ni Marcos sa pagdidiin sa pagka-Diyos ng ating Panginoon. Ang Lingkod ay "ang Anak ng Diyos." Ang dakilang katotohanang ito ay lubos na pinatutunayan ng Kanyang pagsunod, na lagi Niyang ginagawa ang kalooban ng Ama na nagsugo sa Kanya, at ng Kanyang mga dakilang himala

na kasama ng Kanyang mapagmahal na paglilingkod. Kung hindi Siya ang Anak ng Diyos, hindi Siya makapagbibigay ng sakdal na paglilingkod.

Ang pagiging anak at ang paglilingkod ay laging magkasama. Ang anak lamang ng Diyos ang maaaring maging lingkod ng Diyos. Sa biyaya, kung tayo'y sumasampalataya sa Panginoong Jesu-Cristo, ginagawa tayong mga anak ng Diyos. Ang tunay na paglilingkod sa Diyos ay bunga ng pagtatamasa natin sa ating pagiging anak. Kapag lalo nating nauunawaan at tinatamasa ang ating pagiging anak, susunod dito ang lalong masunurin at tuloy-tuloy na paglilingkod.

Nang bautismuhan si Jesus at pahiran sa pagtanggap Niya ng Espiritu, Siya ay "nakita niyang nabuksan ang langit" (Marcos 1:10). Anong nakapagpapalakas-loob na tanawin iyon para sa Kanya na kumuha ng pinakamababang lugar! Kailangan ng lahat ng lingkod ng Diyos ang pangitain ng nakabukas na langit.

Ang Lingkod ng Diyos, na lubos na walang kasalanan, ay nagpakita ng sakdal na pagkukusang kunin ang lugar ng makasalanan sa kamatayan. "Sapagka't ang Anak ng tao ay hindi naparito upang siya'y paglingkuran, kundi upang maglingkod, at ibigay ang kaniyang buhay na pantubos sa marami" (Marcos 10:45).

Isang Huwaran sa Paglilingkod

Talagang matatawag nating napapabayaang Ebanghelyo ang aklat ni Marcos, sapagkat ito ang pinakakaunting pinag-aaralan. Ngunit dapat natin itong pag-aralan, sapagkat ibinigay ito ng Diyos upang tayong Kanyang mga tinubos, bilang

Kanyang mga lingkod, ay makakita kay Cristo ng huwaran para sa ating paglilingkod. Gaya ng isinulat ni A. Jukes:

Purihin ang Diyos na nakita sa lupa ang ganitong paglilingkod; na nagkaroon dito, sa gitna ng mga anak ng tao, ng ganitong kamay, ganitong mata, at ganitong puso. At purihin ang Diyos, na sa pamamagitan ng Espiritu ring iyon ay naghihintay Siyang hubugin tayo ayon sa Kanyang huwaran, oo, na itinalaga Niya tayo noon pa man na maging kawangis ng larawan ng Kanyang minamahal na Anak. At kung ang Ulo ay nasiyahang maglingkod nang ganito... hindi ba tayo, na Kanyang binili, na sa atin Siya naghahangad manahan, na Kanyang mga saksi sa isang sanlibutang hindi nakakakilala sa Kanya, ay maghihintay sa Kanya hanggang ang Kanyang balabal ay bumagsak sa atin, at ang Kanyang Espiritu, "ang langis na nasa Ulo," ay umagos pababa hanggang sa atin din; hanggang makuha natin ang pag-iisip ng Langit, at maging katulad ng mga anghel, mga anak ng Diyos at mga anak ng pagkabuhay na muli, na tinawag upang tumayo sa harapan ng Diyos, at gayunma'y maglingkod, bilang mga espiritung tagapaglingkod sa mga magmamana ng kaligtasan? Ang Diyos ay naglilingkod,—“ang Ama ay gumagawa,”—Oh! anong mga gawa ng pag-ibig, mula sa ulan at sa mabubungang panahon hanggang sa dakilang gawain ng pag-aangat sa tao mula sa lupa hanggang sa pinakamataas na Langit; at si Cristo ay naglingkod at naglilingkod pa; at ang Espiritu Santo ay naglilingkod, kumukuha sa mga bagay ni Cristo upang ipahayag ang mga ito sa atin, at saka isagawa ang mga ito sa atin; at ang mga anghel ay naglilingkod, at ang mga banal ay naglilingkod, at

ipinahahayag ng Iglesia ang kanyang tawag, na siya man, dahil tinubos, ay dapat maging lingkod dito, at ang kanyang mga namumuno ay mga lingkod lamang, oo, mga lingkod ng mga lingkod; at ang Langit ay naglilingkod sa lupa, at ang lupa sa mga nilalang na nasa ibabaw nito. Kaya tayo rin, ayon sa ating Huwaran, yamang tinubos, ay humayo upang maglingkod din. "Mapapalad ang mga aliping yaon, na sa pagdating ng panginoon ay masumpungang gayon ang ginagawa. Katotohanang sinasabi ko sa inyo, na Siya'y magbibigkis, at sila'y pauupuin sa dulang, at lalapit at sila'y paglilingkuran."

Balangkas ng Aklat ni Marcos

I. Naglingkod si Cristo sa Pangangailangan at Kapighatian ng Tao (1:1-5:43)

A. Ang Pagpapakilala sa Lingkod ni Jehova (1:1-13)

B. Ang Gawain ng Banal na Lingkod (1:14-5:43)

II. Sinalungat si Cristo, Ngunit Patuloy na Naglingkod (6:1-10:45)

A. Ang Paglitaw ng Pagsalungat (6:1-56)

B. Tradisyon laban sa Pahayag ng Diyos (7:1-8:9)

C. Mga Pahiwatig ng Darating na Kaluwalhatian (8:10-9:8)

D. Ang Landas ng Pagkaalagad (9:9-10:45)

II. Itinakwil si Cristo, Ngunit Naglilingkod Pa Rin (10:46-16:20)

A. Ang Pagtakwil sa Lingkod na Hari (10:46-13:37)

B. Ang Pinakadakilang Sakripisyo (14:1-15:47)

C. Ang Pagkabuhay na Muli (16:1-20)

Panimula ng May-akda

Nakatutuwang pansinin ang magkakaibang diin ng Espiritu Santo sa Kanyang paglalarawan sa ating pinagpalang Panginoong Jesu-Cristo sa bawat isa sa apat na Ebanghelyo. Sa mga ito ay may apat tayong larawan ng ating Tagapagligtas. Ipinakikilala Siya ng Ebanghelyo ni Mateo bilang ang Hari, ang Mesiyas ng Israel—kaya naroon ang talaan ng angkan na nagpapatunay na Siya ang Anak ni David at Anak ni Abraham. Ito rin ang dahilan ng maraming pagbanggit at pagsipi mula sa mga Kasulatan ng Lumang Tipan na makikita sa Mateo. Ipinakikilala naman Siya ng Ebanghelyo ni Lucas bilang ang sakdal na tao, ang natatanging Anak ng tao na naparito upang hanapin at iligtas ang nawawala. Isang kakaibang katangian ng ulat ni Lucas ang mga kuwentuhan ni Jesus sa hapag-kainan. Mayroon pa bang mas mainam na pagkakataon kaysa sa isang salu-salo para makapagpahinga ang isang tao at maibuka ang kanyang puso? At sa Lucas ay nakikita natin ang ating Panginoon sa maraming ganitong pagkakataon. Sinusundan ng aklat ni Lucas ang Kanyang angkan pabalik hanggang kay Adan sa pamamagitan ni Heli, ang ama ni Maria at samakatwid ay biyenang ni Jose (Lucas 3:23). Malinaw na sinasabi sa atin ng Ebanghelyo ni Juan na ang kanyang layunin ay ipakita "na si Jesus ang Cristo, ang Anak ng Diyos; at upang sa pananampalataya ay magkaroon kayo ng buhay sa kaniyang pangalan" (Juan 20:31). Ipinakikita ng salaysay ni Juan na Siya ang walang hanggang Salita na nagkatawang-tao para sa ating pagkatubos.

Kay Marcos naman iniatas ng Diyos na ipakita sa atin ang Anak ng Diyos na kumikilos sa mapagpakumbabang biyaya at buong-

pusong pagpapasakop sa Ama bilang ang sakdal na lingkod at propeta ng Banal. Agad na sumabak si Marcos sa kanyang paksa. Sa maikling labing-anim na kabanata ay ipinakita niya ang abalang Lingkod na gumagawa ng isang gawa ng awa pagkatapos ng isa pa, nagmamadali mula sa isang lugar patungo sa iba habang ginagawa Niya ang utos ng Kanyang Ama. Dahil hindi naman natin pinag-aalala ang mga ninuno ng isang lingkod, kundi ang kanyang kakayahan, walang talaan ng angkan sa Ebanghelyong ito. Sa halip ay ipinakita ni Marcos ang kahanga-hangang talaan ni Jesus ng paggawa ng mabuti at ng pagpapakilala sa pag-iisip ng Diyos. Madalas nang ipinapansin na gumamit si Marcos ng isang salitang isinalin sa iba't ibang paraan bilang "agad," "pagdaka," "kapagdaka," at "noon din," nang mahigit apatnapung beses, at ang salitang ito ay makikita lamang nang halos ganoon ding dami sa buong natitirang bahagi ng Bagong Tipan. "Ang gawain ng hari ay nangangailangan ng pagmamadali," at si Jesus ay laging abala sa dakilang gawain na dahilan ng Kanyang pagparito sa sanlibutan.

Iba-iba rin ang pagkakalarawan sa sakripisyo sa krus sa bawat Ebanghelyo. Bawat manunulat ay may isinaalang-alang na paghahambing sa isang naiibang handog ng Levitico (Levitico 1-7). Isinalaysay ni Juan ang kamatayan ng Panginoon bilang ang *handog na susunugin*—ang Anak na nag-aalay ng Kanyang buhay upang luwalhatiin ang Ama sa sanlibutan kung saan Siya'y labis na nilapastangan ng makasalanang mga tao. Inilarawan ni Lucas ang dakilang sakripisyong iyon bilang ang *handog tungkol sa kapayapaan*—si Cristo na gumagawa ng kapayapaan sa pamamagitan ng dugo ng Kanyang krus upang ang Diyos at ang tao ay magkasundo at magkaroon ng banal na pakikisama sa isa't isa. Si Mateo, gaya ng nararapat sa isang ang

paksa ay ang pamamahala ng Diyos, ay malinaw na iniugnay ang gawain sa krus sa *handog dahil sa pagkakasala*, kaya masasabi ng Panginoon, "Akin ngang isinauli ang hindi ko kinuha" (Awit 69:4).

Ngunit sa salaysay ni Marcos ay tumititig tayo nang may paghanga at pagkamangha sa Banal na ginawang kasalanan para sa atin upang tayo'y maging katuwiran ng Diyos sa Kanya. Ang dakilang *handog dahil sa kasalanan* ang inilalagay sa ating harapan—si Cristo na namamatay hindi lamang dahil sa mga pagsalangsang na nagawa, kundi dahil sa ating makasalanang likas, na nahahayag sa ating mga gawa.

Binibigyang-diin ko ang mga puntong ito dahil sa mga kahangalang itinuro ng marami. Halimbawa, may mga nag-iisip na ang Ebanghelyo ni Marcos daw ang unang pagsisikap na alalahanin at isalaysay ang kuwento ni Jesus, at ito'y pinalawak at binago ng mga sumulat ng ibang mga Ebanghelyo, na maaaring sila o maaaring hindi sila ang mga taong nakakabit ang pangalan sa mga ito. Ngunit makatitiyak tayo na ang lahat ng ganitong haka-haka ay walang kabuluhan at walang saysay. Nakatatak ang pag-iisip ng Diyos sa bawat pahina ng mga ulat na ito, at ang mismong pagkakaiba-iba nila (ngunit hindi kailanman pagkakasalungatan) pati ang kanilang pagkakasundo ay patunay lamang ng pagkasi ng Diyos.

Ang Layunin ng Ebanghelyo ni Marcos

Ang pinakamataas na layunin ni Marcos ay ipakita sa sanlibutan ng mga Hentil ang kumikilos na pag-ibig ng Diyos kay Jesus na Cristo, na naglingkod sa mga taong nangangailangan, humanap sa mga makasalanan, at nagligtas sa lahat ng nagtiwala sa Kanya. Kung wala nang ibang bahagi

ng Kasulatan ang isang tao kundi ang maikling Ebanghelyong ito, sapat na ito upang ipakita sa sinumang may balisang puso at budhi ang daan ng buhay at kapayapaan.

Hindi na natin kailangang pagtalunan kung, sa pananaw ng tao, kay Pedro nakuha ni Marcos ang marami sa impormasyong kanyang isinulat. Ang lahat ng isinulat ay inayos ng Espiritu ng Diyos na may tiyak na layunin.

Ipinagkaloob kay Isaias na magpropesiya tungkol sa Mesiyas bilang ang nagdurusang lingkod ni Jehova (Isaias 52 at 53). Inihula ni Moises ang pagbangon ng isang propeta na ang salita sa lahat ng usapin ay siyang pangwakas (Deuteronomio 18:15-19). Si Marcos ang ebanghelistang pinili ng Espiritu Santo upang ilarawan ang ating Panginoon na tumutupad sa dalawang tungkuling ito bilang lingkod at propeta. Ngunit hindi natin dapat isipin na nangangahulugan ito na binalawala ang ibang mga aspeto ng Kanyang likas at pagkatao. Hindi Siya kailanman naging higit na makahari kaysa noong naglilingkod Siya, ni higit na makadiyos kaysa noong kusang-loob Niyang nilimitahan ang Kanyang sarili.

Si Pedro ang Dakila, matapos niyang itayo ang imperyo ng Rusya sa malaking halaga, ay nagpasyang kailangan niyang magkaroon ng hukbong-dagat. Ngunit walang sinuman sa Rusya ang marunong gumawa ng barko. Kaya iniwan muna ni Pedro ang kanyang trono, itinalaga ang kanyang asawang si Catherine bilang tagapamahala, hinubad ang kanyang damit-hari, nagbihis na parang karaniwang manggagawa, at naglakbay patungong Holland at England kung saan siya mismo ang nag-aral ng kasanayang iyon. Nagtrabaho siya sa mga gawaan ng barko katabi ng mga lalaking hindi man lang nakapag-isip ng karangalan ng tila magaspang na

manggagawang ito na kasama nilang nagpapagal araw-araw. Hindi nabawasan ang pagiging emperador ni Pedro noong gumagawa siya gamit ang martilyo at palakol kaysa noong bumalik na siya sa kanyang trono.

Ang Pinagmulan ni Marcos

Si Juan Marcos ay anak ng isang mayamang babaeng nagngangalang Maria, malamang ay isang balo, na ang bahay ay sapat ang laki upang maging tagpuan ng maraming naunang alagad matapos ang pagbuhos ng Espiritu noong Pentecostes (Mga Gawa 12:12).

Sumama si Marcos kina Bernabe (na kamag-anak niya) at Pablo sa Cyprus, ngunit pagkatapos ay bumalik siya sa Jerusalem, na lubhang ikinasama ng loob ni Pablo (Mga Gawa 12:25; 13:13; 15:37-39). Gayunman, nang lumaon ay bumawi si Marcos at naging isang pinagkakatiwalaang lingkod ni Cristo at kasama nina Pablo at Pedro (2 Timoteo 4:11; 1 Pedro 5:13). Ganyan talaga ang Diyos—piliin si Marcos, ang lingkod na minsang hindi naging tapat, upang isalaysay ang kuwento ng laging tapat na Lingkod, ang sariling pinagpalang Anak ng Diyos!

Ayon sa isang kilalang tradisyon ng unang iglesya, si Marcos ay tumutukoy sa kanyang sarili nang isalaysay niya ang kuwento ng "isang binata" na sumunod kay Cristo hanggang sa Kanyang pagpasok sa bahay ng pinakapunong saserdote. Nang tangkaing hulihin ng mga bantay si Marcos, iniwan niya sa kanilang mga kamay ang kayong lino na nakabalot sa kanyang katawan at tumakas siyang hubad (Marcos 14:51-52). Ang katotohanang walang ibang ebanghelista ang nagtala ng pangyayaring ito ay maaaring hindi sapat na batayan upang iugnay ito kay Marcos mismo. Sa kabilang dako, dahil malawak

itong tinanggap noong unang panahon, maaaring ito nga ang totoo. Kung gayon, ipinahihiwatig nito na ang batang si Juan Marcos ay nakinig sa pagtuturo ng Panginoon habang Siya'y nasa Jerusalem. Napalapit nang husto ang puso ni Marcos kay Jesus kaya inakala niyang handa na siyang mamatay pa nga kasama Niya, ngunit sa oras ng pagsubok ay tumakas si Marcos, gaya ng ibang mga alagad. Gaano karami ang tunay na umiibig sa Panginoon ngunit kulang sa lakas ng loob na magpapatuloy sa pagsunod sa Kanya anuman ang kapalit!

Habang iniisip natin ang mabuting binatang ito at ang mga kahirapang hinarap niya sa pagsisimula sa paglilingkod sa Panginoon, alalahanin natin na nang lumaon ay napatunayan niyang mahusay siyang lingkod ni Cristo. Nawa'y lumakas ang ating loob na mapagtagumpayan ang sarili nating mga takot at pagkukulang, umaasa sa Diyos na gagawin tayong tunay na mga sugo ng Ebanghelyo ng Kanyang Anak.

Habang pinag-aaralan natin ang ulat tungkol sa Kanya na nagsabi, "Ako'y nasa gitna ninyo na gaya ng naglilingkod" (Lucas 22:27), nawa'y yumukod ang ating mga puso sa mapagpakumbabang pagpapasakop sa harapan Niya. Isuko natin ang ating sarili sa Kanya na ngayo'y nabuhay na mula sa mga patay, upang tayo'y makapaglingkod sa gayunding mapagpakumbabang espiritu na naging katangian Niya noong Siya'y nasa sanlibutang ito. Nawa'y masiyahan tayo sa pagsang-ayon ng Ama habang dumaraan tayo sa buhay na ito na halos hindi kilala at hindi pinapansin.

Kabanata 1: Sinimulan ng Lingkod ang Kanyang Paglilingkod

Inihanda ni Juan ang mga Tao (Marcos 1:1-13)

Biglaang sinimulan ni Marcos ang kanyang ulat nang ipakilala niya ang Lingkod ni Jehova, at saka sinabi sa atin sa napakakaunting salita ang tungkol sa Kanyang tagapagpauna at sa Kanyang bautismo at pagkatukso. "Ang Ebanghelyo ni Jesu-Cristo" ay ang mabuting balita ng Diyos tungkol sa Kanyang pinagpalang Anak na naparito sa sanlibutang ito upang ihayag ang Kanyang puso sa sangkatauhan at ialay ang Kanyang sarili bilang ang dakilang handog dahil sa kasalanan para sa ating pagkatubos.

Inihula ni Malakias ang pagdating ng sugo na mauuna sa Panginoon at maghahanda sa mga tao para sa Kanyang pagdating. Ang sugong ito ay ang tinig na sumisigaw sa ilang (Isaias 40:3) na nananawagan sa Israel na ihanda ang daan ng Panginoon at tuwirin ang Kanyang mga landas. Ang salitang isinaling "Panginoon" sa Marcos 1:3 ay talagang "Jehova" sa talata ng Lumang Tipan. Kaya mayroon tayo rito ng malinaw na pagpapatunay sa pagka-Diyos ng ating Panginoong Jesu-Cristo. Siya na dumating sa gayong kaamuan at kababaang-loob ay ang Walang Hanggan na nagpakumbabang pag-isahin ang Kanyang pagka-Diyos at ang ating pagkatao, maliban sa kasalanan nito. Naparito Siya upang maging ating kamag-anak na manunubos at binili Niya ang ating paglaya mula sa pagkaalipin sa kasalanan at mula sa hatol na nakaamba sa atin.

Dumating si Juan na binabautismuhan ang mga nagpahayag ng kanilang mga kasalanan at sa gayo'y nagpakilala ng pagsisisi.

Binautismuhan niya sila sa ilang ng Judea, inilulubog sila sa maligalig na tubig ng Jordan, ang ilog na sumasagisag sa kamatayan. Napakaraming tao ang lumabas patungo sa kanya mula sa lahat ng nakapaligid at karatig na lupain at tumugon sa kanyang mensahe. Ang kanilang bautismo ay hindi sa anumang paraan isang gawang may merito, kundi isang pagkilala na tinanggap nila ang mensahe at inamin nilang kailangan nila ng paglilinis at kapatawaran. Alam natin mula sa Juan 1:29 na ang mga nagsisising ito ay itinuro sa Kordero ng Diyos bilang ang tanging makapag-aalis ng kasalanan ng sanlibutan at sa gayo'y magbibigay-daan upang ang mga makasalananang may sala ay maipagkasundo sa Diyos.

Si Juan ay may pagkataong gaya ni Elias: isang mahigpit at seryosong tao na nanirahan sa ilang at namuhay nang payak at nagtitimpi, kumakain ng balang at pulot-pukyutan. Hindi niya hinangad na mapansin siya kundi ipinahayag, "Dumarating sa hulihan ko ang lalong makapangyarihan kaysa akin, na hindi ako karapat-dapat yumukod at kalagin ang tali ng kaniyang mga pangyapak."

Ipinahayag ni Juan na kapag lumitaw na si Cristo ay babautismuhan Niya sa Espiritu Santo ang mga tatanggap sa Kanya. Alam nating natupad ito noong Pentecostes at pagkatapos nito nang "ibuhos" ng nabuhay na muling Cristo ang kaloob na Espiritu Santo, na nagbautismo sa mga mananampalataya sa iisang katawan at nagpahid sa kanila para sa paglilingkod.

Sunod nating mababasa na dumating si Jesus mula sa Nazaret ng Galilea at binautismuhan ni Juan sa Jordan. Hindi sinabi sa atin ni Marcos ang pagtutol ni Juan at kung paano ito napawi sa paliwanag ng Panginoon. Mababasa natin ito sa Mateo 3:13-

15. Ang bautismo ni Jesus ay ang pangako ng ating Panginoon na tatapusin Niya ang gawaing ipinarito Niya mula sa Langit. Pinagtibay sa Langit ang Kanyang pangako, at hayagang itinalaga si Jesus sa paglilingkod na ito nang may tinig na dumating mula sa itaas na nagsasabi, "Ikaw ang sinisinta kong Anak, sa iyo ako lubos na nalulugod." Siya na binautismuhan, at sa gayo'y nakiisa sa mga makasalanang umamin ng kanilang kasalanan, ay ipinahayag na ang Walang Kasalanan.

Wala tayong mga detalye sa Marcos tungkol sa pagkatukso, o pagsubok, sa Lilingkod ni Jehova. Sinabi lamang sa atin na *pagdaka* (pansinin ang salitang ito, sapagkat madalas itong makikita sa Ebanghelyong ito) ay itinaboy Siya ng Espiritu sa ilang, na nanatili Siya roon kasama ng mailap na hayop sa loob ng apatnapung araw, at na tinukso Siya ng diyablo. Sa palagay ko'y inakay ng Espiritu Santo si Jesus na pumunta sa ilang upang subukin. Bilang tao sa lupa ay pinili Niyang mapasailalim sa patnubay ng Espiritu sa lahat ng bagay. Nararapat lamang na subukin muna Siya bago Niya simulan ang Kanyang mapagbiyayang paglilingkod. Ang Kanyang pagkatukso ay hindi upang alamin kung baka sakaling Siya'y mabigo at magkasala sa oras ng kagipitan, kundi upang patunayang hindi Siya mabibigo, sapagkat Siya ang lubos na Walang Kasalanan. Ang mga nagpaparatang kay Jesus ng makasalanang likas o ng posibilidad na magkasala ay gumagawa ng mabigat na kamalian laban sa Kanya. Binabantayan ng Kasulatan ang ganitong maling pagkaunawa nang sabihin nito sa atin na Siya ay "tinukso sa lahat ng mga paraan na gaya rin naman natin, gayon ma'y *walang kasalanan*"—o sa literal, hiwalay sa kasalanan (Hebreo 4:15, idinagdag ang italiko). Walang anumang hilig sa kasalanan sa loob Niya. Ang lahat ng tukso ay

nagmula sa labas at wala kahit kaunting tugon sa Kanyang puso.

Nang iwan Siya ni Satanas, dumating ang mga anghel at naglingkod sa Kanya. Siya ang kanilang Manlilikha, at ikinagalak nilang paglingkuran Siya sa Kanyang pagpapakababa.

Tinawag ni Jesus ang Kanyang Unang mga Alagad (Marcos 1:14-20)

Matapos ipakulong ni Herodes si Juan Bautista (sa bilangguan ng Machaerus ayon sa mga sinaunang mananalaysay), si Jesus, pagkatapos ng maikling pananatili sa Judea, ay umahon sa Galilea (Juan 4:3). Doon Niya sinimulan ang Kanyang hayag na paglilingkod sa pangangaral ng mabuting balita na dumating na ang kaharian ng Diyos. Tiyak na tinutukoy ang dakilang propesiya ng panahon sa Daniel 9, sinabi Niya, "Naganap na ang panahon," at nanawagan Siya sa lahat ng tao na magsisi—ibig sabihin, hatulan ang kanilang sarili sa harapan ng Diyos, at sumampalataya sa mabuting balita.

"Nakita niya si Simon at si Andres... na naghahagis ng lambat sa dagat." Nakatagpo na ng magkapatid na ito si Jesus kamakailan, ngunit noon ay hindi pa sila tinawag na iwan ang lahat upang sumunod sa Kanya (Juan 1:39-42). Ngayon ay dumating na sila sa isang pagbabago sa kanilang buhay kung saan kailangan nilang gumawa ng isang malaking pasya. Pansinin na ang Panginoong Jesus, hindi sila, ang unang kumilos (Juan 15:16).

"Magsisunod kayo sa hulihan ko, at gagawin ko kayong... mamamalakaya ng mga tao." Pagkakamaling ikapit ang mga salitang ito sa lahat ng alagad ng Panginoong Jesu-Cristo. Pinili Niya ang dalawang ito, at ang iba pa pagkatapos, sa

natatanging paraan para sa isang dakilang paglilingkod ng paghahatid ng mga kaluluwa sa Kanya. Ngunit makatitiyak tayo na ang lahat ng tapat na sumusunod sa Kanya ay gagamitin Niya sa paraang hindi mangyayari kung hindi sila sumunod.

"Pagdaka'y iniwan nila ang mga lambat, at nagsisunod sa kaniya." Nakuha na Niya ang kanilang mga puso. Ngayon, nang dumating ang tawag para sa buong-panahong hayag na paglilingkod, wala nang pag-aatubili. Totoo na wala silang gaanong maiiwan, ngunit alang-alang sa Kanyang pangalan ay tinalikuran nila anuman ang mayroon sila na pag-asang makalupa, at ginawa Niya silang matatapang at mahuhusay na manggagawa sa dakilang gawain ng paghahatid ng mga kaluluwa sa Kanya.

Sina Santiago at Juan, ang mga anak ni Zebedeo, ay mga mangingisda rin, at si Juan man lamang ay nakakilala na kay Jesus noon. Maaaring kilala na rin Siya ni Santiago. Malinaw na nakita ng Panginoong Jesu-Cristo ang kanilang alab ng espiritu at ang debosyon ng kanilang mga puso sa Kanya.

"Pagdaka'y kaniyang tinawag sila: at kanilang iniwan ang kanilang amang... at nagsisunod sa kaniya." Ito'y tunay na pagsubok. Walang alinlangang mahal na mahal nila ang kanilang amang si Zebedeo, ngunit inuna nila si Cristo at ang Kanyang mga karapatan sa kanila, kaya iniwan nila ang tahanan at hanapbuhay alang-alang sa Kanya. Isipin ninyo kung ano ang mawawala kina Pedro, Andres, Juan, at Santiago kung hindi nila pinakinggan ang utos na iwan ang lahat alang-alang kay Cristo. Iniwan nila ang hanapbuhay na pangingisda upang makibahagi sa pinakadakilang gawaing ipinagkatiwala kailanman sa tao—ang paghahatid ng mga kaluluwa kay Cristo.

Tinawag ng Panginoon ang apat na mangingisda upang maging mamamalakaya ng mga tao. Nakita Niya na sila'y bihasa at masipag sa kanilang gawain sa dagat ng Galilea, at tinawag Niya sila at sinangkapan para sa mas mataas at mas marangal na paglilingkod ng paghahatid ng mga kaluluwa sa Kanya. Hindi natin dapat ipalagay mula rito na lahat ng sumusunod sa Panginoong Jesu-Cristo ay magiging dakilang tagapaghatid ng kaluluwa. May mga tinawag upang maglingkod sa mas mababang kalagayan. May mga walang kakayahang mangaral, o kahit gumawa nang mabisa sa personal na pakikipag-usap. Ngunit bawat isa ay tinawag upang maglingkod saanmang lugar siya ilagay ng Panginoon. May mga tinawag upang magdusa lamang alang-alang sa Kanya. Ang lahat ay maaaring makibahagi sa paglilingkod ng panalangin at sa gayo'y maging tunay na tulong sa mga nangangaral ng Salita.

Kung gaano katagal ang lumipas mula sa pagtawag sa apat na mangingisdang apostol hanggang sa mga gawaing nakatala sa natitirang bahagi ng Marcos 1, mahuhulaan lamang natin. Mukhang lahat ay nangyari sa loob lamang ng iilang araw.

Nagpalayas si Jesus ng mga Demonyo (Marcos 1:21-28)

"At sila'y nagsipasok sa Capernaum." Ang ating Panginoon at ang Kanyang ina at mga kapatid ay lumipat mula Nazaret patungong Capernaum, kaya ito'y naging tahanan na ni Jesus (Mateo 4:13; Juan 2:12). Tinawag itong "kaniyang sariling bayan" (Mateo 9:1). Dito Siya madalas magturo at gumawa ng maraming himala. Ito'y isang lungsod na higit na pinagpala kaysa sa lahat ng iba pa sa Galilea; gayunma'y tinanggihan nito ang Kanyang patotoo at laban dito ay binigkas Niya ang isa sa Kanyang pinakataimtim na mga sumpa (Mateo 11:23).

"Pagdaka nang araw ng sabbath." Maingat na ipinangilin ni Jesus ang sabbath ng kautusan sa paraang nais ng Diyos na ito'y ipangilin. Ngunit tumanggi Siyang kilalanin ang tambak ng mga tradisyon at makakautusang dagdag sa Kasulatan na ikinabit ng mga rabi sa sabbath. Ginawang pabigat ng mga rabi ang dapat sana'y pagpapala. Bukas sa Kanya ang sinagoga bilang isang kinikilalang guro, at pumasok Siya roon at nagturo.

Ang Sinagoga sa Israel. Ang unang pagbanggit sa sinagoga sa Kasulatan ay sa Awit 74:8 (KJV). Ang huli ay sa Apocalipsis 3:9, kung saan mababasa natin ang tungkol sa isang sinagoga ni Satanas. Ang salita mismo ay nangangahulugan lamang ng isang lugar ng pagtitipon o sama-samang pagkakatipon. Hindi tulad ng templo, na itinakda ng Diyos, ang sinagoga ay kusang-loob na pagpapakita ng katapatan sa kautusan ng Diyos. Nadama ng mga Judio ang pangangailangan ng ganitong mga lugar kung saan sila'y makapagtitipon para sa pagtuturo at pakikisama. Iisa lamang ang kinikilalang templo sa anumang panahon, at iyon ay nasa Jerusalem. May mga sinagoga saanman may sapat na mga pamilyang Judio na makapagpapanatili nito, at madalas ay may ilan sa iisang lungsod.

Noong bata pa si Jesus ay nakaugalian na Niyang dumalo sa sinagoga. Maaga Siyang nagsimulang makibahagi sa mga pagtitipon doon (Lucas 4:16). Pansinin ang mga salitang, "gaya ng kaniyang ugali." Pinarangalan Niya ang lugar kung saan binabasa at ipinaliliwanag ang Salita ng Diyos, at inutusan ang iba na igalang din ang sinagoga, kahit na ang mga nagtuturo roon ay hindi laging mga taong may pare-parehong buhay (Mateo 23:2-3). Hindi ba tayo matututo sa Kanya na igalang ang

lugar kung saan kinikilala ang pangalan ng Diyos at binabasa ang Kanyang Salita, kahit hindi natin sinasang-ayunan ang lahat ng nangyayari roon? Napakadali nating mapunta sa sukduhan, alinman sa pagwawalang-bahala nang lubusan sa masamang doktrina o di-banal na pag-uugali, o sa pagkakaroon ng mapagmataas at mapagmatuwid-sa-sariling saloobin sa lahat ng hindi umaabot sa ating pamantayan. Mahalagang maunawaan na habang tayo bilang mga indibidwal ay pinapayuhang tumigil sa paggawa ng masama at matutong gumawa ng mabuti (Isaias 1:16-17), hindi tayo tinawag upang umakyat sa luklukan ng paghatol at hatulan ang iba na maaaring kasing-tapat natin, ngunit hindi nakikita ang lahat ng bagay nang eksaktong gaya ng pagkakita natin.

"Sila'y tinuturuan niyang tulad sa may kapamahalaan, at hindi gaya ng mga eskriba." Nakaugalian ng mga taong ito na ulitin ang sinabi ng kanilang mga guro, at hindi nila sinubukang magbigay ng anumang turong may kapamahalaan mula sa kanilang sarili. Nagsalita si Jesus bilang Isang sinugo ng Diyos. Hindi Niya kailangang patibayin ang Kanyang mga turo sa pamamagitan ng pagsipi sa mga awtoridad ng tao, kundi ipinangaral Niya ang Salita bilang tagapagsalita ng Ama, na Kanyang kinakatawan. Ito'y pagtuturong hindi pa kailanman narinig ng mga tao.

"Isang lalake na may karumaldumal na espiritu." Malinaw na sinasabi sa atin ng Kasulatan na totoo ang pagsanib ng demonyo. Hindi lamang ito pamahiin ng mga Judio. Sa pagkakataong ito ay naantala ang pagtitipon dahil sa isang lalaking nasa ilalim ng kapangyarihan ng isang masama at maruming espiritu.

"Nakikilala kita kung sino ka, ang Banal ng Diyos." Nakilala ng demonyo ang pagkatao at kapamahalaan ni Jesus at natakot na baka hahatulan na Niya ang masasamang espiritu sa pagkulong sa kanila sa walang hanggang bilanguan ng mga napahamak. Maaaring hindi maniwala ang mga tao sa mga pahayag ni Cristo tungkol sa Kanyang sarili, ngunit kilala Siya ng mga nahulog na espiritu kung sino talaga Siya.

"Sinaway siya ni Jesus." Hindi ninais ng ating Panginoon ang patotoo mula sa mga demonyo. Inutusan Niya ang espiritu na tumahimik at lumabas sa nagwawalang lalaki. Sa huling mapaghiganting pagsisikap, lalo pang pinahirapan ng demonyo ang kawawa niyang biktima, at saka, sa sapilitang pagsunod sa utos na wala siyang kapangyarihang suwayin, iniwan niya ang lalaki na malaya na sa kanyang kakila-kilabot na kapangyarihan. Kitang-kita ng lahat ng naroroon ang pagkakaligtas.

Nanabik ang mga nasa sinagoga nang makilala nila ang kapangyarihan ni Jesus sa masasamang espiritu. Nagtanungan sila sa isa't isa kung ano ang kahulugan ng lahat ng iyon at kung saan nanggaling ang Kanyang kapamahalaan. Kailanman, habang nakikinig sila sa mga karaniwang tagapagpaliwanag ng kautusan, ay hindi pa nila nakita ang ganitong pagpapakita ng pagsang-ayon ng Diyos. Ikinuwento ng isa sa iba ang kahanga-hangang nangyari sa sinagoga ng Capernaum, hanggang sa umabot ang balita sa buong bahaging iyon ng Galilea. Ngunit, gaya ng pinatunayan ng mga sumunod na pangyayari, iba ang kilalanin si Jesus bilang isang dakilang guro, propeta, o manggagawa ng kababalaghan, at ibang-iba ang yumukod sa pagsisisi sa harapan ng Diyos at tanggapin ang Tagapagligtas na Kanyang sinugo, bilang ang Manunubos mula sa kasalanan.

Nagpagaling si Jesus ng Marami (Marcos 1:29-34)

Noong una ay sa Betsaida nakatira sina Simon at Andres. Maaaring nang mag-asawa na si Simon ay lumipat siya sa Capernaum, marahil upang tumira sa bahay ng ina ng kanyang asawa.

"Ang biyenang babae ni Simon ay nakahiga, na may lagnat." Saanman pumunta si Jesus ay may mga katibayan ng pinsalang idinulot ng kasalanan sa Israel. Kung naging tapat lamang sa Diyos ang bayang ito, inalis sana Niya ang sakit sa kanila (Exodo 15:26). Ngunit bilang isang bansa ay hindi nila sinunod ang Kanyang Salita. Kaya laganap sa lahat ng dako ang sakit at karamdaman. Nang makita ang paghihirap ng biyenan ni Simon, ipinaalam ito ng mga alagad kay Jesus, tiwalang aayusin Niya ang kalagayan.

Sa magiliw at personal na malasakit sa kawawang maysakit, hinawakan Niya ang kanyang kamay at marahang ibinangon siya at "inibsan siya ng lagnat." May kagalingan sa Kanyang haplos. Pinayapa at inaliw siya ng Kanyang kamay at pinalaya siya sa apoy na nagliliyab sa kanyang mga ugat. Sa mapagmahal na pasasalamat, siya na nakahigang walang magawa ay bumangon na ngayon at naglingkod sa iba.

Nang patapos na ang araw, makikita ang isang halu-halong pulutong na dumarating mula sa lahat ng dako, dala ang mga maysakit at mga inaalihan ng demonyo upang gamitin ni Jesus ang Kanyang kapangyarihang magpagaling para sa kanila. "At ang buong bayan ay nagkatipon sa pintuan." Hindi ito basta pagmamalabis. Hindi malaking lungsod ang Capernaum. Mula sa bawat sulok ay nagpunta ang mga naninirahan dito sa bahay nina Simon at Andres, itinulak ng pag-uusisa o ng pakiramdam ng pangangailangan. Nakalulungkot, ang nakararami sa kanila

ay hindi kailanman seryosong inisip ang kanilang pananagutan sa Kanya na dumating sa gitna nila sa gawain ng Kanyang biyaya, hindi lamang upang pagalingin ang kanilang katawan, kundi upang ipahayag din ang kaligtasan para sa kanilang mga kaluluwa.

Pinagaling Niya ang marami sa kanilang mga kapansanan sa katawan at pinalaya ang iba mula sa espirituwal na pagkaalipin sa kapangyarihan ng demonyo, ngunit hindi Niya pinahintulutan ang masasamang espiritu na ihayag kung sino Siya, sapagkat ayaw Niyang tumanggap ng patotoo mula sa mga hukbo ng masama.

Ang sabbath kung kailan napakarami ang napagaling sa Capernaum (Marcos 1:21-34) ay maaaring ang sabbath na kasunod agad ng araw ng kahanga-hangang huli ng isda (Lucas 5:1-11). Ang buhay ng ating Panginoon sa lupa ay buhay ng walang tigil na paglilingkod. Hindi ito nangangahulugan na lagi Siyang abala sa pagtuturo at pagpapagaling. Nakatagpo Siya ng saganang panahon para sa tahimik na pakikipag-isa sa Ama. Gayunman, wala sa Kanyang mga alagad ang naging kasing-abala Niya.

Ang araw ng sabbath sa Capernaum ay isa lamang sulyp sa Kanyang buong buhay, na ginugol sa pagpapahayag ng Ebanghelyo ng kaharian at sa pagtugon sa mga pangangailangan ng mga lalaki at babae. Pinahiran Siya ng Ama ng Espiritu Santo upang Siya'y lumibot na gumagawa ng mabuti at nagpapagaling sa lahat ng pinahihirapan ng diyablo (Mga Gawa 10:38) bilang patotoo na nagmamalasakit ang Diyos sa mga alalahanin ng tao. Sa lahat ng paglilingkod na ito ay nag-iwan Siya sa atin ng halimbawa. Napakaraming panahon ang sinasayang natin sa mga bagay na walang pakinabang.

Ginawa Niyang mahalaga ang bawat sandali para sa kaluwalhatian ng Diyos. Sa ating buhay ay napakaraming bagay na walang tunay at pangmatagalang halaga. Sa lahat ng Kanyang sinabi o ginawa ay may halagang may bisa hanggang sa walang hanggan.

Ang paglilingkod ng Panginoong Jesu-Cristo sa pagtuturo at pagpapagaling ay laging magkaugnay nang malapit. Ang huli ay nagpupuno sa una, at sa isang paraan ay nagpapatunay dito. Pinatunayan ng Kanyang mga makapangyarihang gawa na Siya ang Anak ng Diyos, ang Mesiyas ng Israel at ang Tagapagligtas ng sanlibutan. Hindi Siya gumawa ng mga himalang walang silbi, ni ng mga kababalaghang pang-akit lamang ng pansin. Hindi Siya isang salamangkerong naghahangad na pahangain ang mga tao sa Kanyang mahiwagang kapangyarihan sa kalikasan o sa isip ng tao. Sa lahat ng Kanyang ginawa ay ang kaluwalhatian ng Ama at ang pagpapala sa sangkatauhan ang Kanyang layunin. Kinilala Niya ang lahat ng sakit, ang bawat kapansanan sa katawan, bilang pangunahing gawa ng kaaway ng Diyos at ng tao, yamang walang magiging sakit sa sanlibutan kung hindi pumasok ang kasalanan upang sirain ang magandang nilikha ng Diyos. Karapatan Niyang wasakin ang gawa ni Satanas at palayain ang mga nagdurusa mula sa mga bunga ng kasalanan, sa espiritu man at sa katawan. Ibinigay Niya sa Israel ang isang paunang lasap ng pagpapalang magiging pandaigdigang kapag naitatag na ang kaharian ng Diyos at ang sangkatauhan ay napalaya na mula sa pagkaalipin sa kabulukan (Roma 8:20-21).

Nilinis ni Jesus ang Ketongin (Marcos 1:35-45)

Kasunod ng abalang sabbath na iyon sa Capernaum, ang Tagapagligtas na Lingkod ay humiwalay nang madaling-araw

pa, bago pa sumikat ang araw, at nagtungo sa isang ilang na dako at doon ay gumugol ng ilang oras sa banal na pakikipag-isa sa Kanyang Ama. Ang panalangin, para sa Kanya bilang sakdal na tao, ay ang mismong kagalakan ng Kanyang banal na kaluluwa habang pinag-uusapan Niya ang mga bagay-bagay kasama Niya na nagsugo sa Kanya.

Habang lumalalim ang umaga, dumating si Simon at ang iba pang mga alagad na hinahanap Siya. Nang matagpuan nila Siya, sinabi nila sa Kanya na marami pang iba ang nagnanais na makita at marinig Siya. Malinaw na ang iniisip nila ay kilalanin Siya bilang Hari at pilitin, wika nga, ang pakikipaghiwalay sa pamahalaan ng Roma. Ngunit para kay Cristo ay walang kaharian kung walang krus. Kaya sa halip na salubungin ang mga humahanap sa Kanya, tahimik Niyang sinabi, "Magsiparoon tayo sa ibang dako, sa mga kalapit na bayan." Ipinahiwatig Niya na may paglilingkod Siyang dapat tuparin para sa mga naninirahan sa ibang mga bayan, sapagkat Siya'y sinugo upang ipangaral din sa kanila ang Ebanghelyo ng kaharian. Kaya ang maliit na grupo ay nagpatuloy mula bayan hanggang bayan sa buong Galilea, at nangaral Siya sa mga sinagoga at nagpalayas ng mga demonyo.

Habang naglilingkod Siya sa isa sa mga lugar na ito, isang kawawa at maruming ketongin ang lumapit sa Kanya. Nagpatirapa ang ketongin sa Kanyang paanan at humiling na mapagaling sa kinatatakutang sakit. Tiyak siyang may kapangyarihan si Jesus, ngunit hindi niya alam kung handa Siyang gamitin ito para sa isang taong tiyak na nasa ilalim ng sumpa ng Diyos, sapagkat iyon ang kinikilalang kalagayan ng isang ketongin sa Israel. Sumigaw siya, "Kung ibig mo, ay maaari mo akong linisin." Sa pusong puspos ng habag ay

humarap si Jesus sa kanya sa biyaya, at hindi natatakot na mahawa sa karumihan sa paghipo sa isang napakarumi, iniunat Niya ang Kanyang kamay at hinipo ang ketongin. Sinabi ni Jesus, "Ibig ko; luminis ka." Agad na naganap ang himala. Naglaho ang ketong sa utos ni Jesus, at ang dating biktima ng kakila-kilabot na sakit na ito ay umalis na nagagalak. Si Jesus, na walang hangad na papurihan lamang bilang isang makapangyarihang manggagawa ng kababalaghan, ay mahigpit na pinagbilinan ang napagaling na lalaki na huwag sabihin kaninuman ang nangyari. Inutusan ng Panginoon ang lalaki na pumunta muna sa saserdote sa templo sa Jerusalem, at doon ay magpakita upang masuri at ihandog ang dalawang ibon at iba pang mga hain na iniutos ni Moises, gaya ng nakatala sa Levitico 14, "na pinakapatotoo sa kanila." Maiisip natin ang pagkamangha at pagtataka ng saserdote nang magharap ang lalaking ito para sa seremonyal na paglilinis, sapagkat ang ganitong pagpapagaling ay hindi pa naririnig sa Israel sa loob ng maraming siglo.

Hindi napigilan ng napagaling na lalaki na ipamalita sa lahat ng dako ang kanyang naranasan; at dahil dito ay napakarami ang dumagsa upang makita si Jesus kaya umalis Siya sa lungsod at nanatili sa labas, sa kabukiran. Kahit doon ay nagsidating sila sa Kanya mula sa lahat ng dako. Wala sa kapangyarihan ng tao ang magpagaling ng ketong, ngunit ang hindi magawa ng sinumang manggagamot sa lupa ay naisagawa ni Jesus sa isang haplos at isang salita! Ang ketong ay sakit na nasa mismong katawan. Kumakalat ito mula sa loob palabas. Dahil sa karumihan nito ay ginagamit ito ng Diyos bilang larawan ng karumihan ng kasalanan.

Ang bawat kaluluwang hindi pa ligtas ay pinahihirapan ng kinatatakutang sakit na ito at isang maruming makasalanan sa paningin ng Diyos. Hindi naging ketongin ang isang tao dahil may kakila-kilabot siyang mga sugat at iba pang mga galis sa kanyang katawan. Mga katibayan lamang ang mga ito ng sakit sa loob. At hindi naging makasalanan ang isang tao dahil siya'y nagkakasala: nagkakasala siya dahil siya'y makasalanan, at bilang gayon ay bulok siya sa mismong likas niya. Ang kapangyarihan lamang ng Panginoon ang makapagbibigay ng kalayaan.

Pangwakas

Sa unang limang kabanata ng Marcos ay tinatawagan tayong isaalang-alang ang naging tugon ng iba't ibang tao sa tawag at patotoo ng Panginoon noong Siya'y naglilingkod sa lupa. May mga nakinig nang may kagalakan sa Kanyang mapagbiyayang paanyaya na sumama sa Kanya bilang mga alagad at sugo, at kusang iniwan ang lahat ng kanilang karaniwang hanapbuhay dahil sa pag-ibig sa Kanya. Ang iba ay nag-aatubili at natatakot na baka napakarami ang hihingin sa pagpapasakop nila sa Kanyang pamatok. May mga humanap sa Kanya dahil sa kanilang personal na mga pangangailangan, maging sa katawan man o sa espiritu; ang iba naman ay sumunod sa Kanya sa paniniwalang Siya ang ipinangakong Mesiyas at sa pagnanais na magkaroon ng bahagi kasama Niya sa Kanyang kaharian. Ngunit anuman ang dahilan na nag-akay sa kanila na kumapit sa Kanya, tinanggap Niya sila. Pagkatapos ay matiyaga Niya silang tinuruan, ipinaliliwanag ang tunay na kahulugan ng Kanyang misyon at ng kaharian ng Diyos na "minagaling ng inyong Ama na ibigay" sa kanila (Lucas 12:32). Ang Ama ang

naglapit sa mga tao sa Panginoong Jesus, kaya may pagtanggap para sa lahat ng lumapit (Juan 6:44).

Ang pagtanggap ng Ama sa Langit ay totoo pa rin hanggang ngayon. Maaaring lumapit sa Kanya ang isang tao dahil wasak ang kanyang puso at nalaman niyang pinagagaling ni Jesu-Cristo ang mga wasak na puso; ang iba ay lumalapit dahil sa isang pananabik na walang saysay niyang sinikap na mapawi sa kawawang sanlibutang ito; ang iba naman ay lumalapit na nakayuko sa hiya at dalamhati dahil sa isang masama at nasayang na buhay; at may iba pang lumalapit dahil narinig niyang may kagalakan at kasayahang matatagpuan kay Cristo. Ngunit ang lahat ng lumalapit ay tinatanggap sa biyaya at binibigyan ng maharlikang pagsalubong. Gayunman, ang lahat ay kailangang lumapit bilang mga makasalanan, sapagkat ang gayon lamang ang Kanyang ipinarito upang tawagin (Mateo 9:13).

Walang iisang nakagawiang paraan ang ating Panginoon sa pakikitungo sa mga kaluluwa. Inihahayag Niya ang Kanyang sarili sa maraming iba't ibang paraan at gawa, ayon sa natatanging pangangailangan ng bawat tao. Ang mahalaga ay maabot ang budhi at mailapit ang puso sa Kanya. Anuman ang dahilan ng isang tao sa paglapit kay Jesus, makatitiyak siyang hindi siya itataboy. Pinahahalagahan ng Panginoon ang mapagmahal na debosyon sa Kanya.

Kabanata 2: Ang Gawain ng Banal na Lingkod (Unang Bahagi)

Ang Pagpapagaling sa Lalaking Paralitiko (Marcos 2:1-12)

Nagpapatuloy pa noon ang unang bahagi ng paglilingkod ng Panginoon sa Galilea, at ang mga pangyayari sa Marcos 2 ay sumunod agad sa mga nasa Marcos 1. Ang Capernaum ang naging sentro na mula roon ay lumalabas si Jesus papunta sa iba pang bahagi ng Galilea, noong maagang tag-araw o huling bahagi ng tagsibol ng A.D. 28.

Saanmang lugar naroon si Jesus, mabilis itong kumakalat, gaya ng nangyari dito nang lumabas ang balita na ang dakilang manggagamot ay nasa lungsod na naman na pinili Niyang tirahan. Napuno ng mga tao ang bahay na tinutuluyan Niya, at nagsiksikan pa sila sa may pintuan habang ipinapahayag Niya ang mensaheng dinala Niya mula sa Langit, ang salita ng kaharian. Ito ang pangunahin Niyang misyon sa loob ng tatlo at kalahating taon ng Kanyang paglilingkod. Pangalawa lamang ang pagpapagaling sa maysakit na katawan, bagaman sa mga tao ay malamang na iyon ang pinakamahalaga. Pero mas malubha ang sakit ng kaluluwa kaysa sa sakit ng katawan, at mas mahalaga ang dalhin sa mga tao ang mensahe ng buhay kaysa sa pagalingin sila sa mga karamdaman ng katawan.

“Isang lumpong paralitiko, na binubuhat ng apat.” Kung walang tutulong, hindi makalalapit kay Jesus ang kawawang paralitikong ito na wala nang magawa para sa sarili. Pero may apat siyang kaibigan na mukhang buong-buo ang paniniwala na bibigyan ng Panginoon ng lakas ang paralisadong mga bisig at binti ng maysakit. Desidido ang masisipag na

magkakaibigang ito na hindi sila mabibigo sa pagsisikap na dalhin ang nagdurusa nang direktso sa mapagmahal na Tagapagligtas na gumagawa ng mga himala. Nang makita nilang sarado ang lahat ng karaniwang daan papunta kay Jesus dahil sa dami ng taong nagsisiksikan sa pintuan, binuhat nila ang lalaki paakyat sa patag na bubong, na karaniwang inaakyat sa pamamagitan ng hagdan sa labas ng bahay. Doon ay tinanggal nila ang mga tisa at pawid at gumawa ng butas na sapat ang laki, at sa pamamagitan ng mga lubid na isinuot sa ilalim ng higaang kinahihigaan ng paralitiko, ibinaba nila ang maysakit hanggang sa kinaroroonan ni Jesus na nagtuturo. Isipin mo na lang ang gulat at pananabik ng mga tao habang dahan-dahang ibinababa ang lalaking nakahiga, hanggang sa mismong paanan ni Jesus. Para sa Kanya, hindi iyon bastos o di-nararapat na panggugulo o pag-abala, kundi tahimik na patunay ng pananampalataya ng lima, na umaasang gagamitin Niya ang Kanyang kapangyarihan para sa kanila.

“Nang makita ni Jesus ang kanilang pananampalataya.” Nakikita ang pananampalataya sa mga gawa. Ipinakita ng apat na kaibigan ng lalaking walang magawa ang kanilang pananampalataya sa pamamagitan ng kanilang gawa. Ang kanilang tiyaga at sipag ang nagpatunay na totoo ang pananampalataya nila na handa si Jesus na tugunan ang pangangailangan. Dahil tiyak nilang kailangan ng kanilang maysakit na kaibigan si Jesus, determinado silang walang makahahadlang sa pagdadala sa kanya sa harapan ng Tagapagligtas. Ganoon din ba tayo kamalasakit sa pagdadala ng ating mga kaibigang hindi pa ligtas kay Jesus? Ikinagalak ni Cristo nang makita Niya ang pananampalataya ng mga lalaking ito, sapagkat laging niluluwalhati ng pananampalataya ang Diyos. Kinikilala Niya ito sa bawat tapat na kaluluwang

naghahanap, at lagi Siyang mabilis tumugon sa hangarin ng pusong nananampalataya. Kinilala Niya ang pananampalataya ng mga kaibigan, at nakita Niyang ang paralitiko ay nangangailangan ng bagay na higit pa sa paggaling ng katawan, ang kapatawaran ng kanyang mga kasalanan, kaya “sinabi Niya sa lumpo, Anak, ipinatatawad na ang iyong mga kasalanan.” Isang napakatinding sandali iyon, at tiyak na namangha ang mga nakikinig sa Kanyang mga salita, sapagkat kailanman ay hindi pa sila nakarinig ng taong nagsalita nang ganoon.

“Ilan sa mga eskriba...na nangagbubulay sa kanilang mga puso.” Sila ay mga legalista na walang alam tungkol sa biyaya at tumatanggi sa pag-aangkin ni Jesus na Siya ang Anak ng Ama. Hindi sila lumapit sa Kasulatan para maliwanagan, kundi nagtalo-talo sila kung ano ang ibig sabihin ng lahat ng iyon. Puno ng pagkiling at determinadong hindi maniwala kay Jesus, agad nilang kinontra Siya. Para sa kanila, pinakamasamang uri ng kalapastanganan ang magkunwari ang sinuman na may kapangyarihang magpatawad ng mga kasalanan. Sa Diyos lamang nauukol ang karapatang iyon. Hindi nila alam na ang Diyos na nahayag sa laman ay nakatayo mismo sa gitna nila!

“Napagtalastas ni Jesus sa Kanyang espiritu na sila'y nangagbubulay nang gayon sa kanilang sarili.” Hindi sila nagsalita nang malakas para marinig ang galit at pagtutol nila sa Kanyang mga salita, pero alam ni Jesus ang kanilang iniisip (Awit 94:11), at sinagot Niya sila ayon doon. “Bakit ninyo binubulay...sa inyong mga puso?” Ang kakayahang mabasa ang pinakalihim na laman ng kanilang isip ay isa pang patunay na Siya ay Diyos, sapagkat Diyos lamang ang nakaaalam ng ating mga iniisip “mula sa malayo” (Awit 139:2).

“Alin baga ang lalong magaan?” Kung sila ang tatanungin, hindi nila kayang pagalingin ang maysakit, at hindi rin nila kayang patawarin ang makasalan. Kaya ni Jesus ang dalawa. Pinili Niyang gawin muna ang mas mahalaga.

“Upang inyong maalaman na ang Anak ng tao ay may kapangyarihan sa lupa na magpatawad ng mga kasalan.” Gagawa Siya ng himala para ipakita ang Kanyang kapangyarihang magligtas kapwa sa kasalan at sa mga ibinubunga nito. Kaya hinarap Niya ang paralitiko na wala pa ring magawa, at inutusan itong tumindig, buhatin ang kanyang higaa, na isang banig na madaling irolyo, at umuwi sa kanyang bahay na magaling na. May kapangyarihan ang Kanyang salita. Habang nagsasalita Siya, pumasok ang lakas sa mga bisig at binting iyon, at tumindig ang lalaki, kaya namangha ang lahat ng nanonood.

Ang lalaking paralitiko ay literal na “walang lakas” (Roma 5:6). Sa kanyang kahinaan, larawan siya ng lahat ng tao na nasa kanilang mga kasalan. Ang salita ni Cristo ang nagbigay ng lakas sa kanyang paralisadong katawan, gaya rin ng parehong salitang iyon na nagbibigay ng bagong buhay sa sinumang tumatanggap nito sa pananampalataya.

Nang makita ng mga tao ang paralitiko na tumayo at umalis na buhat ang kanyang higaa sa utos ni Jesus, naunawaan nilang may kapangyarihan ng Diyos na kumikilos sa gitna nila, at niluwalhati nila ang Diyos dahil sa kahanga-hangang paggawa Niya sa pamamagitan ng Kanyang lingkod na si Jesus. Tiyak na marami ang nag-isip kung hindi nga kaya Siya ang ipinangakong Mesiyas habang sinasabi nila, “Kailanma'y hindi kami nakakita ng ganito.” Isa itong bago at kapansin-pansing pagpapakita ng biyaya at kapangyarihan ng Diyos.

Ang Pagtawag kay Mateo (Marcos 2:13-17)

Pagkaalis sa bahay na pinagpagalingan Niya sa lalaking paralitiko, si Jesus ay “lumabas na muli sa tabi ng dagat,” at doon ay tinuruan Niya ang napakaraming taong sumusunod sa Kanya. Inihayag Niya sa kanila ang mga dakilang katotohanan tungkol sa darating na kaharian ng Diyos, na matagal nang hinihintay ng Israel.

“Nakita Niya si Levi na anak ni Alfeo na nakaupo sa paningilan ng buwis.” Si Levi, na tinatawag ding Mateo (Mateo 9:9-13), ang sumulat ng unang Ebanghelyo, ay kabilang sa kinamumuhiang uri ng mga publikano. Isa siya sa mga maniningil ng buwis na naglilingkod sa Roma. Kinamumuhian sila dahil sila ang nangongontrata sa paniningil ng buwis, at piniga nila ang kanilang mga kapwa Judio para yumaman sila. Sa Capernaum ay may adwana ng Roma, kung saan kailangang dalhin ng lahat ng mangingisda ang kanilang huli at magbayad ng tiyak na porsiyento bilang buwis. Maaaring may kaugnayan si Levi sa tanggapang ito. Malinaw na narinig na niya si Jesus noon pa at kumbinsido na ang kanyang puso na Siya ang Mesiyas; kaya nang dumating ang pagtawag, tumugon siya agad. Agad siyang sumuko sa pag-aangkin ni Cristo. Nakikita natin sa handang pagsunod ni Levi ang halimbawa ng dapat makita sa lahat ng nabihag na ni Cristo ang puso.

Si Cristo ay hindi lamang ating Tagapagligtas. Siya rin ang ating Panginoon. Ang pagtubos ay higit pa sa pagliligtas mula sa pagkakasala at sa hatol na nararapat sa kasalanan. Kasama sa pagtubos ang pagpapalaya sa atin mula sa kapangyarihan at pamamahala ni Satanas, ang diyos ng sanlibutang ito, at ang masaya nating pagpapasakop sa Kanya na bumili sa atin ng Kanyang sariling mahalagang dugo. Mababasa natin, “Kayo’y

hindi sa inyong sarili... kayo'y binili sa halaga" (1 Corinto 6:19-20). Dahil dito, dapat nating kilalanin ang Panginoong Jesus bilang pinakamataas na Panginoon ng ating buhay. Ang pasasalamat lamang sa Kanya sa lahat ng nagawa ng Kanyang biyaya ay sapat na para buong-puso nating kilalanin ang Kanyang pamamahala sa atin. Hindi tayo naliligtas dahil sumusunod tayo kay Jesus, kundi dahil ligtas na tayo, kaya tayo pinapayuhang sumunod sa Kanya.

Ang katapatan kay Cristo ay humihingi na isuko natin ang ating kalooban sa Kanyang kalooban at sikaping luwalhatiin Siya sa lahat ng ating ginagawa. Madalas nating marinig na kailangang mabali ang ating kalooban, pero mahinang sikolohiya iyan at mas masamang teolohiya pa. Ang taong bali na ang kalooban ay hindi na kayang gumawa ng malinaw na pasya. Isinulat ni Tennyson, "Ang aming kalooban ay amin, / Upang gawin itong Iyo." At ito ang binibigyang-diin ng Kasulatan. Kusang-loob nating isusuko ang ating kalooban sa Kanya na nagbigay ng Kanyang sarili para sa atin, upang ang ating paglilingkod ay maging masaya at maligayang pagsunod ng mga taong higit sa lahat ay natutuwa sa kalooban ng Diyos. Mag-ingat tayo sa pagtawag kay Jesus na "Panginoon" kung binabalewala naman natin ang Kanyang mga utos. Sa pagsunod natin pinatutunayan ang ating pag-ibig sa Kanya (Juan 14:15), gaya ng ginawa ni Levi.

Sa pagsisimula ng kanyang bagong buhay, naghanda si Levi ng isang piging, at inanyayahan niya ang marami sa dati niyang mga kaibigan pati si Jesus at ang Kanyang mga alagad. Ito ang paraan niya ng pagpapatotoo tungkol sa kanyang bagong katapatan, at tiyak na tumatak nang husto ang patotoong ito sa kanyang mga dating kasamahan.

“Nakita Siya [si Jesus] ng mga eskriba at ng mga Fariseo na kumakaing kasalo ng mga publikano at mga makasalanang.” Sa paningin ng mga relihiyosong nakatuon lamang sa panlabas na anyong ito, napakabigat na pagkakasala iyon. Pero ipinakita lamang nito kung gaano kaliit ang pagkaunawa nila sa uri ng misyon ni Jesus. Kung paanong ang manggagamot ay naglilingkod sa maysakit at hindi sa malusog, gayundin naparito si Cristo para dalhin ang mensahe ng biyaya sa mga nangangailangang makasalanang, at hindi para hanapin ang mga nag-aakalang sapat na ang kabutihan nila para sa Diyos. Ang totoo, “walang matuwid” (Roma 3:10), pero marami ang ipinagmamalaki ang katuwirang wala naman talaga sa kanila. Para sa ganitong mga tao ay walang pagpapala. Ang makasalanang umaamin ng kanyang kasalanang ang nakasusumpung ng awa.

Ipinagtanggol Niya ang Kanyang mga Alagad (Marcos 2:18-22)

May lumitaw na tanong tungkol sa pag-aayuno. Ginamit ni Jesus ang pagkakataong iyon para buksan ang isang mahalagang katotohanan. Ang mga alagad ni Juan at ang mga alagad ng mga Fariseo, ang pangkat na itinuturing na tama ang paniniwala sa Judaismo, ang nagtanong kung bakit hindi sinusunod ng mga alagad ni Jesus ang kanilang halimbawa pagdating sa pag-aayuno. Malinaw na para sa dalawang grupong iyon, ang hindi pagkain sa ilang takdang panahon ay may merito, o kahit paano'y nakatutulong para magkaroon ng kabanalan sa puso at sa buhay. Kaya sa tingin nila, ang mga alagad ni Cristo, kahit man lang sa bagay na ito, ay nasa mas mababang antas kaysa sa kanila. Sinagot sila ni Jesus sa pamamagitan ng isang tanong: “Makapag-aayuno baga ang mga abay sa kasalan, samantalang kasama nila ang kasintahang

lalaki? Habang kasama nila ang kasintahang lalaki, ay hindi sila makapag-aayuno.” Ang sinasabi ni Jesus ay walang dahilan para magdalamhati sa harap ng Diyos at pahirapan ang kanilang kaluluwa ang Kanyang mga tagasunod habang kasama nila Siya mismo, ang pinagmumulan ng lahat ng pagpapala. Pero inihula ni Jesus ang panahong Siya, ang kasintahang lalaki, ay aalisin sa kanila, at saka sila mag-aayuno sa tunay na kahulugan nito. Ang kanilang pag-aayuno ay makikita sa paglayo sa mga kahangalan ng sanlibutan, ang sanlibutang tatayo laban sa kanila nang may matinding pagsalungat sa mga turo ng kanilang Guro.

Bukod dito, hindi naunawaan ng mga nagtanong tungkol sa pag-aayuno na naparito si Jesus para magpasimula ng isang ganap na bagong kaayusan. Sinasabi sa atin sa ibang bahagi ng Kasulatan na ang kautusan ay ibinigay sa pamamagitan ni Moises, at maraming bahagi ng kautusan ang may kinalaman sa pag-aayuno, pero ang biyaya at ang katotohanan ay dumating sa pamamagitan ni Jesu-Cristo. Hindi bahagi ng Kanyang plano na tawagin ang mga lalaki at babae para ipasakop ang kanilang sarili sa mga prinsipyo ng kautusan. Kung gagawin iyon, para na ring tinangkang itagpi ang bagong tela sa lumang damit, na lalo lamang magpapalaki sa punit. O kaya'y para itong paglalagay ng bagong alak sa mga lumang sisidlang balat; kapag nagsimulang umasim ang alak, puputok ang mga sisidlan at matatapon ang alak. Hindi maaaring ilagay ang bagong alak ng biyaya sa mga anyo at mga patakaran ng kautusan; tiyak na pinawawalang-bisa ng isa ang isa pa. Gaya ng mababasa natin sa Roma 11:6, “Datapuwa't kung sa biyaya, ay hindi na sa mga gawa: sa ibang paraan ang biyaya ay hindi na biyaya. Datapuwa't kung sa mga gawa, ay hindi na biyaya: sa ibang paraan ang gawa ay hindi na gawa.” Sa Kanyang sagot ay

malinaw na pinagbukod ng ating Panginoon ang legalismo ng nakaraan at ang biyayang naparito Siya upang ihayag. Ito ay nailarawan sa isang antas sa pangyayaring isinalaysay kasunod nito.

Sinagot Niya ang mga Tanong Tungkol sa Pagsunod sa Araw ng Sabbath (Marcos 2:23-28)

Habang naglalakad ang mga alagad sa isang taniman ng butil noong araw ng Sabbath, nagsimula silang pumitas ng ilang uhay, kinuskos nila ito sa kanilang mga kamay, at kinain ang mga butil. Lubos itong naaayon sa probisyon ng kautusan, sapagkat sinabi ng Diyos sa pamamagitan ni Moises, “Pagka ikaw ay pumasok sa nakatayong trigo ng iyong kapuwa, ay makapipitas ka ng mga uhay ng iyong kamay; nguni't huwag kang gagamit ng karit sa nakatayong trigo ng iyong kapuwa” (Deuteronomio 23:25). Pero agad pumuna ang mga Fariseo dahil pumipitas ng butil ang mga alagad sa araw ng Sabbath, kaya agad tumutol ang mga legalistang iyon.

Walang anuman sa kautusan na nagsasabing labag ang gawaing ito sa anumang iniutos ng Diyos, pero napakaraming tradisyon ang idinagdag ng mga Fariseo sa kautusan kaya nagmukhang lumalabag ang mga alagad sa isang utos ng Diyos. Bilang sagot, binanggit ni Jesus ang ginawa ni David nang siya at ang kanyang mga tauhan ay nagutom at nagpunta sa tabernakulo noong mga araw ng pinakapunong saserdoteng si Abiatar. Humingi si David ng pagkain para sa kanyang sarili at sa kanyang mga tauhan. Sumagot ang saserdoteng si Ahimelec, ang ama ni Abiatar, na wala silang tinapay na hawak maliban sa tinapay na handog na kinuha mula sa banal na mesa at pagkain ng mga saserdote (Levitico 24:9; 1 Samuel 21:6). Pero sa kahilingan ni David, ibinigay ang tinapay na handog sa mga

lalaking gutom, at walang hatol na sumunod. Nang tanggihan ang hinirang ng Diyos, mas mahalaga ang paglingkuran siya at tugunan ang pangangailangan ng kanyang mga tagasunod kaysa sa mahigpit na pagpapanatili ng kaayusan ng tabernakulo, sapagkat sa huli, mas mahalaga sa Diyos ang tao kaysa sa mga ordinansa.

Pagkatapos banggitin si David, sinabi ni Jesus, “Ang Sabbath ay ginawa dahil sa tao, at hindi ang tao dahil sa Sabbath: Kaya't ang Anak ng tao ay Panginoon din naman ng Sabbath.” Sa mga salitang ito ay inihahayag Niya na Siya ay Diyos, sapagkat paulit-ulit na tinatawag ang Sabbath na “ang Sabbath ni Jehova.” Nang sabihin ni Jesus na Siya ang Panginoon ng araw na iyon ng pamamahinga, malinaw Niyang ipinahayag na Siya ang Diyos ng Israel na nahayag sa laman. Kung may tainga lamang ang mga Fariseo na handang makinig, naunawaan sana nila.

Hindi ko na tatalakayin dito ang mahirap na tanong tungkol sa pananalitang, “noong mga araw ni Abiatar.” Marami na ang tumalakay rito, at baka hindi ito lubos na maipaliwanag hanggang sa makilala natin gaya ng pagkakilala sa atin. Tandaan natin na madali lamang para sa isang tagakopya na mapagkamalang maipalit ang “Abiatar” sa “Ahimelec.” Sa kabilang banda, baka may dahilan ang Diyos kung bakit isinantabi ang ama at kinilala ang anak bilang tunay na pinakapunong saserdote noong panahong iyon.

Pangwakas

Napansin na natin na gumawa ng mga himala ang ating Panginoon para pagaanin ang paghihirap ng tao at patunayan na Siya ang Mesiyas. Nais din nating bigyang-diin ang

mahalagang katotohanan na ang mga himalang ito ay sinadya upang ihayag sa mga tao ang biyaya at ang magiliw na habag ng Diyos. Sa pamamagitan ni Cristo, ipinakita ng Diyos ang Kanyang malalim na malasakit sa mga taong nagdala sa kanilang sarili ng ganoon katinding gulo at paghihirap dahil tumalikod sila sa Kanya. Ang buong sangkatauhan ay nagdurusa dahil sa kasalanan. Ang Israel, lalo na, ay pinangakuang hindi tatamaan ng sakit kung susunod sila sa kautusan ng Diyos (Exodo 23:25). Bawat bulag, bingi, pilay, o maysakit sa kanila ay saksi sa pagkabigo ng Israel sa bagay na ito (Deuteronomio 28:15ff.). Sa pagpapagaling ni Jesus sa maysakit, sinisira Niya ang gawa ng diyablo (Mga Gawa 10:38) at tinutupad ang inihula tungkol sa Lingkod ni Jehova, ang ipinangakong Mesiyas-Hari ng Israel (Isaias 35:4-6). Noong nasa lupa si Jesus at ipinapahayag ang Ebanghelyo ng kaharian, lalong angkop na maihayag ang mga pagpapala ng darating na panahon. Sa pamamagitan ng paglilingkod ni Cristo, binigyan ang mga tao ng patikim sa mararanasan nang lubos ng Israel at ng buong sanlibutan kapag naghahari na ang Hari ng Diyos sa bundok ng Sion at lumalaganap ang pagpapala sa buong lupa.

Malapit ang kaugnayan ng paggaling ng katawan at ng kapatawaran ng mga kasalanan sa Lumang Tipan (Awit 103:3; 67:2; Isaias 58:8). Ganito rin ang kaugnayan ng paggaling at kapatawaran sa paglilingkod ng ating Panginoon dito sa lupa, gaya ng malinaw na makikita sa Marcos 2:1-12. Ipinanalangin ni Juan si Gayo na sana'y magkasabay ang kalusugan ng katawan at ang pag-unlad ng kaluluwa (3 Juan 2). At may paraan na totoo pa rin ang kaugnayang ito, kahit na ang ating mga pagpapala ngayon ay espirituwal (Efeso 1:3) at hindi pangkatawan. Kapag hindi kasabay ng espirituwal na kalusugan ang kalusugan ng katawan, makatitiyak tayo na ito'y dahil may

itinatagong layunin ng pagpapala na isinasakatuparan ang Diyos na ating Ama. Pero lagi tayong malayang manalangin para sa isa't isa upang tayo'y gumaling (Santiago 5:16).

Bawat uri ng sakit na pinagaling ng ating Panginoong Jesus ay tila larawan ng isang bahagi ng kasalanan: para itong lagnat na nag-aapoy sa kaluluwa, ketong na dumudungis sa buong pagkatao, pagkaparalisa na lubos na hindi makahakbang ang tao papunta sa Diyos, at tuyong kamay na hindi makagawa ng tunay na paglilingkod. Anumang anyo ang kunin ng kasalanan, kaya ni Jesus na magbigay ng lubos na kalayaan mula rito.

Lahat ng paggaling ay mula sa Diyos, sa pamamagitan man ng kapangyarihan ng himala, ng maayos na mga gawi ng katawan, pagkain, at ehersisyo, o ng tuwirang paggamot ng doktor. Diyos lamang ang makapagbibigay ng panibagong kalusugan at lakas. Siya, na ang kapangyarihan ang lumalang sa atin at nagbigay sa atin ng kamangha-manghang mga katawang ito na may kahanga-hangang mga gawain, ang tanging makapagpapanatili sa ating malusog o makapagpapagaling sa atin mula sa sakit.

Kabanata 3: Ang Gawain ng Banal na Lingkod (Ikalawang Bahagi)

Nagpagaling si Jesus sa Araw ng Sabbath (Marcos 3:1-6)

Muli nating makikita ang Panginoon na nakikipagtalo sa mga Fariseo tungkol sa usapin ng Sabbath. Ang sinabi Niya na ang Sabbath ay mapagpalang kaloob ng Diyos para sa kapahingahan ng tao, na hindi kailanman ginawa para dagdagan ang pasanin ng tao kundi para pagaanin ito, ay hindi man lang tumalab sa mabagsik at tusong mga legalistang ito.

Kabilang sa mga nagtitipon sa sinagoga nang Sabbath na iyon ang isang kawawang lalaking walang magawa na tuyo ang kamay, ibig sabihin, ang kamay niya ay naparalisa na at nakabitin lamang na walang silbi sa kanyang tagiliran. Ang mga kritiko ni Jesus, dahil alam nila ang habag ng Kanyang puso, ay umasang tiyak na papansinin Niya ang lalaking ito. Sa halip na magalak sa patunay na ito ng pag-ibig at malasakit ng Diyos, binantayan nila Siya ng mga matang puno ng inggit para makita kung gagamitin Niya ang Kanyang kapangyarihang magpagaling sa araw ng Sabbath. Lihim nilang inaasahang gagawin nga Niya iyon, para maparatangan nila Siya ng paglabag sa tradisyon ng matatanda. Ganyan ang puso ng tao, kahit mukhang banal at relihiyoso sa panlabas, kapag hindi pa nito nakikilala ang biyaya ng Diyos!

Si Jesus, na walang anumang naililihim sa Kanya at nababasa ang kanilang isip na parang bukas na aklat, ay nagsabi sa lalaking bahagyang paralisado na “tumindig sa gitna.” Isipin mo kung gaano siya kasabik at kaumaasang sumunod, habang

nakatingin kay Jesus na naghihintay ng paggaling ng kanyang karamdaman.

Pagkatapos ay itinanong ng Panginoon, “Matuwid baga ang gumawa ng mabuti sa araw ng Sabbath, o ang gumawa ng masama? Ang magligtas ng isang buhay, o ang pumatay?” Walang sumagot. Dahil alam Niya ang kanilang pagkukunwari, tiningnan Niya sila nang may galit. Iyon ay banal na galit dahil sa pagkukunwari nilang pinararangan ang Diyos samantalang wala naman silang pakialam sa pangangailangan ng tao. Ang katigasan ng kanilang puso ay nagpalungkot sa malambot na espiritu ni Jesus.

Saka Niya inutusan ang lalaki na iunat ang kanyang kamay. Agad-agad, habang nakatingin siya kay Jesus nang may pananampalataya, naramdaman niyang dumaloy ang bagong buhay sa paralisadong kamay na iyon, at iniunat niya ito at nakita niyang magaling na ito at kasinlakas na ng isa pa.

Aakalain mong ang ganitong pagpapakita ng biyaya at kapangyarihang nasa kay Jesus ay pupuno sa bawat puso ng kagalakan at magdadala ng papuri at pasasalamat sa Diyos dahil sa kahanga-hangang pagdalaw Niya sa Kanyang bayan. Pero kabaligtaran ang naging epekto ng himala sa mga mainggiting tagapagtanggol na ito ng mga tradisyon ng tao laban sa pahayag ng Diyos. Wala silang anumang konsensiya sa harap ng Diyos, pero napakaingat nila sa pagsunod sa kanilang mga tradisyon at sa maling akala nila tungkol sa kalooban ng Diyos sa pagsunod sa lingguhang Sabbath. Ang mga Fariseo, na mahigpit na tagapagtanggol ng tamang paniniwala, ay nakipagsabwatan sa mga Herodiano, ang makamundo at tiwaling mga pulitiko ng kanilang panahon. Kapwa nila gustong hulihin si Jesus at alisin Siya sa daan. Ganyan nagkasundo ang

magkabilang dulo noon, gaya ng madalas mangyari mula noon. Ang mga taong magkasalungat na magkasalungat ang pananaw ay nagkaisa sa pagtanggì kay Cristo at nagsangguni sa isa't isa kung paano Siya mapapatay. Ganyan ang hindi maiiwasang kasamaan ng likas na puso sa pagsalungat nito sa Diyos!

Nagpagaling si Jesus ng Napakaraming Tao (Marcos 3:7-12)

Sinasabi sa atin na lumayo si Jesus at kasama ng Kanyang mga alagad ay bumalik Siya sa baybayin ng dagat ng Galilea. Nang malaman ng mga tao kung nasaan Siya, nagtipon ang napakaraming tao. Dumating sila hindi lamang mula sa Galilea kundi mula rin sa Judea, mula pa sa malayong timog-silangan gaya ng Idumea (ang lupain ng Edom), at mula pa sa malayong hilagang-kanluran gaya ng mga lupain ng Tiro at Sidon.

Kumalat sa malayo ang katanyagan ni Jesus. Panahon iyon ng pag-asa at ng masiglang haka-haka sa mga Judio saanman, na buong tiwalang naghihintay sa inihulang pagdating ng matagal nang inaasam na Anak ni David na magdadala ng kalayaan at kaligtasan sa Israel. Malinaw na nasa puso ng napakaraming taong dumating mula sa malapit at malayo para marinig ang Kanyang mga salita at makita ang Kanyang makapangyarihang mga gawa ang pag-asang si Jesus, ang propeta mula sa Nazaret, ay baka nga ang Mesiyas.

Napakasiksik ng mga tao kaya halos maipit na nila si Jesus habang nakatayo Siya sa makitid na dalampasigan. Kaya hiniling Niya sa isa sa Kanyang mga alagad (si Pedro, ayon sa ibang mga tala) na magamit Niya bilang pulpito ang bangkang pangisda nito na nakadaong hindi kalayuan sa pampang. Nakatayo sa maliit na bangkang ito, nagsalita Siya sa mga taong sabik na nakikinig sa bawat salita Niya. Sa bahaging iyon ng baybayin ng maliit na dagat na nasa gitna ng lupain, ang

mga burol ay umaangat mula sa pampang na parang malaking amphitheater, kaya madaling marinig ng libu-libo ang tinig ng nagsasalita.

Maraming maysakit sa maraming taong iyon, at pagkatapos ng Kanyang pangangaral ay pinagaling ni Jesus ang lahat ng lumapit. Ganoon kalaki ang kanilang pananampalataya sa Kanyang kapangyarihang magpagaling kaya iniunat nila ang kanilang sabik na mga kamay, sa paniniwalang ang paghipo kahit sa Kanyang damit lamang ay magdadala ng kagalingang matagal na nilang hinahangad. Walang nabigo. Pati ang mga sinasapian ng mga demonyo ay pinalaya mula sa pagkaalipin, at ipinahayag pa ng masasamang espiritu ang katotohanang Siya ay Diyos. Pero hindi Niya ikinalugod na marinig ang pagkilala mula sa mga karumal-dumal na kapangyarihang ito, kaya inutusan Niya silang huwag Siyang kilalanin sa ganoong paraan.

Hinirang ni Jesus ang Labindalawa (Marcos 3:13-21)

Mula sa maraming naging alagad ni Jesus, pumili Siya ng labindalawa na magiging malapit na kasama Niya. Maliban sa isang malungkot na eksepsiyon, itinakda silang maging Kanyang mga saksi pagkatapos ng Kanyang kamatayan at muling pagkabuhay.

“Naghalal Siya ng labindalawa... upang sila'y Kanyang suguin na mangaral.” Hindi ang tao ang pumipili o nagtatalaga sa kanyang sarili para maging lingkod ni Cristo. Siya ang pumipili at nagtatalaga sa sarili Niyang mga tao (Juan 15:16). Lahat ng labindalawang apostol ay masasabi nating “mga lalaking pinili Niya mismo” (pati si Judas), at sila'y natatanging pinagtuunan ng malasakit ng Diyos. Wala silang magagawa sa kanilang sarili,

pero binigyan sila ng Panginoon ng kapangyarihang gumawa ng makapangyarihang mga gawa para patunayan ang mensaheng dadalhin nila sa Israel.

Ang pangalan ni Simon, na pinangalanan ng Panginoon na Pedro, ay nag-iisa sa talatang 16. Sa ilang paraan, siya ang prinsipal ng mga apostol. Ang kanyang mainit at masiglang ugali at ang kasigasigan ng kanyang espiritu ang naging dahilan kung bakit lalo siyang angkop sa pamumuno matapos siyang mapuspos ng Espiritu Santo noong Pentecostes. Ang kanyang paglilingkod, gaya ng alam natin, ay lalo na sa mga Judio, bagaman siya rin ang nagbukas ng pinto ng pananampalataya sa mga Hentil nang ipangaral niya ang Ebanghelyo sa bahay ni Cornelio. Pinangalanan siya ni Jesus na “isang bato.”

Kasunod sa listahan sina “Santiago na anak ni Zebedeo, at si Juan na kapatid ni Santiago; at sila'y pinangalanan Niyang Boanerges.” Kapag binibigyan ni Jesus ng bagong pangalan ang sinuman, ipinahihiwatig nito ang isang katangiang nakita Niya sa taong iyon, o katangiang Kanyang bubuuin sa kanya sa mga darating na araw. Ang *Boanerges* ay isinalin para sa atin na “mga anak ng kulog.” Malinaw na ang mga binatang ito ay may ugaling parang kuryente, madaling mapukaw sa mabilis na paghatol, at madaling sumabak sa marahas na pagkilos. Si Santiago ang una sa labindalawa na nagtatak ng kanyang patotoo sa pamamagitan ng kanyang dugo. Si Juan, na maliwanag na pinakabata sa buong grupo, ay nabuhay nang mas matagal sa kanilang lahat, at pagkatapos ng halos hindi kapani-paniwalang paghihirap, ay namatay nang natural sa Efeso noong huling dekada ng unang siglo ng panahong Cristiano.

Si Andres ay kapatid ni Pedro, at siya ang nagdala kay Pedro kay Cristo, gaya ng sinasabi sa atin sa Juan 1:40-42.

Magkasamang binanggit ang mga pangalan nina Felipe at Bartolome (na tinatawag ding Natanael). Magkaibigan na sila bago pa nila makilala si Jesus, at si Felipe ang nagpakilala kay Natanael sa Tagapagligtas. Si Mateo, na kilala rin bilang Levi, ay dating maniningil ng buwis sa adwana ng Roma sa Capernaum, pero iniwan niya ang lahat para sumunod kay Jesus. Tungkol sa naunang buhay ni Tomas ay wala tayong alam. Higit siyang naaalala dahil sa tahasan niyang pagsasabi ng kanyang pagdududa kung sino nga ba ang Isa na ipinahahayag ng iba na siyang muling nabuhay na Cristo. Pero nang magpakita si Jesus makalipas ang isang linggo, nakumbinsi si Tomas at sinamba niya Siya bilang kanyang Panginoon at Diyos. Sina Santiago at Tadeo (o Judas, hindi ang Iscariote) ay magkapatid, mga anak ni Alfeo, at mukhang mga pinsan ni Jesus. Si Simon na Cananeo, na sa ibang bahagi ay tinatawag na Zelote, ay dating kabilang sa isang radikal at mapanghimagsik na pangkat ng mga makabayang Judio na lihim, at kung minsan ay hayagan, na kumikilos para mapalaya ang Palestina mula sa pamatok ng Roma.

Ang huli sa listahan ay si Judas Iscariote (ang taga-Keriot) na itinakdang mapahiya magpakailanman. Mukhang siya ang “ginoo” sa labindalawa, isang taong may pinag-aralan, na itinalagang maging ingat-yaman ng maliit na pangkat. Pinagkatiwalaan si Judas ng iba bilang karapat-dapat sa natatanging pagkilala, pero napatunayang hindi siya tunay at mapagkunwari mula pa sa simula. Tungkol sa kanya ay sinabi ni Jesus kalaunan, “Ang isa sa inyo ay diyablo.”

Pagkatapos ibigay sa atin ang listahang ito, nagmadali si Marcos, wika nga, na isalaysay sa atin ang iba pang mga gawain ng hinirang na lingkod ng Diyos. Napakarami ang lumapit kay Jesus para magpagaling at magpaturo kaya halos wala na Siyang panahon para makapagpahinga ang Kanyang katawan. Ganoon Siya kaabala kaya Siya at ang labindalawa ay wala nang panahon kahit para kumain nang tahimik at payapa. Ang Kanyang mga kaibigan, ibig sabihin, ang malalapit Niyang kamag-anak, ay nag-alala pa nga sa Kanyang kalagayang pangkaisipan, at sa pag-aakalang wala na Siya sa sarili, sinikap nilang pigilan Siya sa paglilingkod, kahit pansamantala man lang. Pero hindi Niya hinayaang may sinumang humadlang sa gawaing ipinarito Niya.

Nagbabala si Jesus Tungkol sa Kasalanang Hindi Mapatatawad (Marcos 3:22-30)

Habang pinanonood ng napakaraming tao ang mga himalang ginagawa ni Jesus, may ilang eskriba, mga relihiyosong pinuno na umahon mula sa Jerusalem, na nanonood nang may inggit at selos. Nang makita nila ang lumalaking impluwensiya Niya sa isip ng mga tao, natakot ang mga pinuno para sa sarili nilang dangal at kapangyarihan. Kahit lumalabas ang mga demonyo sa mga sinasapian nila dahil pinalalayas ng Kanyang salita, ayaw maniwala ng mga eskriba at mga Fariseo na ang Espiritu ng Diyos ang kumikilos sa loob at sa pamamagitan ni Jesus, na nagpapatunay na Siya ang ipinangakong Mesiyas. Sinadya nilang sabihin, “Siya’y may Beelzebub, at sa pamamagitan ng prinsipeng ng mga diyablo [demonyo] ay nagpapalabas Siya ng mga diyablo [demonyo]”! Ang pahayag na iyon ay patunay ng lubos na katigasan ng kanilang puso at ng ganap nilang pagtanggì sa Kanyang patotoo. Sa pagsasabing ang gawa ng

Espiritu Santo ay gawa ng prinsipeng mga demonyo, tumawid na ang mga eskriba sa hangganang wala nang balikan. Tumigas na ang kanilang puso, at lumipas na para sa kanila ang araw ng pagsisisi.

Ito ang tinatawag ng ilan na “ang kasalanang hindi mapatatawad.” Ang totoo, walang kasalanang hindi mapatatawad kung magsisisi ang tao at babaling kay Cristo nang may pananampalataya. Pero posibleng magkasala ang tao hanggang sa ang kanyang konsensiya ay maging parang sinunog ng mainit na bakal. Saka nawawala sa tao ang lahat ng pagnanais na magsisi, at ibinibigay sila sa matinding pagkalinlang; dahil naniniwala sila sa kasinungalingan, sila’y itinakda sa walang hanggang kapahamakan. Ganyan ang nangyari sa mga eskribang ito. Tinanggihan nila ang bawat patotoong ibinigay ng Diyos sa katotohanang inihayag kay Jesus.

Inilantad ng Panginoon ang kasamaan at kahangalan ng paratang na nagpalayas Siya ng mga demonyo sa tulong ng prinsipeng mga demonyo nang itanong Niya, “Paanong mapalalabas ni Satanas si Satanas?” At sinabi Niya, “Kung ang isang kaharian ay magkabahagi laban sa kanyang sarili, ang kaharian yaon ay hindi makatatayo.” Hindi rin magtatagal ang isang sambahayang nagkakabaha-bahagi nang ganoon. Hindi rin kapani-paniwala na titindig si Satanas laban sa kanyang sarili at sisikapang wasakin ang sarili niyang kaharian. Kung gagawin niya iyon, magwawakas ang kanyang kapangyarihan sa sangkatauhan.

Gaya ng isang malakas na tao, maraming taon nang inaalipin ni Satanas ang mga kawawang biktima ng pagsapi ng demonyo hanggang sa dumating ang Isang mas malakas upang gapusin

siya sa pamamagitan ng Kanyang salita at samsamin ang kanyang bahay. Ang pagtanggì sa patotoo ng Espiritu Santo ay pagpapakita na ganap na kumakampi ang tao kay Satanas sa dakilang labanang ito. Kaya taimtim na idinagdag ni Jesus, “Katotohanang sinasabi Ko sa inyo, Ang lahat ng mga kasalanan ay ipatatawad sa mga anak ng mga tao, at ang anumang kapusungang kanilang ipamumusong: datapuwa't ang sinumang magsalita ng kapusungan laban sa Espiritu Santo ay walang kapatawaran kailanman, kundi nasa panganib ng walang hanggang kaparusahan.” Namusong ang mga eskriba nang sabihin nila, “Siya'y may karumal-dumal na espiritu.”

Ang Marcos 3:28-29 ay hindi kailanman ibinigay para pahirapan ang mga nag-aalalang kaluluwa na tapat na nagnanais makilala si Cristo, kundi ang mga talatang ito ay nakatayo bilang nagliliyab na parola na nagbababala sa panganib ng patuloy na pagtanggì sa patotoo ng Espiritu tungkol kay Cristo hanggang sa ang manhid na konsensiya ay hindi na tumutugon sa mensahe ng Ebanghelyo.

Ipinakilala ni Jesus ang Isang Bagong Pamilya (Marcos 3:31-35)

Kahit ang ina ni Jesus ay malinaw na hindi pa lubos na nauunawaan ang tunay na pagkakakilanlan at kapalaran ng kanyang Anak na ipinaglihi sa himala. Siya at ang iba pang kamag-anak ni Jesus ay nakatayo sa gilid ng maraming tao at nagpadala ng mensahero para tawagin Siyang lumapit sa kanila. Sa Kanyang sagot, ipinakita ng Panginoon kung paanong ang lahat ng relasyong pangkatawan lamang ay mapapalitan ng mga relasyong espirituwal. Itinanong Niya, “Sino ang Aking ina, o ang Aking mga kapatid?” Saka Niya tiningnan sa paligid ang sabik na mga mukha ng mga taimtim na nakikinig sa Kanyang mga salita at sinabi Niya, “Narito ang

Aking ina at ang Aking mga kapatid! Sapagkat ang sinumang gumawa ng kalooban ng Diyos, ay siyang Aking kapatid na lalaki, at kapatid na babae, at ina.” Sa ganitong paraan ay binigyang-diin ni Jesus ang dakilang katotohanang sinabi Niya kay Nicodemo: “Ang ipinanganak ng laman ay laman; at ang ipinanganak ng Espiritu ay espiritu” (Juan 3:6). Ang pagkapanganak na muli, na pinatutunayan ng pagsunod sa Salita, ay nagdadala sa tao sa walang hanggang relasyon sa ating Panginoong Jesu-Cristo.

Habang patuloy nating binabasa ang tungkol sa gawain ng Banal na Lingkod, mapapansin natin na sa patnubay ng Espiritu Santo, hindi inakay si Marcos na itala ang mga pangyayari sa buhay at paglilingkod ni Jesus ayon sa eksaktong pagkakasunod-sunod ng panahon. Sa halip, sa isang magandang kaayusang moral, pinag-ugnay ni Marcos ang ilang katotohanan at aral na nagbibigay-diin sa mahahalagang prinsipyo.

Kabanata 4: Mga Talinghaga ng Banal na Lingkod

Ang Talinghaga ng Manghahasik (Marcos 4:1-20)

Gaya ng nabanggit na natin, hindi sinusunod ng Ebanghelyo ni Marcos ang tuwirang pagkakasunod-sunod ng panahon sa pagsasalaysay ng mga gawa at turo ng ating Panginoon. Ang bahaging ito, na katapat ng Mateo 13, ay nagbibigay sa atin ng ulat tungkol sa pagtuturo sa pamamagitan ng mga talinghaga sa tabi ng dagat ng Galilea noong tag-araw ng A.D. 28, ayon sa pinakamalamang na paraan ng pagbilang ng panahon.

Banayad na tumataas ang lupa mula sa bahaging iyon ng dagat ng Galilea kung saan ibinigay ang turong ito. Habang nakaupo ang Panginoong Jesus sa bangka ng mangingisda, nasa harapan Niya ang mga nakikinig, maginhawang nakaupo o nakatayo, na para bang nasa isang likas na ampiteatro. Dahil sa ganitong lugar, narinig ng lahat ang tinig ng gurong ang mensahe at pagkatao ay umakit sa kanila na lumapit sa Kanya. Gumamit Siya ng mga talinghaga sa pagtuturo sa kanila. Ang mga talinghagang ito ay mga halimbawang hango sa mga bagay na kilalang-kilala ng mga nakikinig, kaya madali nilang masusundan si Jesus kung talagang gusto nila.

Maaaring habang itinuturo ni Jesus ang talinghaga ng magsasaka, nakikita mismo ng mga tao ang isang lalaking naghahasik ng binhi sa hindi kalayuan. Ang manghahasik ay larawan una sa lahat ni Cristo Mismo, bagaman totoo rin ito sa bawat mangangaral ng Salita. Hindi tayo dapat panghinaan ng loob kung tila marami sa binhi ang nasasayang, sapagkat kahit noong narito ang pinakadakila sa lahat ng manghahasik,

marami ang hindi pumansin sa mga salita ng biyaya na lumabas sa Kanyang banal na labi. Ang kanilang puso ay lubos na matigas at manhid, gaya ng mga landas sa tabi ng daan na palaging tinatapakan.

“Ang iba'y nahulog sa batuhan, na doo'y walang gaanong lupa.” Maaaring mukhang maganda ang lupa rito, ngunit hindi ito malalim. Sa ilalim nito ay matigas na lupa, na nagsasalita ng kawalan ng pagsisisi sa harap ng Diyos. Dahil walang ugat, mabilis na natuyo ang binhi. Kung walang tunay na paghatol ng Diyos sa puso, walang pangmatagalang bunga na susunod sa panandaliang pagkaantig ng damdamin.

“Ang iba'y nahulog sa dawagan... at hindi nagbunga.” Iniuutos sa maingat na magsasaka, “Bungkalin ninyo ang inyong lupang tiwangwang, at huwag kayong maghasik sa gitna ng mga tinik” (Jeremias 4:3; Hosea 10:12). Mas madaling iwasan ang mga tinik kapag isa-isang kaluluwa ang kinakausap. Ngunit kapag nangangaral sa maraming tao, tiyak na marami ang abalang-abala sa mga bagay ng sanlibutan kaya halos walang puwang na matutuluyan ang mabuting binhi.

“At ang iba'y nahulog sa mabuting lupa, at nagbunga, na tumubo at lumago.” Ang mabuting lupa ay larawan ng mga pusong inihanda ng Diyos upang tanggapin ang binhi ng Ebanghelyo, bagaman kahit doon ay hindi pare-pareho ang bunga ng lahat ng puso. Malaki ang nakasalalay kapwa sa lalim ng gawain ng Espiritu sa pagpapakilala ng kasalanan bago ang pagbabalik-loob, at sa panahong inilaan sa paglililang ng kaluluwa pagkatapos nito.

“Ang may mga tainga upang ipakinig, ay makinig.” Sa ganitong taimtim na mga salita, hinamon ng Panginoon ang ating pansin. Madaling makinig lamang sa panlabas na tainga at

hindi tuloy maipasok ang mensahe sa puso. Sa mga may tainga upang makinig at nagnanais na maunawaan ang talinghaga, buong-pusong ibinigay ni Jesus ang buong paliwanag.

Ang mga alagad at ang iba pang nagbubulay-bulay sa kuwento sa kanilang puso ay lumapit kay Jesus nang sarilinan at nagtanong kung ano ang kahulugan nito. Malamang ay sa katahimikan ng gabi, nang matapos na ang mga gawain sa maghapon, ipinaliwanag Niya sa kanila ang talinghaga ng manghahasik, at tiniyak sa kanila na hindi itatago sa kanila ang mga hiwaga ng kaharian ng Diyos. Gayunman, magtuturo Siya sa mga talinghaga nang hindi ipinapaliwanag ang kahulugan sa mga kontento nang manatili sa kamangmangan, upang magpatuloy sila sa landas na sila mismo ang pumili, ang landas ng pagkabulag at pagwawalang-bahala sa katotohanang espirituwal. Kung wala silang hangad na matuto, hahayaan silang manatili sa kamangmangan. Ito ang matuwid na paghatol ng Diyos sa mga ayaw bumaling sa Kanya upang makasumpong ng kapatawaran ng mga kasalanan.

Ang pananalitang “ang hiwaga ng kaharian ng Diyos” ay tumutukoy sa mga lihim tungkol sa mga araw na darating kapag ang Haring itinakwil ay bumalik na sa Langit. Ngunit habang lumalaganap sa sanlibutan ang mga prinsipyo ng Kanyang kaharian, mabubuo ang isang sistema kung saan kikilalanin si Cristo bilang tunay na Hari, at kikilalanin ang Kanyang Salita bilang batas. Ang sistemang ito ay ang saklaw ng pagpapahayag ng pananampalataya na karaniwang tinatawag na *Christendom*, na ang literal na kahulugan ay “kaharian ni Cristo.” Naroon ang mga tunay at hindi tunay, na nagsasabing nagpapasakop sila sa Kanyang kapamahalaan, tunay mang ipinanganak ng Diyos o hindi.

Ipinaliwanag ni Cristo ang talinghaga sa pagsasabing ang binhi ay ang salita, ang katotohanang Kanyang dinala upang ipahayag. Ang mga nakikinig na nasa tabi ng daan ay ang mga taong walang anumang pagkabahala tungkol sa mga bagay na espirituwal. Naririnig nila ang salita sa panlabas na tainga, ngunit lubos silang nasa ilalim ng kapangyarihan ni Satanas (na inilalarawan ng mga ibon), kaya inaalís niya ang anumang pagpapahalaga sa binhing inihasik sa kanilang puso.

Ang mga nakikinig na nasa batuhan ay tila sa una ay nagpapakita ng tunay na pagkadama ng kasalanan. Gaya ni Mr. Pliable sa aklat ni Bunyan, madali silang mahikayat na magpahayag na sila'y Cristiano, at kasingdali rin silang tumalikod kapag dumating ang kahirapan. Natitisod sila sapagkat wala silang ugat sa kanilang sarili.

Ang mga nakikinig na nasa dawagan ay tila tumatanggap ng salita nang may galak, ngunit ang paghahangad ng kayamanan at ang pagnanais ng kapakinabangan sa sanlibutan ay sumasakal sa salita kaya ito'y nagiging walang bunga.

Ang mga nakikinig na nasa mabuting lupa ay hindi lamang nakikinig sa salita kundi tinatanggap din ito nang may pananampalataya sa kanilang puso. Nagbubunga sila para sa Diyos, at sa gayon ay ipinapakita nilang tunay ang kanilang pagpapahayag. Totoo na hindi pare-pareho ang dami ng bunga ng lahat; ngunit lahat ay may bunga kahit papaano: ang iba'y tigtatatlumpu, ang iba'y tig-aanimnapu, at ang iba'y tig-iisang daan.

Sa pag-iisip natin tungkol sa gawain ng pangangaral ng Ebanghelyo, dapat nating isaalang-alang ang pinagpalang layunin ng biyaya ng Diyos at ang kalagayan ng puso ng mga taong nakaririnig ng mensahe. Sa ilan, walang interes ang

mensahe ng Ebanghelyo. Wala silang pakialam dito mula pa sa simula at hindi kailanman nababahala. Ang ilan ay interesado sa loob ng ilang panahon. Naaantig ang kanilang damdamin, ngunit walang lalim ang kanilang pagtatalaga. Ang iba naman ay may kaunting malasakit, ngunit sila'y mga taong may dalawang isip. Gusto nilang makuha ang pinakamabuti sa dalawang mundo, kaya hindi nila kailanman binibigyan ng tamang lugar ang mga bagay na walang hanggan. Ang iba, na inihanda ng gawain ng Espiritu sa pagpapakilala ng kasalanan, ay sabik na malaman ang daan ng buhay, kaya “tinatanggap nila nang may kaamuan ang salitang itinanim” (Santiago 1:21) at nagbubunga para sa Diyos.

Ang Talinghaga ng Ilawan (Marcos 4:21-25)

Maaaring sa Marcos 4:21-25 ay may bahagi tayo ng sermon sa bundok, ngunit maaari rin nating ipalagay na madalas gamitin ni Jesus ang parehong mga larawan upang idiin ang katotohanan ng Kanyang mga mensahe. Sa mga talatang ito, nagbibigay ang Panginoon ng karagdagang turo na nagdidiin sa kahalagahan ng pagiging tunay ng ating pagpapahayag ng pananampalataya.

Ang kandila o ilawan ay hindi dapat itago sa ilalim ng takalan (na nagsasalita ng negosyo), ni sa ilalim ng higaan (na nagpapahiwatig ng pagmamahal sa ginhawa), kundi dapat ilagay sa patungan ng ilawan upang magbigay ng liwanag sa lahat ng nasa bahay. Malinaw ang kahulugan. Kung sinasabi nating tapat tayo kay Cristo, hindi natin dapat hayaang hadlangan ng mga hinihingi ng negosyo o ng anumang makasariling hangarin ang ating tapat na patotoo para sa Kanya na kinilala nating Tagapagligtas at Panginoon.

Ang lahat ng hindi tunay ay mahahayag din sa malao't madali. Walang maitatago sa banal na matang nakakakita ng lahat ng Panginoon, ni maililihim sa Kanya na nakaaalam ng pinakamalalim na kaisipan at layunin ng puso. Ang lahat ay mahahayag sa malinaw na liwanag ng Kanyang hukuman. Mapalad tayo kung kabilang tayo sa mga taong may tainga upang makinig at sumusunod sa Kanyang mga salita!

Binabalaan tayo na mag-ingat sa ating naririnig at sa ating paghatol, sapagkat pakikitunguhan tayo kung paano natin pinakikitunguhan ang iba; at habang pinakikinggan natin nang may pananampalataya ang katotohanan ng Diyos, lalago ang ating kaalaman. Isang batas ng kahariang iyon na ang taong mabuting gumagamit ng nasa kanya ay bibigyan pa ng higit, at ang taong walang anuman kundi isang hungkag na pagpapahayag ay sa huli ay aalisan pa maging niyon.

Mga Talinghaga ng Kaharian ng Diyos (Marcos 4:26-32)

Ang dalawang talinghagang nakatala sa Marcos 4:26-32 ay magkaugnay sa aral na moral. Nakatala rin ang mga talinghagang ito sa Mateo 13, bagaman iba ang pagkakasunod-sunod.

“Gayon ang kaharian ng Diyos, na gaya ng isang tao na naghahasik ng binhi sa lupa.” Ang pangangaral ng salita ay ang paghahasik ng binhi, at sa pamamagitan nito lumalaganap sa buong sanlibutan ang kaharian ng Diyos sa espirituwal na anyo nito. “Minagaling ng Diyos na iligtas ang mga nananampalataya sa pamamagitan ng kamangmangan ng pangangaral” (1 Corinto 1:21). Ang hiwaga ng muling pagkapanganak ay kasinghirap ipaliwanag ng hiwaga ng buhay sa isang binhi na nagiging isang halaman. (Juan 3:6-8).

“Una ang usbong, saka ang uhay, saka ang butil na hitik sa uhay.” Ang batas ng paglago sa likas na mundo ay larawan ng paglago sa biyaya at sa pagkaunawa sa mga katotohanang espirituwal. Hindi biglang nagiging magulang na banal ang tao. Bagaman naliligtas tayo sa isang iglap kapag nagtiwala tayo sa Panginoong Jesus, ang ating paglago ay usapin ng maraming taon. Habang tinatanggap at isinasabuhay natin ang katotohanan sa pag-aaral ng Salita, sa panalangin, at sa pagtatalaga kay Cristo, saka tayo nagbubunga nang ganap.

“Ngunit kapag hinog na ang bunga, pagdaka'y ipinagagapas niya, sapagkat dumating na ang paggapas.” Gayon din, binabantayan ng dakilang Magsasaka ang Kanyang mga binukid (1 Corinto 3:9) hanggang sa pinakamainam na ang ani. Saka Niya kukunin para sa Kanyang Sarili ang bungang buong tiyaga Niyang hinintay (Santiago 5:7).

“Sa ano natin itutulad ang kaharian ng Diyos?” Pagkatapos, gumamit ang Panginoong Jesus ng isang ibang-iba na halimbawa upang ilarawan ang isang anyo na tataglayin ng kaharian pagkatapos Niyang bumalik sa Ama. Sa ikalawang halimbawang ito, na talagang malayo sa unang larawan ng isang bukid ng trigo, itinulad Niya ang kaharian ng Diyos sa isang butil ng mustasa. Sinabi Niya na ang butil ng mustasa ay “siyang pinakamaliit sa lahat ng binhi sa lupa.” Hindi naman sa walang binhi saanman na mas maliit pa kaysa sa mustasa, ngunit sa isang halamanan ng gulay at damo, ang butil ng mustasa ang pinakamaliit sa lahat. Ang munting binhing ito ay larawan ng maliit at tila walang-halagang pasimula ng kaharian ng Diyos sa sanlibutan, pagkatapos umakyat ang Anak ng Tao sa kanan ng Ama.

“Ito’y... nagsasanga ng malalaking sanga.” Ang mustasa ang pinakamalaki sa lahat ng halamang-gulay, at angkop itong larawan ng kaharian bilang isang kapangyarihang dapat isaalang-alang sa lupa. Sa madaling salita, ang punong mustasa ay kumakatawan sa nakita na ng Panginoon na kahihinatnan ng Christendom, isang napakalaking samahan na tumatanggap sa lahat, kung saan nakasusumpong ng taguan “ang mga ibon sa himpapawid.” Ang mga ibon sa himpapawid ay kumakatawan kay Satanas at sa kanyang mga sugo (Mateo 13:19; Marcos 4:15; Lucas 8:12). Sila ang tumutuka sa mabuting binhi sa talinghaga ng manghahasik, at ngayon ay makikita silang nagtatago sa mga sanga ng punong mustasa. Gaano kahusay na alam ng Panginoon kung saan babaling ang mga pangyayari! Ang paglaking-parang-mustasa ng iglesyang nagpapahayag lamang ay mukhang maganda sa loob ng ilang panahon, ngunit malapit nang mahayag na panandalian lamang ito.

Magkaibang Larawan ng Kaharian. Ang bukid ng trigo at ang punong mustasa ay nagbibigay ng magkaibang-magkaibang larawan ng kaharian. Ang bukid ng trigo ay binubuo ng libu-libong tangkay, halos magkakatulad, at nagkakaiba lamang sa bigat ng mga uhay. Ganito dapat ang iglesya ng Diyos sa sanlibutan.

Ang punong mustasa naman ay, sa isang diwa, gaya-gaya ng isang dakilang kapangyarihan ng sanlibutan, tulad ng punong sedro ng Asiria (Ezekiel 31:3-6) o ng malaking punong kahoy ng Babilonia, si Nabucodonosor (Daniel 4:10-12). Sa dalawang halimbawang ito sa Lumang Tipan, gaya rin sa talinghagang ito, ang mga ibon sa himpapawid, ang mga sugo ni Satanas, ay nakasusumpong ng matutuluyan sa mga sanga. Maaaring parang imposibleng maging ganito kailanman ang kaharian ng

Diyos. Ngunit iyan mismo ang inihula ng ating Panginoon, at nangyari nga ito sa paglipas ng mga siglo mula noon.

Ang Kahalagahan ng mga Talinghaga (Marcos 4:33-34)

Dalawa ang layunin ng ating Panginoon sa paggamit ng mga talinghaga. Itinuro Niya ang maraming malalim at mahalagang katotohanan sa ganitong paraan upang subukin kung tunay ang interes ng mga nakikinig sa Kanya. Kung talagang may malasakit sila, sisikapin nilang alamin ang kahulugan ng kuwento at magiging taimtim silang mga nagtatanong. Kung wala silang pakialam, hindi na nila ito papansinin at magpapatuloy sila sa kanilang pabayang pamumuhay, at patitigasin ang kanilang puso laban sa katotohanan (Mateo 13:11-15; Lucas 8:10). Ang mga taong ang budhi ay nabagabag ay makatutuklas na ang malilinaw na halimbawang ito ay nagtanim sa kanilang isip ng mga dakilang katotohanang itinuro ni Jesus, at nag-iwan sa kanila ng tatak na hindi mabubura (Mateo 13:16-17).

Ang ating Panginoon ang prinsipal ng mga mangangaral, at sinasabi sa atin na “hindi Siya nagsalita sa kanila nang walang talinghaga” (Mateo 13:34). Ganito ang pagkakagawa sa isip ng tao: mas madali nitong tinatanggap ang turo sa pamamagitan ng mga angkop na halimbawa kaysa sa paglalahad lamang ng mga pangangatwiran o mga kahulugan. Mahusay ang pagkakasabi ni Spurgeon: “Ang sermon ay ang bahay; ang mga halimbawa ay ang mga bintanang nagpapapasok ng liwanag.” Ang mga umaasa lamang sa mga katotohanang abstrakto upang abutin ang puso at budhi ng kanilang mga tagapakinig ay higit na malamang na mabigo sa kanilang hangarin kaysa sa mga nagpapaliwanag ng kanilang pananalita sa pagkukuwento ng mga angkop at nagbibigay-liwanag na pangyayari. Sa

pagtuturo, gaya ng sa lahat ng iba pa, si Jesu-Cristo ang ating dakilang halimbawa. Ang Kanyang mga unang tagasunod, na ang mga pananalita at mga sulat ay nakatala sa Bagong Tipan, ay gumamit ng parehong paraan.

Kapansin-pansin ang mga talinghaga ng Panginoong Jesu-Cristo sa katapatan nito sa kalikasan at sa buhay ng tao.

Hinango Niya ang Kanyang mga halimbawa sa mga bagay na kilalang-kilala ng Kanyang mga tagapakinig, kaya madali nila Siyang maunawaan. Ang mga halimbawa at ang kaugnay na mga aral ay matatanim sa kanilang isip kung may tunay silang pagnanais na malaman ang katotohanang nagpapalaya (Juan 8:32).

Laging isinasaalang-alang ni Jesus ang moral at espirituwal na kalagayan ng Kanyang mga tagapakinig at ibinibigay ang salitang angkop sa bawat pangkat. Gumamit Siya ng mga halimbawang napakalinaw ngunit simple. Kung nagpakita pa ng interes ang Kanyang mga tagapakinig, natutuwa Siyang ipaliwanag ang kahulugan ng anumang paghahambing na hindi nila maunawaan. Lagi Niyang pinaglilingkuran ang pangangailangan ng mga tao. Hindi Siya kailanman nagtangkang umakit o bumighani sa pamamagitan ng “mga salitang palalo at mapagmalaki,” gaya ng ginagawa ng mga kinatawan ng masasamang sistema. Gumamit Siya ng pananalitang madaling maunawaan at laging handang turuan ang sinumang kaluluwang naghahanap. Sa lahat ng ito, Siya ang dalubhasang mangangaral, isang halimbawa sa lahat ng nagnanais maglingkod sa Kanya sa pagpapahayag ng Kanyang Salita.

Kapangyarihan sa Nilalang (Marcos 4:35-41)

Nang matapos si Jesus sa pagtuturo sa pamamagitan ng mga talinghaga at papalapit na ang gabi, sinabi Niya, “Tumawid tayo sa kabilang ibayo.” Tiyak na ang lahat sa Kanyang isip. Hindi Niya sinabi sa Kanyang mga alagad na subukan nilang marating ang kabilang ibayo ng lawa, na siyang lupain ng mga Gadareno (5:1), kundi tiyak Niyang sinabi na talagang tatawid sila. Kung naalala lamang nila ang mga salitang ito pagkatapos, nalaman sana nila na walang bagyong makapagbabago sa Kanyang mga plano.

“Isinama nila Siya, kung paano Siya, sa daong.” Maghapon Siyang nagpagaling at nagturo, at walang alinlangang pagod na pagod ang Kanyang katawan nang tanggapin nila Siya sa bangkang magdadala sa Kanya sa kabila ng lawa. Pansinin na may “iba pang maliliit na daong” na kasama rin nila.

“At bumugso ang isang malakas na unos, at hinampas ng mga alon ang daong.” Sa paningin ng tao, napakamapanganib na ng kalagayan. Ngunit payapang natutulog ang Panginoong Jesu-Cristo habang nagngangalit ang bagyo. Sa kanilang matinding takot, kusang bumaling ang mga alagad sa Panginoong Jesus at ginising Siya sa Kanyang pagkakatulog sa kanilang daing ng pagkabalisa. Siyempre, may malasakit Siya, ngunit kasing-ligtas sila sa gitna ng bagyo gaya ng sa payapang dagat, sapagkat kasama nila Siya sa daong.

Sa isang tahimik na pagpapakita ng Kanyang kapangyarihan bilang Manlilikha, inutusan Niya ang hangin na tumigil, at ang nagngangalit na mga alon, na lumulundag sa paligid ng bangka na parang mga asong ulol, na “busalan,” gaya ng pagkakasalin sa utos na iyon. Agad na sumunod ang kalikasan sa kanilang Panginoon, at humupa ang bagyo. Gayon din Siya nagsasalita

ngayon sa mga pusong nababagabag at sa mga buhay na sinasalanta ng unos!

“Bakit kayo'y lubhang matatakutin? Paano'y wala kayong pananampalataya?” Para bang ibinabalik ni Jesus ang isip ng Kanyang mga alagad sa mga salitang sinabi Niya bago sila nagsimulang maglayag. Sinabi Niya na tatawid sila sa kabilang ibayo, hindi malulunod sa gitna ng dagat. Sapat na sana iyon upang patahimikin ang kanilang takot, at napatahimik nga sana, kung may tunay silang pananampalataya sa Kanyang mga salita. Hindi pa nauunawaan ng mga alagad ang hiwaga ng Kanyang pagkatao, kaya nagtanungan sila sa isa't isa sa pagkalito kung sino ba talaga Siya. Kinikilala ng buong kalikasan ang Kanyang kapangyarihan. Maaari pa ba Siyang maging iba pa kundi ang Diyos na nagkatawang-tao?

Sino ang nagpabangon ng bagyo? Ang pagbangon ba ng unos nang gabing iyon sa dagat ng Galilea ay isang pangkaraniwang pangyayari lamang sa kalikasan, o tiyak bang galing ito kay Satanas? Mukhang ito'y isang pagtatangka ng kaaway na puksain ang Panginoong Jesu-Cristo bago pa Niya matupad ang Kanyang misyon. Ngunit kung paanong tinangka ng mga taga-Nazaret na itulak Siya sa bangin upang patayin, ngunit hindi nila nagawa ang kanilang balak (Lucas 4:28-30), gayon din dito, muling nabigo si Satanas. Wala siyang kapangyarihang kitlin ang buhay ng Anak ng Diyos. Ang buhay na iyon ay maibibigay lamang ni Cristo Mismo nang kusang-loob, ayon sa kalooban ng Ama (Juan 10:17-18).

Ang mga Himala ni Jesu-Cristo. Hilig ng mga rasyonalista, at ng mga nagpapahayag ng Kristiyanismo na nangangatwiran sa ganoong paraan, na ipaliwanag sa puro likas na dahilan ang mga kamangha-manghang bagay na iniuugnay sa Panginoong

Jesus sa mga Ebanghelyo. Isang halimbawa ng ganitong pangangatwiran ang makikita sa isang aklat na binabasa ng marami, ang *The Nazarene*. Ngunit ang malinaw na layunin ng Espiritu Santo sa pagtatala ng mga kababalaghang ito ay ipakita sa atin na Siya na kahanga-hangang nagpagaling at tumulong sa nagdurusang sangkatauhan ay ang Diyos Mismo na bumaba sa lupa bilang tao. Hindi kailangan ang malalayong paliwanag kung iisipin natin kung sino ang gumawa ng mga bagay na ito. Ang lahat ng iyon ay pawang likas na pagpapakita ng kapangyarihan ng Diyos na kumikilos bilang tugon sa pangangailangan ng mga tao. Ang pagtangga sa mga himala ay isa lamang pagtatangkang maliitin Siya na gumawa ng mga ito.

Si Jesu-Cristo na ating Panginoon ay Panginoon ng lahat ng pangyayari at sapat sa bawat biglaang kagipitan. Sinusunod Siya ng hangin at ng mga alon; tumatakas sa Kanyang harapan ang mga demonyo; nalulupig ang sakit at kamatayan kapag Siya'y dumating. Walang makatatayo laban sa Kanyang kapangyarihan. Nasa Kanya ang lahat ng kapamahalaan sa Langit at sa lupa. At ang kahanga-hangang bagay na dapat nating malaman ay Siya ang ating Tagapagligtas at Manunubos. Tayong nagtiwala sa Kanya ay pinapayuhan ngayon na ilagak sa Kanya ang bawat alalahanin, sapagkat Siya ay nagmamalasakit sa atin (1 Pedro 5:7). Ang mga kahirapan ay pagkakataon lamang para ipakita Niya ang Kanyang kapangyarihan. Ang mga kagipitan ay nagbibigay sa atin ng pribilehiyong patunayan ang Kanyang mapagmahal na malasakit sa atin habang nagtitiwala tayo sa Kanyang biyaya at umaasa sa Kanyang lakas.

Kabanata 5: Ipinagpatuloy ng Lingkod ang Kanyang Paglilingkod ng Pagpapagaling

Pinalaya ni Jesus ang Inaalihan ng Demonyo (Marcos 5:1-20)

Pagtawid sa dagat ng Galilea, pumasok si Jesus at ang Kanyang mga alagad sa nakapangingilabot na lupain ng Gadara. Halu-halong mga tao ang nakatira sa Gadara, at marami sa kanila ang may hanapbuhay na itinuturing ng mahihigpit na Judio na labag sa batas: ang pag-aalaga ng baboy para sa hapag ng mga Hentil.

Sa mataas na talampas sa itaas ng dalampasigan, malapit sa dinaungan ng bangka, ay may isang libingan, isang lugar ng maraming nitsong inukit sa bato. Sa loob at sa gitna ng mga libingan nakatira ang isang lalaking inaalihan ng demonyo, mabangis, ligaw at hindi mapaamo, na ginawang ganoon ng masasamang kapangyarihang umaali sa kanya. Matagal na niyang tinatakot ang buong lalawigan. Bagaman madalas siyang hulihin at gapusin ng mga tanikala at kadena, pinapatid niya ang mga gapos na parang may lakas na higit sa tao, at sa gayon ay nakawala siya sa anumang pagpigil. Araw at gabi ay maririnig ang kanyang kakaiba at nakakikilabot na sigaw habang gumagala siya sa mga bundok, sinusugatan ang sarili ng mga bato at nagsisisigaw sa kanyang kakila-kilabot na paghihirap. Isa itong nakatatakot na larawan ng taong lubos na pinaghaharian ni Satanas.

Ngunit malapit na niyang makilala ang mapagpalayang kapangyarihan ni Jesus. Nang matanaw niya ang Panginoon mula sa malayo, tumakbo siya patungo sa Kanya at nagpatirapa

sa Kanyang harapan. Sumigaw siya nang malakas, “Ano ang pakialam ko sa Iyo, Jesus, Ikaw na Anak ng Kataas-taasang Diyos? Ipinamamanhik ko sa Iyo alang-alang sa Diyos, huwag Mo akong pahirapan.” Bagaman gumagalaw ang labi ng lalaki, ang tinig ng mga demonyo ang nagsasalita. Agad na nakilala ng masasamang espiritung ito si Jesus at hindi na kailangang may magsabi pa sa kanila ng hiwaga ng Kanyang likas na pagkatao. Inutusan na ng Panginoon ang demonyo na lumabas sa lalaki. Pagkatapos ay tinanong Niya ang pangalan nito. Kagulat-gulat ang sagot: “Pulutong ang pangalan ko, sapagkat kami'y marami.” Ipinakita nito na hindi lamang iisa kundi napakaraming masasamang espiritu ang nakatira sa kahabag-habag na lalaking iyon na labis na nagpasindak sa kanyang mga kapitbahay.

Saka dumating ang isang kakaibang kahilingan, at lalo pang kakaiba, pinagbigyan ito ng Panginoon. Ang hiling ay payagan ang mga demonyo (na tila takot na takot na mawalan ng anumang katawan) na pumasok sa isang kawan ng mga baboy na nanginginain sa malapit. Nilisan nila ang katawan ng lalaki at pumasok sa mga baboy. Ang mga nagulantang na hayop, na nawala sa sarili at hindi na mapigil, ay dumaluhong pababa sa matarik na bangin patungo sa dagat at nalunod. Hindi na natin kailangang ipaliwanag ang kakaibang pangyayaring ito, ngunit maaari nating pag-isipan kung gaano kalawak ang maaaring abutin ng kasamaan kapag naunawaan natin na ang isang tao ay maaaring tirhan ng mas maraming masasamang espiritu kaysa sa kaya ng dalawang libong baboy!

Ang lalaking pinalaya, na dati'y napakabangis at napakaligalig, ngayon ay nasa matinong pag-iisip na, maamo at tahimik. Nadamitan na ang dati niyang hubad na katawan, at umupo

siya sa paanan ni Jesus nang may sumasambang pag-ibig at pasasalamat.

Nang mabalitaan mula sa mga tagapag-alaga ang nangyari, lumabas ang mga may-ari ng mga baboy upang makita mismo. Sa halip na magalak dahil gumaling ang inaalihan ng demonyo, nagalit sila dahil sa pagkawala ng maruruming hayop na siyang kanilang kayamanan. Dahil itinuring nilang si Jesus ang sanhi ng kapahamakan, hiniling nila sa Kanya na umalis Siya sa kanilang mga hangganan.

Kamangha-mangha ang pagkakapalaya sa lalaking inalihan ng demonyo mula sa kakila-kilabot na pagkaalipin at paghihirap. Dahil sa pasasalamat ng kanyang puso, nanabik siyang iwan ang lahat at sumama sa Panginoong Jesus gaya ng ginawa ng iba. Siya mismo ang nagkusa. Ngunit hindi kalooban ng Panginoon na ibilang ang lalaking ito sa labindalawa o kahit sa pitumpu. Ang lugar ng kanyang paglilingkod ay sa sarili niyang tahanan, sa lugar kung saan kilalang-kilala siya. Ang kanyang pagpapatotoo para kay Cristo roon ay magkakaroon ng higit na halaga kaysa kung maglalakbay pa siya sa malalayong lugar.

“Siya’y... nagpasimulang ipahayag sa Decapolis kung gaano kalalaking bagay ang ginawa sa kanya ni Jesus.” Ang *Decapolis* (“sampung lungsod”) ay pangalang ibinigay sa isang pangkat ng mga bayan sa silangang bahagi ng dagat ng Galilea, ang mismong mga bayang pinanggalingan ng mga taong nakiusap kay Jesus na umalis sa kanilang mga hangganan. Sa pamamagitan ng patotoo ng lalaking ito, nagbago ang ganoong saloobin. Nang muling dumalaw si Jesus sa lugar na iyon, malugod at tiyak na tiyak Siyang tinanggap (Marcos 7:31).

Pinagaling ni Jesus ang Walang Lunas (Marcos 5:21-34)

Mula sa Gadara, tumawid ang Panginoon at ang Kanyang mga apostol sa tubig patungong Capernaum. Doon ay marami ang naghihintay sa Kanya. Nang magsimula Siyang magturo sa kanila, si Jairo, isa sa mga pinuno ng sinagoga, ay nagpatirapa sa paanan ni Jesus at nakiusap na pumunta Siya sa kanyang bahay upang pagalingin ang kanyang munting anak na babae na naghihingalo na. Agad na pinagbigyan ng Panginoon ang hiling ng nababagabag na ama, at sumama Siya sa kanya patungo sa bahay. Napakaraming tao ang sumunod sa daan.

Habang naglalakad sila, may isang kawawang babaeng maysakit na sumama sa pulutong. Labindalawang taon na siyang dinudugo. Sinabi sa atin ni Marcos na marami na siyang tiniis sa kamay ng maraming manggagamot at naubos na ang lahat ng kanyang kabuhayan sa walang-saysay na pagsisikap na gumaling, ngunit nabigo ang lahat ng kanyang pagsisikap. Hindi siya bumuti kundi lalo pang lumala. Ang sinumang may kaunting kaalaman sa mga lunas na dating itinuturing na mabisa sa ganitong sakit ay lubos na makauunawa sa halos pabirong pananalita ni Marcos. Walang makagagamit ng mga kasuklam-suklam na lunas na iyon nang hindi nagdurusa; gayunman ay wala silang kapangyarihang magpagaling o kahit magbigay ng pansamantalang ginhawa.

Sumibol ang pag-asa sa puso ng babaeng maysakit nang mabalitaan niya si Jesus. Sinabi niya, “Kung mahipo ko man lamang ang Kanyang damit, gagaling ako.” Sumiksik siya sa gitna ng mga tao at iniabot ang kanyang sabik at nanginginig na kamay, at sa sandaling mahipo niya ang Kanyang damit, alam niyang tapos na ang gawain. Naramdaman niya sa kanyang katawan na magaling na siya sa salot na iyon.

Agad na tumigil si Jesus, at lumingon sa paligid at nagtanong, “Sino ang humipo sa Aking damit?” Nais Niyang ipahayag ng babae sa harap ng lahat ang himalang naganap bilang tugon sa kanyang pananampalataya. Nagsimula pa ngang pagsabihan ng mga alagad ang kanilang Panginoon nang ipaalala nila sa Kanya na napakaraming tao ang nagsisiksikan sa Kanya. Bakit pa Siya magtatanong kung sino ang humipo sa Kanya? Hindi nila nadama ang pagkakaiba ng pagsiksik sa Kanya at ng paghipo sa Kanya nang may pananampalataya.

Nang makita ng babae na hindi siya makapagtatago, lumapit siya, nagpatirapa sa Kanyang harapan, at sinabi sa Kanya kung bakit siya naging ganoon kapangahas at kung ano ang naging bunga nito. Nagalak si Jesus sa kanyang pagtitiwala sa Kanyang biyaya at kapangyarihan. Inaliw Niya siya at sinabi, “Anak, pinagaling ka ng iyong pananampalataya; humayo kang payapa, at gumaling ka sa iyong salot.” Pagkatapos ay nagpatuloy Siya sa daan patungo sa bahay ng pinuno.

Binuhay ni Jesus ang Patay (Marcos 5:35-43)

Bago pa makarating si Jesus at si Jairo sa bahay, may dumating na mga sugo na nagsasabi kay Jairo na huwag na niyang abalahin pa ang Guro. Huli na raw para pagalingin ang bata, sapagkat patay na siya. Ngunit pinalakas ni Jesus ang loob ng nababagabag na ama at sinabi, “Huwag kang matakot, manampalataya ka lamang.” Anong nakaaaliw na mga salita ito sa ganoong oras! Sino pa ba, maliban sa Kanya na Panginoon ng buhay, ang makapagsasabi o magsasabi ng mga ito nang tila wala nang pag-asa at dumating na ang kamatayan? Kapag naubos na ang lahat ng kaya ng tao, ang mga pinagpalang salitang ito rin ang umaabot sa ating puso upang magbigay ng kapayapaan at pagtitiwala ngayon.

“Hindi Niya pinahintulutang sumunod sa Kanya ang sinuman, maliban kay Pedro, at kay Santiago, at kay Juan.” Ang tatlong ito ang bumubuo sa pinakamalapit na bilog ng Kanyang mga hinirang. Pagkatapos, kasama Niya sila sa bundok nang Siya'y magbagong-anyo (Marcos 9:2), at muli silang kasama Niya sa halamanan ng Getsemani (Marcos 14:32-33).

“Pagdating Niya sa bahay... nakita Niya ang kaguluhan, at ang mga nagsisitangis at nananaghoy nang labis.” Napansin ng Panginoong Jesu-Cristo ang lahat ng ito. Ang malaking bahagi ng pagluluksa ay ginagawa ng mga upahang tagapanangis, at para roon ay wala Siyang naramdaman kundi pagkasuklam. Ngunit malalim at magiliw ang habag ni Jesus sa dalamhati ng mga magulang, at malapit na Niyang gawing kagalakan ang kanilang kalungkutan. Sinaway Niya ang mga upahang tagapanangis, na ang malalakas na pag-iyak ay hindi nagpapakita ng anumang tunay na pagdadalamhati. At bukod pa ryan, yamang ang lahat ay buhay sa Kanya, masasabi Niya nang buong katotohanan, “Hindi patay ang dalagita, kundi natutulog.” Dumating Siya upang gisingin siya mula sa kanyang pagkakatulog. Sa mga nagluluksa, isa lamang Siyang manloloko na nagkukunwaring may kapangyarihang wala naman sa Kanya. Ngunit malapit na Niyang patunayan ang kabaligtaran. Pinalabas Niya ang lahat sa bahay maliban sa mga magulang at sa tatlo Niyang piniling alagad, at pumasok Siya sa silid ng kamatayan upang agawin dito ang biktima nito.

“Hinawakan Niya ang kamay ng dalagita, at sinabi sa kanya, Talitha cumi.” Nagsalita Siya sa wikang Aramaiko, ang wika ng Kanyang kabataan sa Nazaret.

Isinalin para sa atin ang mga salita, “Dalagita, sinasabi Ko sa iyo, bumangon ka” (sa literal, “Munting tupa, gumising ka”).

Agad ang naging tugon. Sa kanilang galak at pagkamangha, nakita ng mga magulang na bumalik ang kulay sa namumutlang pisngi ng kanilang mahal na anak nang bumangon siya mula sa higaan at yumakap sa kanila. Mga labindalawang taong gulang siya, at ang kanyang biglang pagkaligtas mula sa kamatayan ay nagpamangha sa lahat ng nakakita sa kanya.

Ang pagpapakitang ito ng kapangyarihan ng ating Panginoon sa kamatayan ay lumikha ng malaking ingay sa mga tao, ngunit inutusan sila ni Jesus na huwag itong ipamalita. Wala Siyang hangad na purihin lamang bilang isang dakilang manggagawa ng kababalaghan. Mas mahalaga ang Kanyang mensahe kaysa sa Kanyang mga himala, at ayaw Niyang matuon ang pansin sa mga himala at mapabayaan ang mensahe. Ang ginawa Niya ay dahil sa malasakit Niya kay Jairo at sa asawa nito. Ang batang bagong gising ay nangangailangan ng pagkain, kaya “iniutos Niya na siya’y bigyan ng makakain.” Wala nang mas angkop pa rito, ni mas malinaw na patunay na tunay ang himalang ginawa sa kanyang katawan.

Pangwakas

Sa Marcos 5 nagtatapos ang unang bahagi ng Ebanghelyo ni Marcos. Sa buong unang bahaging ito, nakikita natin ang Lingkod ni Jehova na naglilingkod nang may biyaya sa pangangailangan ng mga tao habang ipinahahayag Niya ang pag-ibig ng Ama. Ngunit lagi Siyang sinasalungat at lalo pang itinatakwil ng mga pinuno sa Israel, bagaman ang karaniwang mga tao ay natutuwang makinig sa Kanya. Gayunman, hindi rin marami sa mga karaniwang taong ito ang tumanggap sa Kanya nang may pananampalataya at kumilala kay Jesus bilang kanilang tunay na Panginoon.

Ang apat na magkakahiwalay na pangyayari sa mapagbiyayang paglilingkod ng ating Panginoon na nakatala sa huling bahagi ng Marcos 4 at sa Marcos 5 ay pawang nagpapatotoo sa pagka-Diyos Niya na yumuko sa biyaya upang kunin ang lugar ng lingkod. Sa unang pangyayari (4:35-41) nakikita natin ang Kanyang kapangyarihan sa kalikasan, na nagpasigaw sa Kanyang mga alagad sa pagkamangha, “Anong tao kaya ito...?”

Ang ikalawang tagpo ay naglalarawan ng Kanyang kapangyarihan kay Satanas, gaya ng ipinakita sa pagpapalaya sa lalaking inalihan ng demonyo. Gusto sana niyang manatiling kasama ni Cristo, ngunit pinabalik siya upang magpatotoo sa sarili niyang mga kababayan tungkol sa pagpapalayang dinala ng Panginoon. Bagaman noong panahong iyon ay nakiusap sa Panginoong Jesus ang mga taga-roon, na nalungkot sa pagkawala ng kanilang mga baboy, na umalis Siya sa kanilang mga hangganan, nalalaman natin sa isang susunod na talata na malugod nila Siyang tinanggap nang Siya’y dumating sa ikalawang pagkakataon sa lugar ding iyon (tingnan ang Marcos 5:20 at 7:31-37). Sino ang magdududa na nakatulong ang patotoo ng lalaking tinubos upang magbago ang kanilang saloobin?

Ang mga kuwento ng pagpapagaling sa babaeng dinudugo at ng pagbuhay sa anak na babae ni Jairo ay magkasalikop sa Marcos 5:21-43, at ipinakikita nito ang kapangyarihan ng Tagapagligtas sa sakit at kamatayan. Ang kawawa at maysakit na babae na “maraming tiniis sa kamay ng maraming manggagamot,” ngunit lalo pang lumala pagkatapos ng kanilang panggagamot, ay nakasumpong sa dakilang Manggagamot na ito ng Isang lubos na nakauunawa sa kanyang kalagayan. Pinagaling Niya siya agad nang hipuin niya nang

may pananampalataya ang asul na laylayan ng Kanyang damit (Mateo 9:20). (Bilang tunay na Israelita, walang alinlangang sinunod ni Jesu-Cristo nang buong-buo ang utos na makikita sa Bilang 15:38.)

Ang munting batang patay ay wala nang maaasahang tulong ng tao, ngunit nang pumasok Siya na siyang pagkabuhay na muli at ang buhay (Juan 11:25) sa silid kung saan nakahimlay ang katawan ng dalagita na inihahanda na para sa libing, tumakas ang Kamatayan sa Kanyang harapan at naibalik ang anak sa kanyang mga magulang.

Makahulugan ang tatlong nakatalang pagkakataon na bumuhay si Cristo ng patay. Ang lahat ng tao ay patay sa kasalanan, at Siya lamang ang makapagbibigay ng buhay. Maging ito man ay isang bata sa kanyang kamusmusan (Marcos 5:35-43), isang binata sa kanyang kalakasan (gaya ng anak ng balo sa Nain, Lucas 7:11-17), o isang taong nasa hustong gulang na (gaya ni Lazaro, na apat na araw nang patay at nagsisimula nang mabulok ang katawan, Juan 11:1-44), lahat ay nangangailangan ng buhay na si Cristo lamang ang makapagbibigay, at pinatunayan Niya na Siya ay sapat para sa bawat kalagayan.

Kabanata 6: Lumitaw ang Pagsalungat

Ang Propetang Walang Karangalan (Marcos 6:1-6)

Ang mga dakilang gawa ni Jesus ay nag-iwan ng malalim na impresyon sa karamihan ng mga taong sabik na nakikinig sa Kanya. Ngunit iilan lamang sa mga may pinag-aralan at sa mga mukhang relihiyoso ang handang kumilala sa Kanya bilang ang ipinangakong Lingkod ni Jehova na magliligtas sa Israel. Sa halip na tanggapin ang Kanyang pag-aangking Siya ang Mesiyas, pinaghinalaan nila Siyang isang manlilinlang, at hayagan silang tumayo laban sa Kanya, hanggang sa naghanap pa sila ng paraan para Siya ay patayin. Kitang-kita ang ganitong saloobin sa Marcos 6, at lalo pa itong lumilinaw sa Marcos 7-10.

Sa sarili Niyang bayan unang naranasan ni Jesus ang pagsalungat. Sa pagbubukas ng Marcos 6, makikita natin Siya sa lungsod ng Nazaret at sa paligid nito, kung saan Siya lumaki mula pagkabata hanggang sa Kanyang kabataan.

Pumasok si Jesus sa sinagoga, kung saan malamang ay madalas Niyang nakakasama ang Kanyang mga kababayan noong mga nakaraang taon. Doon Siya nagturo sa paraang ikinamangha ng mga tao, sapagkat alam nilang hindi Siya nanggaling sa alinmang paaralan ng mga rabbi, kundi namuhay Siya sa gitna nila bilang isang karpintero. Kilalang-kilala nila ang Kanyang pamilya. Tinawag nila Siyang anak ni Maria at kapatid nina Santiago, Jose, Judas at Simon. Binanggit din nila ang "kanyang mga kapatid na babae." Tila malinaw na patunay ito na nagkaroon pa si Maria ng ibang mga anak matapos isilang si Jesus, ang kanyang panganay (Mateo 1:25). Itinatangi ito ng mga Romano Katoliko at tinatawag nila si Maria na "laging

birhen." Ipinipilit nilang ang mga kapatid na lalaki at babae na binanggit dito ay mga anak ni Jose sa dati niyang asawa, o kaya'y mga pinsan ni Jesus. Ngunit tila palusot lamang ito upang iwasan ang katotohanang si Maria ay talagang naging asawa ni Jose.

Sinagot ni Jesus ang Kanyang mga kapitbahay na nag-aalinlangan: "Walang propeta na walang karangalan, maliban sa kanyang sariling bayan, at sa kanyang mga kamag-anak, at sa kanyang sariling tahanan."

Napakatindi ng kanilang di-paniniwala kaya sinasabi sa atin na hindi Siya nakagawa roon ng dakilang himala, maliban sa pagpapagaling sa ilang maysakit na lumapit sa Kanya sa kanilang paghihirap. Kumikilos ang Diyos bilang tugon sa pananampalataya. Ang di-paniniwala ay parang gumagapos sa mga kamay ng Makapangyarihan, maliban sa paghatol, at hindi pa dumarating ang oras ng paghatol.

Nagtaka si Jesus na ang mga taong kilalang-kilala Siya ay ganoon na lang kawalang-tiwala sa Kanya, at sumasalungat pa nga sa Kanya. Sinasabi sa atin ng ulat ni Lucas na tinangka pa nga nilang ihulog Siya sa bangin ng burol na kinatatayuan ng lungsod. Ngunit dumaan Siya sa gitna nila at nagpatuloy sa Kanyang lakad, nalulungkot sa katigasan ng kanilang puso.

Isinugo ni Jesus ang Kanyang mga Mensahero (Marcos 6:7-13)

Ang Labindalawa, na pinili na ni Jesus upang makasama Niya, ay inatasan na ngayon na libutin ang mga nayon ng Galilea upang ipangaral ang Ebanghelyo ng kaharian. Tatawagin ng mga alagad ang mga tao sa pagsisisi, upang maging handa silang tanggapin ang Hari kapag nahayag na Siya sa kanila. Isinugo sila ni Jesus nang dala-dalawa upang sila ay

magtulungan sa pakikisama at sa pagpapatotoo. Binigyan Niya sila ng kapangyarihang magpagaling ng maysakit at magpalayas ng mga demonyo, at sa gayon ay pinatunayan Niyang sila ay Kanyang mga kinatawan.

Dahil sa sarili nilang bayang Israel pupunta ang mga alagad, at dahil apurahan ang kanilang misyon, sinabihan Niya silang huwag magdala ng anuman sa paglalakbay maliban sa tungkod ng manlalakbay—walang supot (lalagyan ng baon), walang pagkain, walang pera sa kanilang lukbutan. Magsusuot sila ng sandalyas at hindi na magdadala ng dalawang balabal na magpapabigat lamang sa kanila.

Pagpasok nila sa isang lungsod o nayon, tatanggapin nila ang pagpapatuloy ng sinumang mag-alok nito, at mananatili sila sa bahay ng nagpatuloy sa kanila, kung tanggap sila roon, hanggang sa umalis sila sa bayang iyon. Hindi dapat magkaroon ng anumang dahilan para paghinalaan silang naghahanap ng sariling ginhawa o ng espesyal na pagkilala. Kung saan hindi tinanggap ang mga alagad, pagpagin nila ang alikabok sa ilalim ng kanilang mga paa bilang patotoo laban sa mga tumanggi sa kanilang mensahe. Para sa ganoong mga tao, wala nang naghihintay kundi paghatol—isang paghatol na mas mabigat pa kaysa sa sinapit ng Sodoma at Gomorra.

Sumunod sila sa bilin ng kanilang Panginoon at humayo silang nangangaral na ang mga tao ay dapat magsisi—ibig sabihin, baguhin ang kanilang saloobin sa Diyos. Kasama sa pagsisisi ang bagong pagtingin sa sarili at sa kasalanan. Nagpalayas din sila ng mga demonyo at nagpagaling ng maraming maysakit. Kapansin-pansin na pinahiran nila ng langis ang mga lumapit upang magpagaling, gaya ng iniutos sa Sulat ni Santiago. Ito lamang ang isa pang pagkakataon na binanggit ang ganitong

paraan kaugnay ng pagpapagaling ng katawan. May mga nag-iisip na ginamit ang langis bilang gamot. Karaniwan nga noon ang paggamit ng langis bilang gamot, gaya ng makikita sa kuwento ng mabuting Samaritano na nagbuhos ng langis at alak sa mga sugat ng taong iniwang halos patay sa daan patungong Jerico. Ngunit ang langis din ang kinikilalang sagisag ng Espiritu Santo, at tila mas malamang na ang pagpapahid ay nilayong magpakita ng mapagpalang pagkilos ng Espiritu sa pagpapagaling bilang sagot sa panalangin ng pananampalataya.

Pinapugutan ni Herodes si Juan Bautista (Marcos 6:14-29)

Ang ulat tungkol sa taksil na pagtrato ng masamang si Herodes kay Juan, ang tagapagpauna ni Jesus, ay pumupuno sa buong kaluluwa natin ng pagkasindak. Gayunman, ipinapakita lamang nito kung ano ang kayang gawin ng likas na puso ng tao. Nang mabalitaan ni Herodes ang mga himalang ginagawa ni Jesus, nabagabag ang kanyang maysalang budhi, at sinabi niyang si Juan Bautista ay muling nabuhay mula sa mga patay, kaya't nagagawa nito ang mga dakilang gawang iyon. Inakala naman ng iba na Siya ang ipinangakong si Elias na, ayon kay Malakias, ay darating upang tawagin ang Israel sa pagsisisi bago dumating ang dakila at kakila-kilabot na araw ng Panginoon. May iba namang nagsabing Siya ay isang propeta, o baka isa sa mga propeta noong una na muling nabuhay. Ngunit sa ngayon ay kumbinsido si Herodes na si Jesus ay walang iba kundi si Juan na muling nabuhay. Muling sumariwa kay Herodes ang tagpong sinaway siya dahil kay Herodias. Minumulto siya ng pagkabilanggo at sa huli ay ng pagpugot sa ulo ng mangangaral sa ilang. Tuwing naaalala ni Herodes ang kahiya-hiyang pagtrato niya sa walang takot na tagapagpahayag na

kailangang magsisi ang tao, alam niyang nakagawa siya ng isang kakila-kilabot na krimen sa harap ng Diyos at ng tao.

Noong una ay interesado si Herodes sa mensahe ni Juan, at ipinatawag pa niya ito upang siya mismo ang makarinig sa mangangaral sa ilang. Habang ang Ebanghelyo ng kaharian ang tinatalakay ni Juan, nakikinig nang may kaunting pansin ang tagapakinig niyang maharlika ngunit tiwali. Ngunit nang maglakas-loob ang Bautista na sawayin ang tuso at mahalay na hari dahil sa makasalanang pakikisama nito sa asawa ng kanyang kapatid na si Felipe, nag-alab ang galit ng hari. Sinikap niyang patahimikin ang sumaway sa kanya sa pamamagitan ng pagkulong dito sa isang madilim na bilangguan, malamang sa Maqueronte sa mga bangin na tanaw ang Dagat na Patay. Doon iniwang nanghihina si Juan. (Sa Mateo 11:2-3 ay mababasa natin na habang nasa bilangguan si Juan ay nagsugo siya ng dalawa sa kanyang mga alagad upang itanong kung si Jesus nga ba ang ipinangakong Mesiyas. Maaaring ginawa ito upang mapawi ang sariling pag-aalinlangan ni Juan, o upang patibayin ang pananampalataya ng kanyang mga alagad.)

Habang nasa bilangguan si Juan, ipinagdiwang ni Herodes ang kanyang kaarawan sa pamamagitan ng isang handaan para sa kanyang mga panauhin. Nauwi ang pagdiriwang sa isang marumi at magulong kasayahan ng paglalasing at kahalayan. Ipinatawag ang anak na babae ni Herodias upang dagdagan ang makalamang aliw ng mga pinuno ng hukbo, mga pinuno ng bayan at iba pang matataas na panauhing naroon. Ang sayaw niya, na tiyak na mapang-akit, ay labis na ikinatuwa ng mga nanonood, kaya't padalus-dalos na inalok ni Herodes ang dalaga ng anumang hilingin nito, hanggang sa kalahati ng kanyang kaharian, bilang gantimpala sa kanyang sayaw.

Udyok ng kanyang masamang ina, hiningi niya ang ulo ni Juan Bautista sa isang bandehado (isang malaking pinggan). Lubos na ipinakita ni Herodias ang sinabi ng makata, "Walang poot sa Impiyerno na hihigit pa sa poot ng babaeng hinamak." Nagulat ang hari sa hiling at nais sana niyang tumanggi, ngunit dahil sa kanyang sumpang binitiwang sa harap ng lahat ng naroon, hindi siya nangahas tumanggi at baka mapahiya siya at pagtawanan ng kanyang mga tauhan. Isa pa, isa lang namang pagpatay ang madaragdag sa marami na niyang kasalanan! Kaya agad siyang nagsugo ng berdugo upang pugutan ang propeta at dalhin ang duguan nitong ulo, gaya ng hiniling, sa mananayaw, na siya namang nagbigay nito sa kanyang ina.

Mailalarawan natin kung paano nagbunyi si Herodias sa nakapangingilabot na bagay na iyon habang naiisip niyang ang malalamig na labing iyon ay hindi na kailanman magpaparatang sa kanya ng pangangalunya o ng iba pang kasalanan. Ngunit hindi pa iyon ang huling pagkikita nila ni Juan Bautista. Sa araw ng paghatol ay babangon siya upang hatulan si Herodias dahil sa kanyang matigas na pagwawalang-bahala sa panawagan na magsisi.

Nang malaman ng mga alagad ni Juan ang nangyari, dumating sila at kinuha ang bangkay ng kanilang guro at maayos itong inilibing. Sa Mateo 14:12 ay mababasa natin na sila ay "pumaroon at ibinalita kay Jesus," at nakiramay Siya nang buong lambing sa kanilang matinding pagdadalamhati.

Pinakain ni Jesus ang Limang Libo (Marcos 6:30-44)

Sa bahaging ito ng Marcos ay mababasa natin ang pagbabalik ng Labindalawa mula sa kanilang paglalakbay sa pangangaral at ang ulat na ibinigay nila kay Jesus. Masiglang-masigla ang mga

apostol na pumalibot sa kanilang Panginoon at ikinuwento sa Kanya ang lahat ng kanilang ginawa at itinuro habang nililibot nila ang mga nayon ng Galilea. Nakita Niyang marahil ay masyado silang abala sa sarili nilang tagumpay at medyo pagod na pagod na sila dahil sa bigat ng kanilang pinagdaanan. Kaya inanyayahan Niya silang iwan muna ang maraming tao at magpunta sa isang tahimik na lugar sa labas ng bayan at "magpahinga nang kaunti." Gaano kailangan ng Kanyang mga lingkod ang ganitong mga panahon ng katahimikan na kasama Siya! Kaya umalis sila patungo sa isang ilang na lugar—ibig sabihin, isang lugar sa kaparangan na malayo sa anumang lungsod o bayan, kung saan sila makapagpapanumbalik ng lakas ng katawan at makakamit ang kapayapaan ng isip na labis nilang kailangan. Kung lahat tayo ay maglalaan ng mas maraming ganitong panahon, hindi magiging ganoon kadalas ang pagbagsak ng katawan at isip at ang atake sa puso sa mga lingkod ni Cristo.

Hindi sinabi sa atin kung gaano katagal natamasa ng maliit na grupong iyon ang katahimikan at kapahingahan ng kanilang pag-iisa. Ngunit may ilang taong nakakita kung saan sila patungo at ibinalita ito sa iba, at hindi nagtagal ay dumating ang napakaraming tao mula sa lahat ng kalapit na lungsod at nagtipon sa paligid ni Jesus. Hindi Niya sila mapaalis o matanggihang paglingkuran. Para sa Kanya, sila ay parang mga tupang walang pastol, at ang Kanyang dakilang puso ay nahabag sa kanila, kaya't agad Niyang sinimulang turuan sila ng maraming bagay. Taglay ang di-napapagod na sigasig, tinuruan Niya sila sa buong maghapong iyon, hinahangad na ipaalam sa kanila ang mga bagay tungkol sa kaharian ng Diyos.

Nag-alala ang mga alagad para sa mga taong gutom na kasama ng Panginoong Jesus buong maghapon. Marami sa kanila ang malayo sa kanilang tahanan. Gumagabi na, at tila mabait at makatuwiran na hikayatin silang umuwi na agad sa kani-kanilang tahanan. Kung gusto nilang makakuha ng maayos na pagkain bago dumilim, dapat silang magmadaling umalis, sapagkat walang nakahandang pagkain para sa kanila sa ilang na lugar na iyon, sa abot ng nakikita ng mga alagad.

Tiyak na ikinagulat ng mga alagad ang utos ng ating Panginoon na pakainin ang mga tao. Wala silang maibabahagi sa iba, at hindi nila alam kung saan o paano makakakuha ng pagkain sa liblib na lugar na iyon. Nais Niyang pag-isipan ng mga alagad ang pangangailangan ng mga tao at ang kanilang pananagutan tungkol dito, gaya rin naman ngayon na nais Niyang mag-alala tayo sa espirituwal na kagutuman sa paligid natin at sa ating pananagutan na gawin ang ating bahagi upang tugunan ito. Napakabilis nating sukatin ang kakayahan ng Diyos na tugunan ang ating mga pangangailangan batay sa nakikita ng ating mga mata; sa halip, dapat nating alalahanin na ang kaharap natin ay ang Siyang lumikha ng sansinukob mula sa wala at umaalalay rito sa pamamagitan ng salita ng Kanyang kapangyarihan.

"Ilang tinapay mayroon kayo?" Alam natin mula sa ibang mga ulat na may natagpuan si Andres na isang batang lalaki na may limang lapad na tinapay na karaniwang kinakain ng mga tao at dalawang maliliit na isda (Juan 6:8-9). May nagmungkahi na baon iyon mismo ng bata—at ibinigay niya ang lahat ng iyon upang mapakain ang iba. Gaano man iyon kaliit, kayang gamitin iyon ni Jesu-Cristo sa malaking paraan. Kapag tayo ay nagigipit, kadalasan ay itinatanong natin, "Saan?" at "Paano?" at nakakalimutan nating walang anumang napakahirap para sa

Panginoon. Ang Siyang nagpaparami ng binhing inihasik sa lupa ay kayang kunin ang kaunting dala natin at gawin itong sapat upang matugunan ang pangangailangan ng marami.

May kapangyarihang iniutos ng Tagapagligtas na paupuin ang maraming tao nang pangkat-pangkat sa luntiang damuhan upang mapagsilbihan nang maayos ang lahat. Sinunod ang Kanyang utos. Umupo sila, na tiyak na nagtataka kung ano ang susunod na mangyayari at nagtatanong kung bakit Niya sila pinigilang umuwi agad. Makahulugan ang utos ng ating Panginoon na paupuin ang mga tao. Kapag nakaupo sa lupa, halos magkakapantay na ang lahat. Nawawala ang pagkakaiba sa tangkad. Isinadula roon ang aral na "walang pagkakaiba."

Tinanggap ng Panginoong Jesus ang pagkain mula sa kamay ni Andres o ng batang naghihintay, nagpasalamat Siya, at sinimulang pagpira-pirasuhin ang tinapay at hatiin ang mga isda, at iniabot ang mga ito sa mga alagad. Sila naman ang namigay nito sa mga taong gutom na nakatingin nang may pagtataka. Nang pagpira-pirasuhin ng Panginoong Jesus ang tinapay at ibigay sa Kanyang mga alagad upang ipamigay sa maraming tao, walang sinumang may dahilan para umuwing gutom. Ganoon din ngayon: habang iniaalok natin ang tinapay ng buhay sa mga kaluluwang nagugutom, walang sinumang kailangang mawalan ng walang-hanggang pagpapala.

Sumobra pa ang pagkain para sa lahat. Walang nabigo. Walang sinumang kailangang umuwing gutom mula sa hapag na inihahanda ng Panginoong Jesu-Cristo. Hindi lamang nabusog ang lahat, kundi nang matapos ang kainan ay may natira pang mga bakol na kasindami ng mga alagad. At nagtaka pa ang Labindalawa kung saan makakakuha ng pagkain para sa ganoon karami!

"Ang mga kumain...ay may limang libong lalaki." Idinagdag ng Mateo 14:21, "Bukod pa sa mga babae at mga bata." Kaya ang totoo ay higit pa sa limang libo ang bilang, bagaman tiyak na hindi gaanong marami ang mga babae at bata na lumabas sa ilang upang makinig sa dakilang guro nang araw na iyon.

Mahabang mga siglo bago Siya dumating sa sanlibutan, nasusulat na tungkol sa ipinangakong Mesiyas, "Bubusugin ko ng tinapay ang kanyang mga dukha" (Awit 132:15) at "Kanyang papastulin ang kanyang kawan na gaya ng pastor" (Isaias 40:11). Ang pagpapakain sa maraming tao sa dalawang magkahiwalay na pagkakataon ay tiyak na nagpaalala sa isip ng mga tao ng mga propesiyang ito at nagpaisip sa kanila kung si Jesu-Cristo nga kaya ang Siyang matagal nang ipinahayag na darating.

Nang ilabas ng Diyos ang Israel mula sa Egipto, naghanda Siya para sa kanila ng hapag sa ilang (Awit 78:19). Ipinakita ng Panginoong Jesus sa nagugutom na mga tao, na sumunod at nakinig sa Kanya buong maghapon, ang ganoon ding makapangyarihang lakas. Nakakaawang makita kung paano sinisikap ng mga kritikong walang pananampalataya na sirain ang mga patotoong ito sa kaluwalhatian ng ating Panginoon bilang Manlilikha. Ipinahihiwatig nila na ang nangyari lang daw ay ibinahagi ng bawat isa ang kanyang baon sa mga katabing nakalimutang magdala—kaya nang magsalu-salo ang lahat ay tila sa kanila ay kahanga-hangang dumami ang pagkain! Sinasabi sa atin ng Kasulatan na "sa bibig ng dalawa...o...tatlong saksi, ay pagtitibayin ang usapin" (Deuteronomio 19:15).

Kapansin-pansin na ang una sa mga himalang ito ay isa sa iilang isinulat ng bawat isa sa apat na manunulat ng Ebanghelyo. Ang mga lalaking ito, na hindi mapag-aalinlanganan ang katapatan, ay naroon mismo sa

pangyayaring iyon o tumpak na nabalitaan mula sa iba. Inilarawan ng lahat ng apat na manunulat ng Ebanghelyo ang pagpapakain bilang isang pangyayaring higit sa karaniwan. Si Cristo, na nagpaparami ng trigo sa libu-libong burol at ng mga isda sa lahat ng dagat, ay gumawa sa loob ng ilang sandali ng karaniwang natutupad sa pamamagitan ng Kanyang banal na kapangyarihan at karunungan sa loob ng mga linggo o buwan.

Sa pagtugon sa pangangailangan ng katawan, itinuro ni Cristo sa maraming tao ang habag ng Diyos at ang Kanyang kakayahang tugunan ang bawat pangangailangan ng kaluluwa. Matutuklasan natin habang sinisikap nating paglingkuran ang ating pinagpalang Panginoon na habang mas marami tayong ibinabahagi sa iba, mas marami ang natitira para sa atin.

*Kailanma'y hindi pag-ibig ang umubos sa puso,
Ni pagbibigay ang umubos sa pitaka.*

Lumakad si Jesus sa Ibabaw ng Dagat (Marcos 6:45-56)

Sumunod ay mayroon tayong isang napakalinaw na larawan ng panahong darating, kung ano ang titiisin ng mga alagad ni Cristo sa maunos na dagat ng panahon habang ang Panginoon ay namamagitan para sa kanila sa itaas.

Matapos pakainin ang maraming tao, inutusan ni Jesus ang Kanyang mga alagad na tumawid sa lawa. Hindi Siya sumama sa kanila; ngunit nang makaalis na sila ay umakyat Siya sa isang bundok upang mapag-isa kasama ng Kanyang Ama, upang makipag-usap sa Kanya sa panalangin.

"Ang bangka ay nasa gitna ng dagat." Ngunit nasa ilalim ito ng Kanyang paningin, at nag-aalala ang Kanyang puso para sa Kanyang mga alagad na hiral na hiral sa pagsagwan.

Pasalungat sa kanila ang hangin habang sinisikap nilang marating ang kanilang patutunguhan. May nagturo na ang salitang isinaling "hirap na hirap" dito (Marcos 6:48, KJV) ay siya ring salitang isinaling "nabagabag" sa 2 Pedro 2:8, KJV. Higit pa sa matinding paggamit ng kalamnan ang ibig sabihin ng salitang ito. Talagang nababalisa at nag-aalala ang mga alagad. Natatakot silang baka lumubog ang kanilang bangka at malunod sila sa nagnangalit na dagat na nagbabantang lamunin sila. Maaari ring nagkakainisan sila at nagsisisihan dahil sa mapanganib na kalagayang kinasadlakan nila. Napakalinaw na larawan ito ng kalagayan na madalas kinasasadlakan ng mga mananampalataya sa kanilang pakikipagbuno sa mga pangyayari habang wala sa sanlibutang ito ang Panginoong Jesus sa katawan!

Gaano kaunti ang napagtanto ng mga alagad, habang nakikipaglaban sila sa hangin at alon, na sa buong panahong iyon ay nakatingin sa kanila ang kanilang Panginoon at nag-aalala ang Kanyang puso para sa kanila. At gaano kadali nating malimutan, habang tayo ay "nagpupunyagi patungong Langit" (gaya ng sabi ni Rutherford), na ang ating dakilang punong saserdote ay laging nakatingin sa atin at patuloy na namamagitan para sa atin!

Nang lumitaw na ang unang sinag ng buwang-liwayway sa abot-tanaw, "nang malapit na ang ikaapat na pagpupuyat sa gabi," na sa atin ay mula 3:00-6:00 ng umaga, bumaba si Jesus mula sa bundok at lumakad sa ibabaw ng dagat patungo sa mga alagad. Tila lalampasan Niya sila nang ang mga alagad, na takot na takot dahil akala nila ay multo Siya, ay napasigaw sa takot. Ipinakilala Niya ang Kanyang sarili sa kanila: "Lakasan ninyo ang inyong loob; ako ito; huwag kayong matakot."

Labis silang namangha at tinanggap nila Siya sa bangka, at agad na tumigil ang hangin. May mga detalyeng isinulat sa ibang bahagi na sadyang hindi isinama rito upang ang ating pansin ay matuon sa katotohanang ang pagdating Niya sa kanila ang nagpatigil sa unos. Ganoon din ang mangyayari kapag bumalik Siya para sa Kanyang mga tao.

Namangha ang mga alagad sa nangyari. Napakabilis nilang nakalimutan ang katibayan ng Kanyang kapangyarihan bilang Manlilikha sa pagpaparami ng mga tinapay at isda. Nagtaka sila sa kanilang sarili tungkol sa hiwaga ng pagkatao ng ating Panginoon.

Nang ligtas na nilang marating sa wakas ang baybayin ng Genesaret, halos hindi pa sila nakakababa ng bangka ay nagsimula nang lumapit kay Jesus ang mga tao mula sa buong lupaing iyon. Hindi Siya makapagtago: nauna na sa Kanya ang Kanyang katanyagan. Kaya dumating sila na dala ang mga maysakit sa kanilang mga higaan, nakikiusap na pagalingin Niya sila. Saanman Siya magpunta, sa bawat nayon, sa bawat lungsod, at maging sa kaparangan, pinagkakaguluhan Siya ng mga tao. Dinadala nila ang mga kaibigan at kamag-anak na maysakit, nakikiusap na kahit ang laylayan lamang ng Kanyang damit ay mahipo nila; at sinasabi sa atin na "ang lahat ng humipo sa kanya ay gumaling." Ang Diyos na nagkatawang-tao ay naglalakad sa gitna ng Kanyang bayan, at kagalakan Niya ang pagaanin ang kanilang paghihirap at pagalingin sila sa kanilang mga sakit. Nahayag ang Kanyang nakapagliligtas na kalusugan saanman Siya magpunta. Gayunman, ang lahat ng ito ay hindi nakakumbinsi sa mga pinuno na ang kanilang matagal nang hinihintay na Mesiyas ay dumating na upang iligtas sila.

Ang susunod na kabanata ay nagsasalaysay ng lumalalang pagsalungat na hahantong sa krus.

Kabanata 7: Tradisyon Laban sa Pahayag ng Diyos

Hinatulan ni Jesus ang mga Tradisyon ng mga Fariseo (Marcos 7:1-13)

Para sa may espirituwal na pag-iisip, isang bagay na laging nakapagtataka kung bakit napakahanda ng tao na sumunod, at walang takot pang ipaglaban ang kapangyarihan ng mga tradisyon ng tao, samantalang ganoon din sila kahandang balewalain ang malinaw na mga turo ng Salita ng Diyos. Sa maraming pagkakataon ay makikita natin ang ating pinagpalang Panginoon na sumasalungat sa mga makitid na paniniwala ng mga taga-Israel na itinaas ang tradisyon na kapantay ng pahayag ng Diyos, at kung minsan ay mas mataas pa rito.

Sa Marcos 7 ay makikita natin ang ating Panginoon na tuwirang hinaharap ang pagtataas ng mga Fariseo sa tradisyon ng tao. Ang Marcos 7:1-8 ay tungkol sa usapin ng pagkain nang hindi naghuhugas ng kamay, o sa literal na salita, nang hindi "binautismuhan" ang kamay. May ilang Fariseo at eskriba na laging nagbabantay ng anumang maipipintas nila sa mga salita o kilos ni Jesus at ng Kanyang mga alagad, at napansin nilang may ilang alagad na kumakain ng tinapay sa mga kamay na itinuturing nilang marumi. Bawal ito ayon sa isang tradisyong ipinasa mula pa noong unang panahon. Ang mga mas mahigpit na Fariseo ay dumadaan sa mahabang proseso, hindi lamang ng paglilinis ng kamay mula sa anumang dumi kundi pati ng seremonyal na paghuhugas, bago sila kumain. Sinasabi sa atin sa ikaapat na talata na "pagdating nila mula sa pamilyan, malibang sila'y maghugas [o magbautismo], ay hindi sila

kumakain." Isa ito sa maraming bautismo na tinutukoy sa Hebreo 9:10. Ang salitang isinaling "mga paghuhugas" doon ay talagang "mga bautismo." Marami pang ibang katulad na ritwal ang sinusunod sa paglilinis ng mga inuman, mga pinggan at mga mesa.

Tuwirang lumapit kay Jesus ang mga mapagmasid na legalistang ito at nagtanong kung bakit hindi naghuhugas ang Kanyang mga alagad ayon sa tradisyon ng matatanda, kundi kumakain ng tinapay sa mga kamay na hindi "binautismuhan." Pansinin na hindi ito usapin ng kilos na labag sa Salita ng Diyos kundi ng kilos na labag lamang sa tradisyon ng tao.

Bilang sagot ay binanggit ng ating Panginoon ang mga salita ni propeta Isaias: "Mabuti ang hula ni Isaias tungkol sa inyo na mga mapagpaimbabaw." Matapang na pananalita ito! Ang mapagpaimbabaw ay taong may ikalawang mukha—sa totoo ay isang aktor, sapagkat ang mga aktor na Griyego ay lumalabas sa entablado na may suot na maskara upang gampanan ang iba't ibang papel at tauhan. Alam ng Panginoon na habang napakaingat ng mga mapagpaimbabaw na nagtatanong na ito sa mga bagay gaya ng seremonyal na paglilinis, pabaya naman sila sa mga kautusang tiyak na iniutos ng Diyos at kung gayon ay may mas mabigat na kahalagahan. Ipinaalala ni Jesus sa mga Fariseo na isinulat ni Isaias tungkol sa kanila, "Ang bayang ito ay nagpaparangal sa akin sa kanilang mga labi, ngunit ang kanilang puso ay malayo sa akin. Ngunit walang kabuluhan ang pagsamba nila sa akin, na nagtuturo ng mga utos ng tao bilang mga aral" (Marcos 7:6-7). May napakahalagang bagay rito na mabuting isapuso natin. Laging malaking pagkakamali para sa mga nagsasabing sila ay mga lingkod ng Diyos ang sumunod sa mga anyo, mga seremonyal na ritwal at mga tradisyon na

walang batayan sa Kasulatan. Maaaring mukhang walang masama ang ganitong mga tradisyon sa simula, ngunit unti-unti ay aagawin nito ang lugar ng Salita ng Diyos sa budhi ng mga sumusunod dito, at ito ay lubhang mapanganib.

Sinasabi sa atin sa 2 Timoteo 3:16-17 na "ang lahat ng kasulatan ay kinasihan ng Diyos, at mapapakinabangan sa pagtuturo, sa pagsaway, sa pagtutuwid, sa pagsasanay sa katuwiran: Upang ang tao ng Diyos ay maging ganap, lubos [o lubusang] nasasangkapan sa bawat mabuting gawa." Kung ang Kasulatan, kapag maingat na pinag-aralan at sinunod, ay magsasangkap sa tao ng Diyos upang gawin ang lahat ng mabuting gawa, dapat ay malinaw na walang anumang karapat-dapat ituring na mabuting gawa sa paningin ng Diyos kung ang gawang iyon ay hindi pinahihintulutan ng Kasulatan. Ang pagkilala sa prinsipyong ito ay magliligtas sa atin sa maraming kahalagahan at walang kabuluhang pagpapagod kaugnay ng mga bagay ng Diyos. Inilapat ng Panginoon ang mga salita ng Isaias 29:13 sa mga pumupuna sa Kanyang mga alagad sa pagsasabi sa kanila na sila mismo ang nagsasantabi ng utos ng Diyos at ipinapalit dito ang mga tradisyon ng tao gaya ng tungkol sa seremonyal na paglilinis. Idinagdag pa Niya, "At marami pang ibang ganitong mga bagay ang inyong ginagawa."

Maraming Romano Katoliko at Protestante ang parehong nagtataas ng tradisyon, tuwiran man o hindi, na kapantay ng Banal na Kasulatan o higit pa rito. Gaano natin kailangang bumalik sa pagtuturo ng Salita ng Diyos! Kailangan nating itanong, "Ano ang sinasabi ng kasulatan?" kapag may lumilitaw na tanong tungkol sa mga paraan at mga aral. Sapagkat anumang salungat sa pahayag ng Diyos ay hindi kailanman

titingnan Niya nang may pagsang-ayon, gaano man karaming kabutihan ang tila nagagawa nito.

Sa pagsulat nito ay hindi ko kailanman babalewalain ang katotohanang ang Kasulatan mismo ay nagbibigay ng malaking kalayaan pagdating sa mga paraan ng pag-abot sa mga naliligaw at ng pagsisikap na tulungan ang mga mananampalataya. Sinabi ni apostol Pablo, "Ako'y naging lahat ng bagay sa lahat ng tao, upang sa lahat ng paraan ay makapagligtas ako ng ilan" (1 Corinto 9:22). Ang nais kong idiin ay ang malubhang pagkakamali ng pagpapalit ng kapangyarihan ng tao sa kapangyarihan ng Diyos. Kailangan nating matiyak na hindi lamang ang ating mga aral, kundi pati ang ating mga praktikal na paraan, ay ayon sa Kasulatan. Ito lamang ang ligtas na landas.

Sa pagpapatuloy ng Kanyang pananalita ay itinuro ng Panginoon kung paano binabalewala ng mga Fariseong ito ang malinaw na turo ng Salita samantalang ibinibigay nila ang buong kapangyarihan sa tradisyon. Pansinin kung gaano katindi ang Kanyang pananalita sa Marcos 7:9: "Mahusay ninyong itinatakwil ang utos ng Diyos, upang matupad ninyo ang inyong sariling tradisyon." Naghihimagsik ang likas na puso laban sa mula sa Diyos ngunit madaling tumatanggap sa anumang mula lamang sa tao.

Pagkatapos ay nagbigay si Jesus ng isang napakalinaw na halimbawa ng bangga ng tradisyon at ng Kasulatan. Nagsalita ang Diyos sa pamamagitan ni Moises at iniutos na igalang ng Kanyang bayan ang ama at ina. Kamatayan ang parusa sa paglabag sa utos na ito. "Ang sumusumpa [ibig sabihin, sa anumang paraan ay nananakit o nagkakasala] sa ama o sa ina ay dapat mamatay" (Mateo 15:4). Tiyak na kasama

rito ang pag-aalaga sa matatandang magulang na hindi na kayang tustusan ang kanilang sarili. Ang pinakamaliit na magagawa ng mga anak na lalaki at babae ay ibahagi sa kanilang mga magulang ang ibinigay sa kanila ng Diyos, ngunit itinuro ng mga rabbi na maaaring ialay ng isang tao sa Diyos ang lahat ng kanyang ari-arian at ipahayag itong Corban—ibig sabihin, kaloob para sa pagpapanatili ng gawain sa templo. Kung nangangailangan ang kanyang mga magulang, ipipilit niyang wala siyang maitutulong sa kanila sapagkat ang lahat ng kanyang pag-aari ay naitalaga na sa Diyos. Ito ang mismong diwa ng pagkamakasarili na nagkukunwaring kabanalan; at sa gayon ay pinawalang-saysay ang Salita ng Diyos sa pamamagitan ng tradisyon. Isa lamang ito sa mga halimbawa ng paglabag sa katotohanan ng Diyos sa pamamagitan ng pagpapalit dito ng mga patakaran ng tao. Muling idinagdag ni Jesus, "At marami pang ganitong mga bagay ang inyong ginagawa."

Ipinaliwanag ni Jesus ang Tunay na Pinagmumulan ng Karumihan (Marcos 7:14-23)

Sinasabi sa atin na matapos hatulan ang mga tradisyon ng mga Fariseo, sinamantala ni Jesus ang pagkakataon upang turuan ang lahat ng tao tungkol sa tunay na kalikasan ng karumihan. Hanggang noon, habang lalong maingat ang budhi ng isang Israelita, lalo siyang nababalisa at nag-aalala sa kanyang kinakain o iniinom, baka hindi niya sinasadyang makakain ng isang bagay na marumi ayon sa seremonya. Kung makakain nga siya ng isang bagay na itinuturing na marumi, magiging marumi siya at hindi karapat-dapat makisama sa kapulungan ng Panginoon kapag nagtitipon ito para sa pagsamba sa templo. Sa Marcos 7:14-16 ay naglatag ang ating Panginoon ng

isang dakilang prinsipyo at idiniin ang isang napakalaking katotohanan. Ipinahayag ni Jesus na ang moral at espirituwal na karumihan ay hindi nagmumula sa mga panlabas na bagay gaya ng pagkain o inumin kundi mula sa loob mismo ng tao. Ang karumihan ay nagmumula sa sariling puso ng tao, ang pusong sinabi ni propeta Jeremias na magdaraya nang higit sa lahat ng bagay at totoong masama (Jeremias 17:9).

Maliwanag na ikinagulat maging ng Kanyang sariling mga alagad ang mga salitang ito ng Panginoon, sapagkat sanay na sanay silang tumingin sa mga bagay mula sa pananaw ng ritwal. Kaya nang iwan na nila ang maraming tao at nasa loob na sila ng bahay na kasama si Jesus nang sila-sila lamang, hiniling nila sa Kanya na ipaliwanag kung ano ang ibig Niyang sabihin sa gayong pananalita. Laging handang buksan ang katotohanan sa mga taimtim na nagtatanong, ipinaliwanag Niya na ang mga panlabas na bagay gaya ng pagkain at inumin ay pawang materyal lamang: hindi nito maaapektuhan ang espiritu ng tao. Siyempre, hindi itinatanggi ng ating Panginoon na may mga pagkaing nakasasama at nakalalason pa nga na maaaring makapinsala nang malubha sa katawan. Ang tinutukoy Niya rito ay ang karumihan ng espiritu, na nagpapawalang-karapat-dapat sa isang tao sa pakikipag-isa sa Diyos. Anumang uri ng pagkain ay hindi pumapasok sa puso kundi dumaraan lamang sa daluyan ng panunaw. Wala itong anumang epekto sa kaluluwa o espiritu ng kumain o uminom nito.

"Ang lumalabas sa tao, iyon ang nagpaparumi sa tao"—ibig sabihin, ang mga bagay na nagmumula sa kanyang puso ang nagpaparumi sa kanya, sapagkat ang puso mismo ay parang pugad ng maruruming ibon. "Mula sa puso... lumalabas ang

masasamang pag-iisip, mga pangangalunya, mga pakikiapid, mga pagpatay, Mga pagnanakaw, mga kasakiman, mga kasamaan, pandaraya, kahalayan, masamang mata, kalapastanganan, kapalaluan, kamangmangan." Anong haba ng listahan! Sino ang makapagsasabing ang mga bagay na ito ay hindi kailanman nagkaroon ng anumang lugar sa kanyang puso? Siyempre, may ilang taong lubos na nasusuklam sa ilan sa mga bagay na ito, gayunman ang bawat tao ay may kakayahang mahulog sa bawat kasalanang binanggit dito kung hahayaan lamang niyang manatili ang kanyang isip sa masasamang pag-iisip. May mga taong tumatanggi sa kasamaan ng likas na tao, ngunit mabuting pag-isipan nila ang listahang inilatag dito at tapat na sagutin ang tanong: Wala ba ni isa sa mga bagay na ito ang may lugar sa aking puso?

Kapag sinasabi nating lubos na masama ang likas na tao, hindi naman ibig sabihin na ang lahat ng tao ay nagkasala ng lahat ng kasalanang inisa-isa rito. Ang ibig naming sabihin ay ang lahat ng tao, sa likas na kalagayan, ay hiwalay sa Diyos at ang kakayahang gawin ang lahat ng kasalanang ito ay nasa puso ng lahat.

Minsan, nang hamunin si Dr. Joseph Cook kung ayon nga ba sa Kasulatan ang aral tungkol sa kasamaan ng tao, ginamit niya ang sumusunod na halimbawa. Sinabi niyang mayroon siyang isang napakagandang orasan. Isa itong magandang kasangkapan at palamuti sa silid na kinalalagyan nito.

Napakamahal ng makinarya nito; napakagandang tingnan ng mukha ng orasan; mahusay ang pagkakagawa ng mga kamay nito; at sa kabuuan ay isa itong kahanga-hangang orasan. Iisa lamang ang mali rito: hindi ito tumatama sa oras. Bilang panukat ng oras, lubos itong sira. Ganoon din ang likas na tao.

Hiwalay siya sa Diyos. Ang kanyang puso ay kaaway ng Diyos, at mula sa loob ng pusong iyon ay lumalabas ang maraming iba't ibang kasalanan. Salamat sa Diyos at may lunas sa ganitong kalagayan! Nanalangin si David, "Lumikha ka sa akin ng isang malinis na puso, O Diyos" (Awit 51:10), at ito ang ikinagagalak ng Diyos na gawin sa pamamagitan ng muling pagsilang.

Ang lahat ng masasamang bagay na inisa-isa ni Jesus ay nagmumula sa loob. Ang mga ito ang nagpaparumi sa tao. Napakahalagang kilalanin natin ang katotohanang likas na nananahan ang mga bagay na ito sa puso ng tao, at hatulan natin ang lahat sa liwanag ng krus ni Cristo.

Ginantimpalaan ni Jesus ang Pananampalataya ng Isang Babaeng Hentil (Marcos 7:24-30)

Sa mga talatang ito ay makikita natin ang biyaya ng Diyos na umaabot nang lampas sa bansang Israel. Nagtungo ang Panginoong Jesus sa paligid ng Tiro at Sidon—ibig sabihin, sa Kanyang paglalakbay ay nagtungo Siya kasama ng Kanyang mga alagad sa hilagang-kanlurang bahagi ng Galilea. Sa kabila lamang nito ay ang mga lungsod ng mga Hentil na Tiro at Sidon. Ang Panginoon mismo, ayon sa lahat ng tala na mayroon tayo, ay hindi kailanman tumawid sa hangganang naghihiwalay sa Palestina at sa mga lupain ng mga Hentil, maliban siyempre noong sanggol pa Siya at dinala Siya sa Egipto ng Kanyang ina at ni Jose, ang Kanyang ama-amahan, upang matakasan ang galit ni Herodes. Dumating si Jesus sa sanlibutan, gaya ng sinabi sa atin ni Pablo sa Roma 15:8, bilang "ministro [o lingkod] ng pagtutuli alang-alang sa katotohanan ng Diyos, upang pagtibayin ang mga pangakong ibinigay sa mga magulang." Bagaman totoo na inaasahan Niya ang panahon na

luluwalhatiin ng mga Hentil ang Diyos dahil sa Kanyang awa (Roma 15:9), sa Kanyang buhay dito sa lupa ay inilaan Niya ang Kanyang paglilingkod sa mga nawawalang tupa ng sambahayan ng Israel.

Ngunit ngayon ay nakikita natin Siyang nakaharap sa isang babaeng Griyego, isang tunay na Hentil, tubong Sirofenicia. Ang babaeng ito ay may anak na babaeng pinahihirapan ng isang demonyo. Labis siyang nagdusa dahil sa kalagayang ito. Bagaman siya ay dayuhan sa mga tipan ng pangako, nabalitaan ng babaeng taga-Sirofenicia ang tungkol kay Jesus at tiyak siyang kaya Niyang palayain ang kanyang anak kung nanaisin Niya. Kaya lumapit siya, nakikiusap na palayasin Niya ang demonyo sa dalagita. Sa ibang ulat ay sinasabi sa atin na ibinatay niya ang kanyang pakiusap sa katotohanang Siya ang Anak ni David. Maliwanag na nalaman niya mula sa ilan sa kanyang mga kapitbahay na Judio ang tungkol sa Mesiyas na darating mula sa lahi ni David, at tama ang kanyang paniniwala na si Jesus ang Mesiyas. Kaya lumapit siyang nakikiusap, "Maawa ka sa akin, O Panginoon, ikaw na anak ni David" (Mateo 15:22). Ngunit hindi Siya umimik. Bilang isang makasalanang Hentil, wala siyang anumang karapatang humiling sa Kanya bilang ipinangakong Anak ni David. Ngunit sa wakas, habang sumisigaw siya sa likuran Niya, sinabi Niya, "Hayaan munang mabusog ang mga anak: sapagkat hindi nararapat na kunin ang tinapay ng mga anak, at itapon sa mga aso." Maaaring tila matigas na pananalita ito para sa atin. Ngunit gaya ni Jose na pinagbintangan ang kanyang mga kapatid na mga espiya upang subukin ang kanilang budhi (Genesis 42:8-14), ganoon din sinagot ng Panginoon ang babae upang dalhin siya sa puntong makikilala niyang ang tanging

batayan niya sa pagtanggap ng pagpapala ay ang dalisay na biyaya.

Kahanga-hanga ang kanyang naging tugon. Walang sama ng loob sa kanyang bahagi, na para bang ininsulto Siya nito o kinausap nang walang galang. Mapagpakumbaba niyang sinagot Siya, "Opo, Panginoon: gayunma'y ang mga aso [at gumamit siya rito ng maliit na anyo ng salita, ang maliliit na aso] sa ilalim ng mesa ay kumakain ng mga mumo ng mga anak." Para bang sinasabi niya, "Panginoon, kinikilala kong ako ay isang kawawang Hentil na itinakwil, ngunit bigyan Mo ako ng kaunting mumo na tinatanggihan ng mga anak ng kaharian; hayaan Mo akong pumuwesto kahit bilang isang tuta sa ilalim ng mesa at sa gayon ay makatanggap ng awa mula sa Iyong kamay." Wala nang mas nakaaantig sa ating pinagpalang Panginoon kaysa sa pananampalatayang may kasamang kababaang-loob. Sumagot Siya, "Humayo ka; lumabas na ang demonyo sa iyong anak." Nagmadali siyang umuwi, tiyak na may masayang puso at sabik na pag-asa. Pagpasok niya sa bahay, nadatnan niya ang kanyang anak na tahimik na nakahiga sa higaan, at umalis na sa kanya ang demonyo.

Binuksan ni Jesus ang mga Tainga ng Bingi (Marcos 7:31-37)

Mula sa baybayin ng Tiro at Sidon, tinawid ni Jesus ang hilagang bahagi ng Galilea at sumakay sa isang bangka, at muling tumawid sa dagat upang dalawin ang Decapolis, ang sampung lungsod. Sa lupaing ito nakatira ang lalaking galing sa mga libingan, ang inaalihan ng demonyo sa Gadara. Matapos siyang palayain ni Jesus, sinabihan Niya siyang umuwi at ikuwento sa kanyang mga kaibigan kung gaano kadakilang mga bagay ang ginawa ng Panginoon para sa kanya. Kaya ikinalat niya ang mabuting balita, sabi sa atin, sa buong Decapolis. Kaya

nang bumalik si Jesus, handa ang mga tao na salubungin Siya. Maaaring ang mismong mga taong nakiusap noon sa Kanya na umalis sa kanilang lupain ay kasama na ngayon sa sabik na karamihang dumating upang makinig sa Kanyang mga salita at makita ang Kanyang mga himala.

Sinasabi sa atin na dinala nila sa Kanya ang isang lalaking bingi at may kapansanan sa pagsasalita. Nakiusap sila kay Jesus na ipatong Niya ang Kanyang mga kamay sa kanya—ang mga mapagmahal na kamay na iyon na kaydalas nang itinaas upang magpala. Sa haplos ng mga kamay na iyon ay naglaho ang sakit at karumihan. Ngunit medyo kakaiba ang naging pakikitungo ng Panginoon sa lalaking ito. Dahil batid Niyang lumalaki na ang pagsalungat, inilayo Siya ni Jesus sa maraming tao sa halip na pagalingin siya nang hayagan sa harap ng lahat. Isinuot ni Jesus ang Kanyang daliri sa mga tainga nito, at pagkatapos ay dumura Siya at hinipo ang dila nito. Maaaring pagtakhan natin ito, ngunit kailangan nating alalahanin na ang pagkatao ng ating Panginoong Jesu-Cristo ay ganap na banal at dalisay, hindi nadungisan ng kasalanan o ng anumang uri ng kabulukan. Maliwanag na ipinapakita Niya na ang pagpapagaling ay nagmumula sa loob ng Kanyang sariling pagkatao. Tumingala Siya sa Langit at nagbuntong-hininga nang makita Niya ang pinsalang idinulot ng kasalanan; at pagkatapos ay nagsalita Siya sa wikang Aramaiko, "Effata," na ang ibig sabihin ay, "Mabuksan ka." Agad na nakarinig ang lalaki at nakapagsalita rin.

Inutusan ni Jesus ang mga nasa paligid Niya na huwag itong ipagkalat. Gaya ng napansin na natin dati, wala Siyang hangaring sumikat bilang isang manggagawa ng himala. Bagaman laging handang tugunan ang mga pangangailangan

ng tao, ang Kanyang dakilang misyon ay ipahayag ang Ebanghelyo ng kaharian habang nagpapalipat-lipat Siya sa iba't ibang lugar. Ngunit labis na nasabik ang mga tao sa nakita nilang dakilang kapangyarihan Niya kaya habang lalo Niyang iniuutos na huwag nilang sabihin ito, lalo naman nilang ipinamamalita. Tiyak na ang bawat taong nakakakilala kay Cristo kahit kaunti ay buong-galak na makikiisa sa mga taong ito ng Decapolis sa pagbibigay ng lahat ng karangalan at kaluwalhatian sa Kanya na gumawa nang mabuti ng lahat ng bagay.

Kabanata 8: Mga Pahiwatig ng Darating na Kaluwalhatian

Muling Pinakain ni Jesus ang Napakaraming Tao (Marcos 8:1-9)

Ang mga pangyayari sa himalang ito ay kahawig ng nangyari ilang buwan bago nito; pero halatang nakalimutan na ng mga alagad—gaya ng madalas din nating gawin—ang kahanga-hangang pagpapakita ng kapangyarihan ng Diyos na nasaksihan nila noon. Naantig ang puso ni Jesu-Cristo sa pangangailangan ng napakaraming tao, at laging ang puso Niya ang nag-uutos sa Kanyang kamay. Tatlong araw na silang nagdudumog sa paligid Niya at nakikinig sa Kanyang pagtuturo. Ubos na ang lahat ng baon nilang pagkain at wala na silang makain. Hindi Niya kayang iwan sila sa ganoon kaawa-awang kalagayan. Marami sa kanila ang nakatira sa malayo mula sa lugar na iyon. Kung uuwi silang gutom, talagang mahihirapan sila.

“Saan makakakuha ang sinuman ng tinapay para mabusog ang mga taong ito dito sa ilang?” Iyan ang naging pahayag ng kawalan ng pananampalataya sa puso ng mga alagad. Na ganoon kabilis nilang nakalimutan ang himalang pagpapakain sa limang libo ay parang hindi kapani-paniwala—kung hindi lang natin alam kung gaano rin kahina at kakulang sa pananampalataya ang ating sariling puso.

“Ilang tinapay mayroon kayo? At sinabi nila, Pito.” Nagkaroon ng pribilehiyo ang mga alagad na ibahagi sa iba ang baong inihanda nila para sa sarili nilang pangangailangan. Sa pagkakataong ito, hindi na sila kumuha ng pagkain mula sa ibang tao. Sinunod ang parehong paraan gaya ng naunang

himalang pagpapakain (Marcos 6:30-44): pinaupo ang mga tao sa lupa, at pagkatapos magpasalamat, pinagpira-piraso ni Jesus ang tinapay at ibinigay sa Kanyang mga alagad para ipamahagi sa napakaraming tao.

“Mayroon din silang ilang maliliit na isda.” Bakit hindi ito nabanggit kanina? Puwede kayang itinago muna ito ng nag-aalinlangang mga alagad hanggang makita nila kung paano pinarami ang tinapay? Mukhang hiwalay na binasbasan ang mga isda at saka ipinamahagi, gaya ng ginawa sa tinapay.

“Kumain sila at nabusog; at tinipon nila ang mga natirang piraso... pitong bakol.” Muli, sobra-sobra ang naging kasaganaan. Matapos mapakain ang napakaraming tao, tumanggap ang mga alagad ng pitong malalaking bakol ng pagkain kapalit ng tinapay at isdang ipinagkatiwala nila kay Jesus para ipamigay. Ang natirang pagkain ay sapat para tumagal nang mahabang panahon.

“Ang mga kumain ay mga apat na libo.” Muli, idinagdag ng Mateo 15:38, “Bukod pa sa mga babae at mga bata.”

Madalas nang ituro na sa orihinal na tekstong Griyego, magkaibang uri ng bakol ang binanggit sa dalawang ulat ng himalang pagpapakain sa napakaraming tao. Sa Marcos 6, matapos pakainin ang limang libo, labindalawang maliliit na bakol na puno ang natira. Ang maliliit na bakol na ito ay iyong dala-dala ng mga taong naglalakbay nang naglalakad. Sa Marcos 8, matapos pakainin ang apat na libo, pitong malalaking bakol na puno ang natira. Ang malalaking bakol na ito ay madalas gamitin sa pagdadala ng isda o ng iba pang paninda.

May espirituwal na aral na ipinahihiwatig ang bilang ng mga bakol na natira sa bawat himala. Ang bilang na *labindalawa* ay karaniwang ginagamit sa Kasulatan para sa kabuuan ng pamamahala, samantalang ang *pito* ay bilang ng espirituwal na kasakdalan. Ang labindalawang bakol ay larawan ng masaganang panustos na tatamasahin sa ilalim ng paghahari ng Mesiyas. Ang pitong malalaking bakol naman ay nagsasabi sa atin ng kasakdalan ng espirituwal na pagpapala kapag natutunan nating hindi lamang sa tinapay nabubuhay ang tao, “kundi sa bawat salitang lumalabas sa bibig ng Diyos” (Mateo 4:4).

Isa sa mga pangalan ni Jehova noong unang panahon ay *El Shaddai*—“ang Diyos na lubos na sapat.” Ipinakikilala ng ating Panginoon ang Kanyang sarili bilang Diyos na nagkatawang-tao, na saganang makapupuno sa bawat pangangailangan, nang pakainin Niya ang napakaraming tao na sa dalawang pagkakataong ito ay nagdumog para marinig Siyang mangaral ng Ebanghelyo ng kaharian. Walang hangganan ang Kanyang panustos. Ang kailangan natin ay pananampalatayang umaasa sa kayamanan ng Kanyang awa at kumukuha mula sa Kanyang saganang imbakan. Ang tinapay na ibinigay Niya ay larawan ng Kanyang sarili bilang tinapay ng Diyos na bumaba mula sa Langit. Kung kumain ang tao ng tinapay na ito, mabubuhay siya magpakailanman (Juan 6:51).

Ang pangyayaring nakatala sa Marcos 8:1-9 ang nagtatapos sa isang natatanging yugto ng paglilingkod ni Cristo.

Binalaan ni Jesus ang Kanyang mga Alagad (Marcos 8:10-21)

Pagbalik Niya sa kanlurang bahagi ng lawa, sa may lupain ng Dalmanuta o Magadan, sinalubong si Jesus ng ilang Fariseong

mahilig mamintas. Binalewala nila ang lahat ng kahanga-hangang gawang ginawa Niya, at lumapit sila na humihingi ng tanda mula sa Langit para patunayang Siya nga ang Mesiyas. Sinasabi sa atin na napabuntong-hininga nang malalim si Jesus sa Kanyang espiritu; nasaktan ang kaibuturan ng Kanyang puso nang makita ang ganoong kawalan ng pananampalataya at matigas na pagsalungat mula sa mga taong dapat sanang nangunguna sa bayan sa landas ng pagpapasakop sa Diyos at pagsunod sa Kanyang Salita. Bakit pa sila hihingi ng tanda? Patunay lamang iyon ng kalagayan ng kanilang puso. Ipinahayag Niya na walang tandang ibibigay sa masamang lahing iyon. Matatag na ang kanilang paninindigan ng pagkapoot laban sa Kanya na isinugo ng Diyos para tubusin ang Israel.

Iniwan Niya sila sa kanilang kawalan ng pananampalataya at katigasan ng puso, at umalis muli ang Panginoon patungo sa kabilang ibayo ng lawa—ibig sabihin, sa lupain ng Bethsaida Julias. May dalawang lungsod na tinatawag na Bethsaida, isa sa kanluran at isa sa hilagang bahagi ng dagat ng Galilea.

Dahil nagmamadali silang umalis sa Dalmanuta, hindi na nakapagdagdag ng baong tinapay ang mga alagad. Ang karaniwang tinapay sa lupaing iyon ay mga lapad na tinapay na madaling dalhin kahit saan. Mukhang may nagpahayag ng pag-aalala kung anong panustos ang makukuha nila pagbaba nila sa bangka. Nang malaman ng Panginoon ang kanilang inaalala, ginamit Niya ang pagkakataon para balaan sila na mag-ingat sa lebadura ng mga Fariseo at sa lebadura ni Herodes. Dahil binabagabag ng konsensya sa kanilang kapabayaan na hindi naghanda nang maayos para sa pangangailangan ng grupo, agad na inakala ng mga alagad na binabalaan sila ni Jesus na

huwag bumili ng tinapay sa mga grupong nabanggit. Pero nilinaw ng Panginoon na sa paggamit Niya ng salitang *lebadura*, ang tinutukoy Niya ay ang mga aral ng mga relihiyoso at pampulitikang sistemang ito. Sinisira ng mga aral na ito ang lahat ng tumatanggap sa mga ito. Ang lebadura ng mga Fariseo ay pagpapaimbabaw at pag-aaring-matuwid sa sarili. Ang lebadura ni Herodes ay pandaraya sa pulitika at pagkamakamundo.

Para mapanatag ang isip ng mga alagad tungkol sa pagkain ng kanilang katawan, ipinaalala ni Jesus sa kanila ang himalang pagpapakain sa limang libo sa isang pagkakataon at sa apat na libo sa isa pa. Sa bawat pagkakataon, hindi lamang sagana para sa lahat kundi maraming bakol pa ng mga natirang piraso ang naipon para magamit sa susunod. Bakit pa mababalisa kung ano ang kakainin bukas, gayong kasama nila ang Maylalang ng lahat ng bagay? Talagang mapapahiya ang Labindalawa sa kanilang mga pag-aalinlangan at takot nang itanong ni Jesus nang tahasan, “Bakit hindi pa ninyo nauunawaan?”

Pinagaling ni Jesus ang Isang Bulag (Marcos 8:22-26)

Pagdating ng mga alagad sa Bethsaida Julias, nasaksihan nila ang isa pang patunay ng kapangyarihan ng kanilang Panginoon. Pambihira ang himalang ito. Ayon sa tala, ito lamang ang pagkakataon na bahagya lang muna ang paggaling at hindi agad-agad.

May isang bulag na dinala kay Jesus ng kanyang mga kaibigan, at nakiusap sila na hipuin Niya ang nakapikit na mga mata para makakita ang kaawa-awang nagdurusang ito. Sa halip na gawin ito sa harap ng lahat ng tao, hinawakan ni Jesus sa kamay ang bulag at inakay siya palabas ng lungsod. Para bang alam Niya

na marami sa karamihan ay mga usisero lamang, kaya ibinukod Niya ang lalaki at pinaglingkuran siya nang sarilinan.

Pagkatapos ay ipinatong ni Jesus ang Kanyang mga kamay sa lalaki at tinanong kung nakakakita na siya. Sabi ng lalaki, “Nakikita ko ang mga tao na parang mga punongkahoy na naglalakad.” Bahagya lang ang naibalik na paningin. Nakakakita na siya ng iba’t ibang bagay pero naiiba lang niya ang tao sa punongkahoy dahil naglalakad ang tao. Muling ipinatong ni Jesus ang Kanyang mga kamay sa mga mata ng lalaki at sinabihan siyang tumingala. Ngayon ay lubusan na siyang gumaling at malinaw na niyang nakikita ang bawat tao.

Hindi sinasabi sa atin kung bakit hindi agad-agad ang paggaling—marahil dahil kulang ang pananampalataya ng bulag o ng kanyang mga kaibigan. Nang matapos ang gawain, pinauwi ni Jesus ang lalaking ngayon ay masayang-masaya na, at sinabihan siyang huwag nang bumalik sa bayan o ikuwento ang kanyang paggaling sa sinuman doon.

Ipinahayag ni Pedro ang Kanyang Pananampalataya (Marcos 8:27-30)

“Sino raw Ako ayon sa mga tao?” Tinanong ni Jesus ang Kanyang mga alagad para makuha mula sa kanila ang isang tiyak na pagpapahayag na Siya ang Mesiyas at ang Banal na Anak ng Diyos. Sa kanilang paglalakbay, narinig nila ang maraming taong nag-uusap tungkol kay Jesus, at tiyak na madalas din nilang pinag-isipan sa sarili nilang puso ang mga bagay na sinasabi ng mga tao.

Naaalala natin na si Herodes, na inuusig ng kanyang maysalang konsensya, ay kumbinsidong si Jesus ay si Juan na bumangon mula sa mga patay. Ganoon din ang akala ng iba. May ilan naman na, dahil naaalala ang propesiyang nakatala sa Malakias

4:5, ay nag-akalang si Jesus ang ipinangakong Elias. May isa pang grupo na ang tingin lang sa Kanya ay isang bagong propeta na biglang lumitaw sa Israel.

“Pero kayo, sino Ako ayon sa inyo?” Hindi sapat na alam natin ang pananaw ng ibang tao tungkol kay Cristo, tama man o mali. Ang tanong ng ating Panginoon ay para idiin ang pananagutan ng bawat isa na makilala Siya nang personal. Ang sagot ni Pedro ay bunga ng malalim na paniniwala na nakasalig sa pahayag mula sa Diyos: “Ikaw ang Cristo.” Ang mas buong pagpapahayag na nakatala sa Mateo 16:16 ay pahayag ng pananampalataya ni Pedro kay Jesus bilang Mesiyas ng Israel at bilang Banal na Anak ng Diyos. Siya ay pareho. Sa katunayan, hindi Siya maaaring maging Mesiyas (Cristo) kung hindi Siya ang Anak ng Diyos, sapagkat ang Cristo ay ang Anak na ibinigay at ang Batang isinilang, gaya ng ipinropesiya sa Isaias 9:6. Sa Kanya sinasabi ng Ama, “Ikaw ay Aking Anak; Kita’y ipinanganak Ko sa araw na ito” (Awit 2:7).

Hindi binanggit ni Marcos ang papuri ng Panginoon kay Pedro o ang propetikong salita ni Jesus tungkol sa pagtatayo ng Kanyang iglesya sa ibabaw ng bato ng Kanyang pagka-Diyos (Mateo 16:17-19). Hindi rin isinama ni Marcos ang pagbibigay ni Jesus ng mga susi ng kaharian ng Langit, na ginamit ni Pedro noong Pentecostes at sa bahay ni Cornelio para papasukin ang mga Judio at mga Hentil sa kaharian. Ang sinasabi lang sa atin sa Marcos 8 ay hindi pa noon dapat simulan ng mga alagad ang gawaing ipakilala si Jesus sa sanlibutan ayon sa tunay Niyang pagkatao. Kailangan muna nilang maghintay hanggang matapos ang Kanyang kamatayan, muling pagkabuhay, at pag-akyat sa kanang kamay ng Diyos sa Langit.

Itinuro ni Jesus ang Tungkol sa Kanyang Kamatayan at Muling Pagkabuhay (Marcos 8:31-38)

Alam na alam ng ating Panginoon ang naghihintay sa Kanya, at sinabi Niya sa Kanyang mga alagad sa pinakamalinaw na pananalita kung paano magaganap ang mga pangyayari. Pumarito Siya sa sanlibutan para mamatay. Bagaman ang Kanyang kamatayan ay magpapakita ng mapait na pagkapoot ng tao sa Diyos, ito rin ang magiging pinakadakilang pagpapahayag ng pag-ibig ng Diyos sa tao. Susundan ang Kanyang kamatayan ng pisikal na muling pagkabuhay ng katawan ni Jesus, ang patunay na naganap na ang pagtubos para ang mananampalataya ay maaring-ganap sa lahat ng bagay. Maipapaliwanag ang pagkaalam ni Jesus sa mga mangyayari sa tatlong paraan, na lahat ay lubos na nagkakatugma. Una, bagaman naging tao Siya, hindi Siya tumigil sa pagiging Diyos, kaya alam Niya mula pa sa simula ang lahat ng pagdaraan Niya. Ikalawa, bilang tao, masigasig Siyang nag-aral ng Salita. Alam Niya ang mga Kasulatan at pumarito Siya para tuparin ang mga ito. Kaya ibinatay Niya ang Kanyang mga hula sa mga Kasulatan. At panghuli, Siya ay propetang nagsasalita sa ilalim ng tuwirang pamamatnubay ng Espiritu Santo.

“Isinama Siya ni Pedro at sinimulan Siyang sawayin.”

Kapapahayag pa lang ni Pedro na si Jesus ang Cristo, ang Anak ng Diyos na buhay. Ngayon naman ay nangahas siyang sawayin ang Panginoon na para bang Siya ay isang taong pinanghihinaan ng loob, na nagsasalita na parang taong durog at bigo dahil sa walang tigil na pagsalungat ng Kanyang mga kaaway. Agad na nakilala ng Panginoon sa hangal ngunit may mabuting hangaring salita ni Pedro ang tinig ng kaaway, na nagtatangkang ilihis Siya mula sa krus kung saan Siya

mamamatay bilang pinakadakilang handog para sa kasalanan. Pinatahimik ng Kanyang matalim na pagsaway ang nagkakamaling apostol, pero hindi talaga naunawaan ni Pedro o ng iba pa ang pahayag na ibinigay.

Makagagawa lamang ang ating Panginoon ng pagtubos sa kasalanan sa pamamagitan ng Kanyang kamatayan bilang handog. Wala nang ibang paraan. Ang salitang isinaling “atonement” (pagtubos) sa Lumang Tipan ay higit pa sa kahulugang “at-one-ment” (pagkakaisang-muli), na tinatanggap ng marami bilang tunay na kahulugan nito. Kasama rito ang mga kaisipan ng pagpapalubag, kasiyahan ng hustisya, pagpapalit, pagtubos, pagpapatahimik, at pakikipagkasundo. Sa Bagong Tipan, ang konsepto ng pagtubos ay ipinahahayag ng isang salitang Griyego na ang ibig sabihin ay “pampalubag-loob” (propitiation). Maraming salitang Ingles ang kailangan para maihayag ang lahat ng nasasangkot sa kamatayan ng krus bilang kahalili natin. Pero kung walang muling pagkabuhay, mawawalan ng kabuluhan ang lahat.

“Tanggihan niya ang kanyang sarili, at pasanin ang kanyang krus, at sumunod sa Akin.” Ang taong may pasang krus ay taong papunta sa kamatayan. Ang tunay na alagad ni Jesus ay ang taong tumatanggihan sa mga hinihingi ng sarili, at handang “mamatay araw-araw” alang-alang sa kanyang Panginoon (1 Corinto 15:31). Ang tanggihan ang sarili ay higit pa sa pagiging mapagtiis o hindi makasarili. Ang ibig sabihin nito ay ang lubos na pagsasantabi ng buhay na nakasentro sa sarili, para si Cristo lamang ang makita (Galacia 2:20).

“Ang sinumang magnanais iligtas ang kanyang buhay ay mawawalan nito.” Ang nagpapanggap na tagasunod na abala lamang sa sarili niyang kapakanan at nabubuhay para bigyang-

kasiyahan ang sarili niyang likas na pagnanasa ay matutuklasan sa Hukuman ni Cristo na walang halaga para sa Diyos ang kanyang buhay—talagang nawala ito. Sa kabilang banda, sinabi ni Jesus, “Ang sinumang mawalan ng kanyang buhay alang-alang sa Akin at sa Ebanghelyo... ay magliligtas nito.” Ang buhay na inialay alang-alang kay Cristo ay buhay na naligtas para sa araw na iyon kung kailan ang lahat ng ginawa para luwalhatiin ang Diyos at ipakilala ang Kanyang Ebanghelyo ay gagantimpalaan nang sagana.

“Ano ang mapapakinabang ng tao kung makamtan niya ang buong sanlibutan, at mawala naman ang kanyang kaluluwa?” Ganito ang mababasa sa Revised Version: “At maiwala ang kanyang buhay.” Ibig sabihin, mauuwi sa wala ang kasalukuyan at panandaliang pakinabang kung ang kaluluwa, ang tunay na buhay, ay inaksaya lamang sa mga bagay na walang pakinabang. Ang tanging buhay na may halaga ay ang buhay na ipinamuhay para sa walang hanggan.

“Ano ang maibibigay ng tao kapalit ng kanyang kaluluwa?” Ang tanong na ito ay karaniwang ginagamit na para bang ang ibig sabihin ay, Ano ang tatanggapin ng tao kapalit ng kanyang kaluluwa?” Pero kabaligtaran talaga ito. Kung mawala ang kaluluwa, ano ang maibibigay ng tao para mabawi ito? Wala nang pag-asa ang kanyang kalagayan. Hindi na niya mabibili pabalik ang buhay na naiwala dahil sa kasalanan at pagkamakasarili.

Taimtim na ipinahayag ni Jesus na ikahihiya Niya sa huling araw ng pagtutuos ang sinumang ikinahihiya Siya ngayon. Nakasalalay ang ating walang hanggang hantungan sa ating saloobin sa Panginoong Jesu-Cristo. Ang hayagang pagpapahayag sa Kanya sa harap ng mga tao ay

nangangahulugan ng buhay na walang hanggan at kaligtasan. Ang pagtatwa o pagkahiya sa Kanya ay nangangahulugan ng walang hanggang paghatol at walang katapusang kapahamakan.

Si Cristo ang batong-panukat na gagamitin para subukin ang lahat ng puso. Kung ano ang saloobin natin sa Kanya, iyon din ang magiging saloobin ng Diyos sa atin pagdating ng araw ng gantimpala. Inialay ng ating pinagpalang Panginoon ang Kanyang buhay para iligtas ang ating kaluluwa at maangkin tayo nang buong-buo para sa Kanyang sarili. Inibig Niya ang iglesya at ibinigay ang Kanyang sarili para dito (Efeso 5:25). Walang sakripisyong itinuring Niyang napakalaki para lamang matubos tayo at gawin tayong Kanya. Kung gayon, tiyak na dapat tayong maging handang humarap kahit sa kamatayan para patunayan ang ating pag-ibig sa Kanya. Ang Kanyang kamatayan ay pagtubos. Sa pamamagitan nito, inaaring-ganap tayo kapag nagtiwala tayo sa Kanya (Mga Gawa 13:39). Ang ating mga kasalanan ay inalis magpakailanman ng Kanyang mahalagang dugo. Wala tayong bahagi sa paggawa ng pampalubag-loob, pero tinatawag tayong tanggihan ang sarili at ialay ang ating buhay kung kinakailangan para patunayan ang ating katapatan sa Kanya at ang ating pag-ibig sa sanlibutang pinag-alayan Niya ng Kanyang sarili (1 Juan 4:10-11). Kung si Cristo ay namatay para sa lahat, nakita ng Diyos ang lahat bilang patay, upang ang mga nabubuhay sa pamamagitan ng pananampalataya sa Kanya ay hindi na mabuhay para sa kanilang sarili, kundi para sa Kanya na namatay at muling nabuhay (2 Corinto 5:14-15).

Paulit-ulit na sinabi ni Jesus sa Kanyang mga alagad ang tungkol sa nalalapit Niyang kamatayan at muling pagkabuhay,

pero parang hindi talaga nila kayang unawain ang kahulugan ng Kanyang mga salita. Gayunman, ang layunin Niya sa pagparito sa sanlibutan at sa pag-ako ng pagkatao sa pakikipag-isa sa Kanyang pagka-Diyos ay ang mamatay para sa kanila. Sinikap ni Jesus na ihanda nang maaga ang isip ng Kanyang mga tagasunod para kapag nakita nila Siyang mamatay, hindi manghina ang kanilang pananampalataya.

Sa buong buhay Niya, laging nasa harapan ni Jesus ang krus. Naging tao Siya para mamatay bilang ating kamag-anak na manunubos (Levitico 25:48) upang dalhin tayo sa buhay at kalayaan. Ilang panahon na ang nakalipas, nabasa ko ang isang sermon na pinamagatang “The Recklessness of Jesus” (Ang Kapusukan ni Jesus). Ang mangangaral, bagaman nagpapahayag ng mainit na paghanga sa taimtim na layunin ng ating Panginoon, ay nanaghoy sa malungkot na kapusukang nagdala sa Kanya sa Jerusalem sa huling pagkakataon. Iginiit ng mangangaral na literal na isinubo ni Jesus ang Kanyang sarili sa panganib at hinamon ang pagsalungat ng mga pinuno ng Israel na nakatuon sa paglipol sa Kanya. Gaano kaya kabuti sana para sa sanlibutan, mungkahi ng lapastangang ito na hindi alam ang kanyang ginagawa, kung nanatili na lang Siya nang tahimik sa Galilea. Puwede sanang nagtayo si Jesus ng paaralan para sa mga guro sa Capernaum, sumulat ng ilang aklat para pagyamanin ang relihiyosong panitikan ng mundo, at namatay sa wakas sa mabuting katandaan. Ang di-mabilang na mga alagad na nagpaparangal at nagmamahal sa Kanya ay mapagkakatiwalaang magdala ng Kanyang turo hanggang sa dulo ng daigdig. Kinikilabutan ang sinuman sa ganitong masamang kalokohan.

Kung hindi namatay ang Panginoong Jesus para sa ating mga kasalanan, wala sanang buhay na mensaheng maihahatid sa sanlibutan. “Ang Anak ng Tao ay hindi pumarito upang paglingkuran, kundi upang maglingkod, at ibigay ang Kanyang buhay bilang pantubos sa marami” (Mateo 20:28). Sinasabi sa atin na “si Cristo ay namatay dahil sa ating mga kasalanan ayon sa mga Kasulatan” (1 Corinto 15:3). “Si Cristo ay namatay”—iyan ay kasaysayan. “Dahil sa ating mga kasalanan”—iyan ang pinakasentrong aral ng biyaya. Bago Niya iniwan ang kaluwalhatiang taglay Niya kasama ng Ama bago pa nilikha ang sanlibutan (Juan 17:5), sinabi Niya, “Narito, Ako’y pumarito upang gawin ang Iyong kalooban, O Diyos” (Hebreo 10:9). Ang kalooban ng Diyos na tinutukoy Niya ay tiyak na ang paglutas sa usapin ng kasalanan. Pumarito Siya sa lupa para alisin ang kasalanan sa pamamagitan ng paghahandog ng Kanyang sarili (Hebreo 9:26). Kusang-loob Niyang isinuko ang Kanyang sarili sa mga makasalanang tao upang matupad ang kaloobang ito ng Kanyang Ama (Juan 14:31). Walang sinumang kumuha ng Kanyang buhay; kusa Niya itong inialay (Juan 10:18). Ang lahat ay alam na noon pa at itinakda na, bagaman hindi nito binawasan ang kasalanan ng tao sa pagtanggì sa Kanya (Mga Gawa 2:23).

Kabanata 9: Ang Landas ng Pagkaalagad (Unang Bahagi)

Ang Pagbabagong-anyo (Marcos 9:1-8)

Sa Marcos 9:1-8, may sulyap tayo sa kaluwalhati nang mahahayag sa ikalawang pagdating ng Panginoong Jesus. Ang unang talata ay naglalaman ng pahayag na tiyak na nakagulat nang husto sa mga alagad. Sinabi ni Jesus na sa mga nakatayong kasama Niya ay may ilang hindi mamamatay hangga't hindi nila talagang nakikita ang kaharian ng Diyos na dumarating na may kapangyarihan at dakilang kaluwalhatian. Natupad ang Kanyang mga salita makalipas ang isang linggo. Tinukoy ni apostol Pedro ang pangyayaring ito—ang Pagbabagong-anyo—nang sabihin niya sa atin na ang mga alagad ay hindi sumunod sa mga kathang-isip na matalinong inimbento nang ipakilala nila ang kapangyarihan at pagdating ng Panginoong Jesu-Cristo, kundi naging mga saksi mismo sila ng Kanyang kamahalan nang kasama nila Siya sa banal na bundok (2 Pedro 1:16-17).

“Nagbabagong-anyo Siya sa harap nila.” Ang di-matingkalang kaluwalhatian ng Kanyang pagka-Diyos ay nagingning sa likod ng tabing ng Kanyang laman. Nabago ang Kanyang anyo sa paraang pinuno ng pagkamangha ang Kanyang mga alagad at ipinadama sa kanila ang hiwaga ng Kanyang pagkatao. Maging ang Kanyang mga damit ay parang naging makalangit at kumislap sa liwanag na hindi kayang gawin ng sinumang tagapagpaputi ng damit sa lupa. Ang salitang isinaling “tagapagpaputi” (fuller) ay orihinal na tumutukoy sa tagaproseso ng mga balat ng hayop, pero nang lumaon ay

ginamit sa mas malawak na kahulugan para sa manggagawa ng lino o ng iba pang telang ginagamit sa pananamit.

“Si Elias [Elijah] kasama si Moises... ay nakikipag-usap kay Jesus.” Ang mga dakilang lingkod na ito ay ilang daang taon nang nasa paraiso. Sila ay buhay, may malay, at may kakayahang makipag-usap sa Panginoon at sa isa’t isa. Sila ang kumakatawan sa kautusan at sa mga propeta. Kinakatawan din nila ang dalawang uri ng mananampalataya: ang mga mamamatay bago bumalik ang Panginoon at ang mga aagawin paitaas (o ira-rapture) sa Kanyang pagbabalik (Juan 11:25-26).

Labis na napuspos si Pedro sa kanyang nakita at narinig kaya iminungkahi niyang parangalan ang tatlong lumitaw sa kaluwalhatian sa pamamagitan ng pagtatayo ng mga natatanging kubol para sa kanila. Hindi niya naisip kung gaano kalabis ang paglalagay kahit sa pinakadakila sa mga lingkod ng Diyos na para bang kapantay ng Panginoong Jesus mismo. Bukod dito, hindi niya napansin na panandalian lamang ang tagpong bumihag sa kanyang puso. Gusto niyang magtayo ng tatlong tabernakulo para bigyan ng permanenteng tirahan ang bawat isa sa tatlong nag-uusap. Ilan na kaya mula pa noong panahon ni Pedro ang nag-akalang pinararangalan nila si Cristo sa pagbibigay ng natatanging katanyagan sa Kanyang mga lingkod—mga propeta man, apostol, santo, o anghel—at hindi nila naisip kailanman na sa pagkilala sa kanila bilang karapat-dapat sa ganoong pagpupugay, ang talagang nalalapastangan nila ay ang Panginoon mismo!

“Hindi niya [ni Pedro] alam kung ano ang sasabihin.” Gaano sana kabuti kung nakuntento na lang siyang manahimik! Pero si Pedro ay may di-mapakaling ugali na nagtutulak sa kanya na pakiramdam niya ay kailangan niyang may masabi, kaya

nagsalita siya nang wala sa lugar at hindi ayon sa kaisipan ng Diyos. Ayaw ng Ama na may iba pang umokupa sa puso ng Kanyang bayan sa paraang babawasan ang kaluwalhatiang kay Cristo lamang nauukol. Ang mukhang kabanalan at kababaang-loob ay madalas na tusong anyo ng kapalaluan at kawalan ng pananampalataya (Colosas 2:18-19).

“Ito ang Aking minamahal na Anak: pakinggan ninyo Siya.” Si Cristo ang ikinagagalak ng Ama na parangalan. Nais Niyang kilalanin at sundin Siya ng lahat ng tao. Nang maglaho sina Moises at Elias, si Jesu-Cristo na lamang ang naiwan para sambahin at ibigin.

Ang maganda at nakapagbibigay-siglang larawang ito ng darating na kaharian ay karapat-dapat suriin nang pinakamaingat. Isipin ang iba’t ibang tauhan at pansinin kung paano nila inilalarawan ang iba’t ibang tao o grupong magkakaroon ng kani-kanilang lugar sa pagpapakita ni Jesu-Cristo.

Una sa lahat, nakikita natin Siyang nahahayag sa Kanyang kaluwalhatian bilang sentro ng lahat ng panukala ng Ama. Pagkatapos ay naroon ang dalawang lalaking nakipag-usap sa Kanya tungkol sa Kanyang kamatayan (Lucas 9:31), na siyang pundasyon ng lahat ng ating pagpapala at magiging paksa ng ating papuri magpakailanman (Apocalipsis 5:9). Sina Moises at Elias ay mga huwarang tao. Matagal nang namatay si Moises, pero nagpakita siya sa kanyang katawang muling binuhay. Kinakatawan niya ang lahat ng mamamatay bago bumalik si Cristo, pero makaririnig ng Kanyang tinig at bubuhaying muli sa mga katawang hindi nasisira kapag bumaba Siya mula sa Langit (1 Corinto 15:52). Si Elias naman ay dinala sa Langit nang hindi dumaan sa kamatayan, kaya kinakatawan niya ang lahat

ng “nabubuhay pa at naiwan hanggang sa pagdating ng Panginoon” (1 Tesalonica 4:15). Ang mga taong ito ay hindi kailanman mamamatay, kundi babaguhin sa isang iglap at aagawin paitaas para salubungin ang Panginoon sa hangin. Sa Kanyang pagdating sa kaluwalhatian, ang lahat ng kinakatawan nina Moises at Elias ay mahahayag kasama ni Cristo. Sila ang bumubuo sa makalangit na bahagi ng kaharian. Sa lupa naman ay magkakaroon ng mga banal na nasa likas na katawan pa. Sila ay kinakatawan ng tatlong apostol, na nakakita ng kaluwalhatian pero nasa katawang laman at dugo pa. Lahat sila ay taga-Israel, at sila ang unang papasok sa kaharian kapag itinatatag na ito sa lupa. Ang mga bansang winasak at pinahirapan ng kapangyarihan ni Satanas ay makakatagpo noon ng kaligtasan, at sa gayon ay papasok sa paghahari ng kapayapaan at katuwiran. Ito ang ipinahihiwatig ng nangyari sa paanan ng bundok (Marcos 9:17-29).

Paliwanag Tungkol sa Pagdating ni Elias (Marcos 9:9-16)

Habang bumababa ang maliit na grupo mula sa bundok kung saan sila nagpalipas ng gabi, na malamang ay ang bundok ng Hermon, mahigpit silang pinagbilinan ng Panginoong Jesus na huwag sabihin kaninuman ang anumang nakita nila hangga’t hindi pa Siya bumabangon mula sa mga patay. Hiwaga pa rin sa kanila ang muling pagkabuhay. Bagaman ilang beses nang nagsalita ang Panginoon tungkol sa Kanyang pagkamatay at muling pagbangon sa ikatlong araw, parang hindi nila ito maunawaan. Habang bumababa sila sa bundok, nagtatanungan sila kung ano kaya ang ibig sabihin ng pananalitang “pagbangon mula sa mga patay.”

Halatang panatag na sila sa kanilang puso na si Jesus ang Mesiyas. Pero may lumitaw na tanong tungkol sa propesiya ni

Malakias na nagsasabing isusugo si Elias bago dumating ang dakila at kakila-kilabot na araw ng Panginoon. Dahil bihasa sa mga Kasulatan, itinuro ng mga eskriba sa mga tao na huwag munang hintayin ang Mesiyas kundi si Elias muna, kaya tinanong ng mga alagad si Jesus, “Bakit sinasabi ng mga eskriba na kailangang dumating muna si Elias?” Ipinahayag ni Jesus, “Dumating na nga si Elias, at ginawa nila sa kanya ang anumang gusto nila, gaya ng nasusulat tungkol sa kanya.” Naunawaan noon ng mga alagad na si Juan Bautista ang tinutukoy Niya (Mateo 17:13). Ang paglilingkod ni Juan ay kahawig ng kay Elias. Dumating siya na tinutuligsa ang kasalanan at tinatawag ang mga tao sa pagsisisi, para maging handa sila sa pagtanggap sa Mesiyas pagdating Niya. Sa ibang bahagi ay sinasabi sa atin na sinabi ni Jesus, “Kung handa kayong tanggapin ito, siya ang Elias na darating” (Mateo 11:14). Hindi tinanggap ng lahat si Juan Bautista, at hindi nagkaroon ang kanyang paglilingkod ng epektong dapat sana ay nangyari sa buong bansa dahil sa kanilang kawalan ng pananampalataya.

May ilan na nagmumungkahing may isa pang katuparan ang propesiya ni Malakias, at sa mga araw ng malaking kapighatian matapos ang pag-agaw sa iglesya, isa pang lingkod na kahawig ni Elias ang ibabangon ng Diyos para ihanda ang nalabi ng Israel sa pagtanggap sa Pinahiran. Maaaring totoo nga ito.

Pagdating Niya sa kapatagan, agad na napansin ni Jesus ang napakaraming taong nagtitipon sa paligid ng siyam na alagad na hindi Niya nakasama nang gabing iyon sa bundok. Ilang eskriba ang nakikipag-usap sa kanila, halatang nagtatalo tungkol sa ilang tanong kung si Jesus nga ba ang Mesiyas. Nang lumitaw Siya, humarap sa Kanya ang mga tao, at sinasabi sa atin na sila ay “lubhang namangha, at tumakbo sa Kanya at

bumati sa Kanya.” Hindi natin masasabi nang tiyak kung ano talaga ang nagpamangha sa kanila, pero may nagmungkahi na may natitira pang ningning ng kaluwalhatian sa Kanyang mukha, gaya noong bumaba si Moises sa bundok matapos ang apatnapung araw na kasama ang Diyos. Humarap Siya sa mga eskriba at tinanong sila, “Ano ang pinagtatalunan ninyo sa kanila?”

Pagpapagaling sa Sinasaniban ng Demonyo (Marcos 9:17-29)

May isang lalaki sa karamihan na nagsalita at nakiusap na tulungan ang kanyang nagdurusang anak na sinasaniban ng demonyo. Durog sa dalamhati ang puso ng kaawa-awang ama habang ikinukuwento niya ang nakababagabag na kalagayan ng kawawang bata. Dahil gustong-gusto niyang makitang gumaling ang kanyang anak, dinala niya ito sa mga alagad. Nakiusap siya sa kanila na palayain ang bata, pero hindi nila napalayas ang demonyo.

Binigyan na ni Jesus ng kapangyarihan ang mga alagad para gawin mismo iyon, at sa paglalakbay nila sa mga lungsod ng Galilea ay ilang beses na silang nakapagpalayas ng mga demonyo, pero sa pagkakataong ito ay parang wala silang kapangyarihan. Humarap si Jesus sa kanila at sinaway sila, “O lahing walang pananampalataya, hanggang kailan Ako makakasama ninyo? Hanggang kailan Ako magtitiis sa inyo?”

Pagkatapos ay humarap Siya sa ama at sinabi, “Dalhin ninyo siya sa Akin.” Dinala ang bata kay Jesus, at nang tingnan Niya ito, agad itong ibinagsak sa lupa ng masamang espiritung nasa kanya, at nangisay—parang taong inaatake ng epilepsya. Tiningnan ng Tagapagligtas ang bata nang may habag at tinanong ang ama, “Gaano na katagal mula nang mangyari ito

sa kanya?” Sumagot ang ama, “Mula pa sa pagkabata,” at habang nakatingin kay Jesus, nakiusap siya nang nakakaawa, “Kung may magagawa Ka, maawa Ka sa amin, at tulungan Mo kami.” Halatang kulang na kulang ang kanyang pananampalataya. Naniniwala siya sa kanyang puso na baka kayang tumulong ni Jesus, pero hindi siya sigurado kung papayag Siyang gawin iyon.

“Kung makapananampalataya ka.” Binaligtad ni Jesus ang sitwasyon. Ang “kung” ay nasa panig ng humihingi ng tulong. Kung may tunay na pananampalataya, “ang lahat ng bagay ay posible sa sumasampalataya.” Habang tumutulo ang luha sa kanyang mga mata, ipinahayag ng nag-aalalang ama ang kanyang pananampalataya; pero dahil alam niyang mahina ito, sumigaw siya na humihingi ng mas malaking pagtitiwala, para kumilos ang Panginoon para sa kanya.

Sa tinig na may kapangyarihan, inutusan ni Jesus ang demonyo na pakawalan ang kanyang biktima at huwag na itong sasaniban kailanman. Napakatindi ng pangingisay habang lumalabas ang masama at malupit na demonyo kaya bumagsak ang bata sa lupa na parang patay, at marami ang nag-akalang talagang namatay na siya. Pero iyon pala ang huling ginawa ng demonyo bago lubusang napalaya ang bata sa masama nitong impluwensya. Iniabot ni Jesus ang Kanyang kamay at hinawakan ang kamay ng walang-malay na bata, at habang ginagawa Niya iyon, bumalik ang malay at lakas ng katawan nito. Sa kagalakan ng ama, tumayo ang kanyang anak—magaling na at nasa tamang pag-iisip.

Iniwan ng Panginoon at ng Kanyang mga alagad ang karamihan at pumasok sila sa isang bahay, malamang ay kay Pedro, at nang sila-sila na lang, sarilining nagtanong ang mga alagad sa

Kanya, “Bakit hindi namin siya napalayas?” Sumagot si Jesus, “Ang ganitong uri ay hindi mapalalabas sa anumang paraan, maliban sa panalangin at pag-aayuno.” May ilang manuskrito na hindi isinama ang huling dalawang salita, pero mukhang may katibayan na dapat itong isama. Anuman ang kaso, ito ang pangunahing puntong idiniin ng Tagapagligtas: walang sinumang magkakaroon ng kapangyarihan sa maruruming espiritu malibang malapit ang kanyang pakikipag-ugnayan sa Diyos.

Ang Kahulugan ng Tunay na Kadakilaan (Marcos 9:30-41)

Iniwan nina Jesus at ng Kanyang mga alagad ang Capernaum, kung saan pinagaling ang anak na sinasaniban ng demonyo, at nagtungo sila sa iba pang bahagi ng Galilea. Sinikap ng Panginoon na iwasan ang anumang magaspang na pagpapasikat. Habang naglalakad sila sa mga daan, patuloy Niyang ipinapaliwanag sa mga alagad ang mga katotohanan ng kaharian, at muli Niyang sinabi sa kanila ang tungkol sa kamatayang malapit na Niyang danasin. Sinabi ni Jesus, “Ang Anak ng Tao ay ibinibigay sa mga kamay ng mga tao, at papatayin nila Siya; at pagkatapos na Siya’y mapatay, babangon Siya sa ikatlong araw.” lisipin ng sinuman na wala nang pananalitang mas malinaw pa rito, at mauunawaan ng sinumang makarinig nito ang gustong ipaliwanag nang malinaw ng Panginoon. Pero sinasabi sa atin sa talata 32 na nahiya ang mga alagad na ipakita ang sarili nilang kamangmangan sa isang bagay na madalas nang binabanggit ng Panginoon, pero hindi nila maunawaan ang kahulugan. Walang duda na ang dahilan ay nakatuon nang husto ang kanilang isip sa darating na makalupang kaluwalhatian kaya hindi kapani-paniwalang para sa kanila ang pagtanggap at

kamatayan ng Isang pinaniniwalaan nilang Mesiyas. (Tingnan ang Mateo 17:22-23 at Lucas 9:43-45.)

Pagbalik sa Capernaum, tinanong ni Jesus ang mga alagad, “Ano ang pinagtatalunan ninyo sa daan?” Hindi nila naisip na alam Niya ang kanilang iniisip. Hindi na Niya kailangang marinig ang kanilang mga salita para malaman kung ano ang nasa kanilang puso. Dahil hindi nila nakilala ang tunay na katangian ng kaharian ng Diyos, inakala nilang lugar ito para sa makamundong pag-angat. Kaya nagtatalo sila kung sino ang mas karapat-dapat at kung sino ang malamang na maging tanyag kapag naitatag na talaga ang kaharian.

“Kung ang sinuman ay nagnanais na maging una, siya ang magiging huli sa lahat, at lingkod ng lahat.” Ang pinakamataas na pararangalan sa kaharian ng Diyos ay ang taong hindi naghahanap ng karangalan para sa sarili, kundi ibinubuhos ang sarili para sa pagpapala ng iba.

“Kumuha Siya ng isang bata, at inilagay ito sa gitna nila.” Pakiramdam ng mga bata ay mapagkakatiwalaan nila ang Panginoong Jesus. Ang mismong biyaya at kahinahunan Niya ang umaakit sa kanila. Kaya lumapit ang batang ito nang tawagin Niya at, puno ng pagtataka, pumuwesto sa gitna ng mga nagulat na alagad. Ang bata ay kinatawan ni Cristo, sapagkat ang kaharian ni Cristo ay kaharian ng pag-ibig at kababaang-loob. At kapag Siya ay tinanggap, ang Ama na nagsugo sa Kanya ay tinatanggap din. Sa puso ng maamo at nagsisisi gustong manahan ng Diyos (Isaias 66:1-2).

Sa kabila ng di-tuwirang pagsaway ni Jesus, gusto pa ring idiin ng mga alagad ang kanilang katapatan kay Cristo. Nagsalita si Juan at ikinuwento kung paano nila pinagbawalan ang isang lalaki na magpalayas ng mga demonyo dahil hindi ito kasama

sa kanilang grupo. Karaniwan ang ganitong saloobin sa marami ngayon na mas pinahahalagahan ang pagiging kasapi ng kanilang sekta kaysa sa pagpapatuloy ng gawain ng Panginoon. Lahat tayo ay madaling magpalaki sa kahalagahan ng sarili nating grupo at magmaliit sa ibang hindi kapareho ng ating pananaw. Pero ang pinakamahalagang pagsubok ay ang saloobin ng puso kay Cristo. Hindi pumapanig ang Diyos sa isang grupo lamang at itinatakwil ang iba. Ang Kanyang presensya, sa pamamagitan ng Espiritu, ay hindi limitado sa iisang natatanging kapulungan ng mga mananampalataya, gaano man sila kawasto. Kinikilala Niya bilang Kanyang mga anak ang lahat ng nagtitiwala sa Kanyang Anak, anuman ang kanilang samahan, bagaman tayo naman ay may pananagutang humiwalay sa lahat ng alam nating masama.

“Walang taong gagawa ng himala sa Aking pangalan na madaling makapagsasalita ng masama laban sa Akin.” Ang mismong katotohanang kumilos ang lalaking ito sa pangalan ni Jesu-Cristo ay nagpapakita ng kanyang pananampalataya sa Kanya. Kung saan kinikilala ang pangalan ni Cristo, Siya ay iibigin at pararangalan, kahit sa ilang sukat man lang.

Napakadaling magkaroon ng makasektang espiritu. Ipinahayag ni Jesus ang isang dakilang katotohanan na hindi natin dapat kalimutan kailanman nang sabihin Niya, “Ang hindi laban sa atin ay panig sa atin.” Sa ibang pagkakataon ay sinabi Niya, “Ang hindi Ko kasama ay laban sa Akin” (Mateo 12:30). Positibo ang pahayag na iyon, pero sa Marcos 9:40 ay nagsasalita Siya sa negatibong paraan. Kung ang isang tao ay hindi tahasang nakatayo laban kay Cristo, ituturing siyang nasa panig ni Cristo. Ito ay bagay na nakakalimutan ng karamihan sa atin.

Pero hindi kailanman itinataboy ng Panginoon ang sinumang nagsisikap na makilala Siya at gawin ang Kanyang kalooban.

“Ang sinumang magbigay sa inyo ng isang tasang tubig na maiinom sa Aking pangalan, dahil kayo ay kay Cristo... ay hindi mawawalan ng kanyang gantimpala.” Pansinin ang pananalitang iyan, “dahil kayo ay kay Cristo.” Hindi ang tanong ay kung kasapi ba siya ng ating grupo, o kung sumusunod ba siya sa ating mga pamamaraan, kundi kung siya ba ay kay Cristo. Anumang ginawa para sa tagasunod ni Cristo sa pangalan ng Panginoon ay hindi mawawalan ng gantimpala.

Ang Kahalagahan ng Katapatan at Integridad (Marcos 9:42-50)

May nakatatakit na pananagutan ang mga nagsasabing kilala nila si Cristo na gawin ang lahat ng makakaya nila para tulungan at hindi hadlangan ang mga bata. Ang maging dahilan ng pagkatisod ng isa sa maliliit na sumasampalataya kay Jesus ay isang napakabigat na pagkakasala sa Kanyang paningin. Napakasamang bagay ang sadyang saktan o iligaw ang isang maliit na bata—o, kung gagamitin ang salitang *maliit* sa espirituwal na kahulugan, ang isang bagong mananampalataya. Kung matukso ang sinuman na saktan sila sa anumang paraan, alalahanin niya ang taimtim na mga salita sa Marcos 9:42-48.

Kung ang kamay ang magiging dahilan ng pagkakasala ng isang tao, putulin ito, sapagkat “mas mabuti pa... na pumasok sa buhay na pingkaw, kaysa may dalawang kamay na mapunta sa impiyerno”—ibig sabihin, sa Gehenna, ang lugar ng walang hanggang paghatol. “Kung ang paa mo ang nagiging dahilan ng iyong pagkatisod, putulin mo ito.” Kung ang mga paa ang magdadala sa isang tao sa landas ng kasalanan, mas mabuti pang walang paa at pumasok sa buhay, kaysa may dalawang

paa na itapon sa apoy ng Gehenna. O kung ang mata ang magiging dahilan ng pagkakasala ng isang tao—at naku, gaano kadalas pumapasok ang kasalanan sa pamamagitan ng mata—dukutin ito. Mas mabuti pang pumasok sa kaharian ng Diyos nang may isang mata kaysa may dalawang mata na itapon sa apoy ng Gehenna.

Pansinin kung paano inulit-ulit ng Panginoon ang pananalitang, “Kung saan ang kanilang uod ay hindi namamatay, at ang apoy ay hindi namamatay.” Bagaman Siya ang pinakamagiliw at pinakamapagbiyayang taong lumakad kailanman sa lupang ito, mas marami Siyang sinabi tungkol sa kakila-kilabot na walang hanggang kaparusahan para sa mga hanggang wakas ay hindi nagsisi kaysa sinuman na ang mga turo ay nakatala sa banal na Kasulatan. Ang paglalarawang ito sa Impiyerno ay marahil batay sa palaging nakikita sa ibabang bahagi ng libis ng anak ni Hinnom, kung saan itinatapon ang lahat ng basura ng lungsod. Sa libis na ito ay walang tigil na nag-aapoy ang mga siga at doon itinatapon ang mga bangkay ng patay na hayop. Makikita ng mga dumaraan ang mga uod na ngumangatngat at ang apoy na hindi namamatay. Isa itong nakakikilabot na larawan ng paghatol na naghihintay sa tumatanggi kay Cristo.

May ilang sinaunang manuskrito na hindi isinama ang huling bahagi ng talata 49, at ang naiwan lamang ay ang mga salitang, “Sapagkat ang bawat isa ay aasinan ng apoy.” Gayunman, malinaw ang kaisipan, kahit na ang natitirang bahagi ng talata ay maaaring hindi nakasalig sa pinakamahusay na katibayan. “Ang bawat handog ay aasinan ng asin.” Sinabi ng Diyos tungkol sa mga handog, “Huwag mong pababayaang mawala ang asin ng tipan ng iyong Diyos” (Levitico 2:13). Iniingatan ng asin ang

isang bagay mula sa pagkabulok, at mukhang idinidiin dito ng Panginoon ang mapag-ingat na kapangyarihan ng katuwiran na siya lamang magliligtas sa isang tao mula sa paghatol na talagang nararapat sa kasalanan.

Tinawag na ni Jesus ang Kanyang mga alagad na asin ng lupa, at sa Marcos 9:50 ay idinagdag Niya, “Mabuti ang asin: pero kung ang asin ay mawalan ng alat, paano ninyo ito mapapaalat muli?” Ang asing walang lasa ay talagang walang silbi. Ganoon din ang isang nagsasabing mananampalataya na walang katangian ng katuwiran—wala siyang anumang patotoo para sa Diyos. Sinabi ng Panginoon, “Magkaroon kayo ng asin sa inyong sarili”—ibig sabihin, hayaang makita sa inyong buhay at pag-uugali ang katuwirang lumuluwalhati sa Diyos. Sa halip na hanapin ang sarili ninyong kapakanan, hanapin ang kabutihan ng iba, at sa gayon ay “magkaroon kayo ng kapayapaan sa isa’t isa.”

Kabanata 10: Ang Landas ng Pagkaalagad (Ikalawang Bahagi)

Sinagot ni Jesus ang Tanong Tungkol sa Diborsiyo (Marcos 10:1-12)

Mula sa Perea sa silangan ng Jordan, bumaba si Jesus at ang Kanyang mga alagad hanggang sa tawiran ng Betabara, at tumawid sila papuntang Judea. Papunta sila sa Jerusalem, kung saan tutuparin ni Cristo ang Kanyang misyon sa pamamagitan ng Kanyang kamatayan bilang dakilang handog para sa kasalanan sa isang krus ng kahihyan. Matagal-tagal ding wala si Jesus sa Judea, pero nauna na roon ang balita tungkol sa Kanya. Dinagsa Siya ng napakaraming tao. Handa silang makinig sa sasabihin Niya, at gaya ng nakaugalian Niya, sinamantala Niya ang pagkakataon para turuan sila.

Lumapit sa Kanya ang ilan sa sekta ng mga Fariseo at tinanong Siya tungkol sa diborsiyo. Sabi nila, “Matuwid bang hiwalayan ng lalaki ang kanyang asawa?” Hindi tapat ang tanong nila. Hindi sila naghahanap ng aral; ang hinahanap nila ay pagkakataon para pormal Siyang maakusahan. Kung maaari, gusto nilang ilantad Siya bilang isang mapanganib at erehe na guro na nagtuturo ng salungat sa kautusan ni Moises.

Pero binigo Niya sila nang tanungin Niya sila, “Ano ang iniutos sa inyo ni Moises?” Sumagot sila na pinahintulutan ni Moises na bigyan ng kasulatan ng paghihiwalay at palayasin ang asawang ayaw na o hindi na mahal. Sinabi ni Jesus na pinayagan ito dahil sa katigasan ng puso ng mga tao, para ang babaeng wala nang pagtingin sa kanya ang asawa ay hindi na magtiis ng mas matinding kahihyan pa kaysa sa hiwalayan.

Pero hindi ito ang pinakamataas na isip ng Diyos tungkol sa pag-aasawa.

Mula pa sa pasimula, nang lalangin ng Diyos ang ating mga unang magulang na lalaki at babae, ang layunin Niya ay isang babae para sa isang lalaki. “Dahil dito’y iiwan ng lalaki ang kanyang ama at ina, at makikisama sa kanyang asawa; at ang dalawa [hindi tatlo, o higit pa] ay magiging isang laman” (Marcos 10:7-8). Kaya kapag pinag-isa na ang dalawa sa kasal, hindi na sila dapat ituring na magkahiwalay na tao na malayang umalis o manatili kung kailan nila gusto; sila ay iisang laman na.

Idinagdag ni Jesus, “Ang pinagsama nga ng Diyos ay huwag papaghiwalayin ng tao.” Maaaring gumawa ang tao ng mga batas na lumalabag sa banal na kaayusang ito, pero walang utos ng tao na makapagpapawalang-bisa sa Salita ng Diyos. Ang pag-aasawa ay pagsasama habambuhay. Sa ibang bahagi, ipinakita ni Jesus na kapag ang isa sa mag-asawa ay nagtaksil at sinira ang tali sa pakikipagsama sa iba, malaya na ang walang kasalanan (Mateo 19:9). Pero maliban sa ganitong paglabag, hindi mapuputol ang tali maliban sa kamatayan, gaya ng malinaw Niyang sinabi sa Kanyang mga alagad nang nasa bahay na ulit sila, malayo sa karamihan. Ang hiwalayan ang asawa at mag-asawa ng iba ay pangangalunya. Gayundin, kung hiwalayan ng babae ang kanyang asawa at mag-asawa ng ibang lalaki, siya ay nangangalunya.

Binasbasan ni Jesus ang mga Bata (Marcos 10:13-16)

Sa mga talatang ito, ipinakita ni Jesus ang Kanyang mapagmahal na malasakit sa maliliit na bata. May mga magulang na naniniwalang may malasakit ang Panginoon sa kanilang mga anak, kaya dinala nila ang mga ito sa Kanya para

ipatong Niya ang Kanyang mga kamay sa kanila at basbasan sila. Pero hindi naunawaan ng mga alagad ang puso ng Panginoong Jesu-Cristo, kaya pinigilan nila ang mga magulang, na para bang hindi dapat abalahin si Jesus ng mga bata. Para sa kanila, pang-aabala ito, at mababa para sa dignidad ng kanilang Guro ang asikasuhin ang maliliit.

Hindi natuwa ang Tagapagligtas sa ugali ng mga alagad, at agad Niyang ipinakita na Siya ang kaibigan ng mga bata.

Inanyayahan Niya ang mga magulang na dalhin ang mga bata, at tiniyak Niya sa kanila na ang maliliit na ito ang tunay na larawan ng mga kabilang sa kaharian, dahil sa buo nilang pagtitiwala sa Kanya. Ang mga bata ang pinakamainam na mga nananampalataya. Kapag sapat na ang edad nila para maintindihan ang kuwento tungkol sa Panginoong Jesus, sapat na rin ang edad nila para lumapit sa Kanya nang may buong pagtitiwala. Pumapasok sila sa kaharian ng Diyos samantalang ang mga taong itinuturing na mas matanda at mas marunong ayon sa pamantayan ng tao ay ayaw pumasok. Nang sabihin ng ating Panginoon tungkol sa maliliit, “Sa ganito nauukol ang kaharian ng Diyos,” hindi Niya sinasabing hindi na kailangang ipanganak na muli ang mga bata para tunay na makapasok sa kahariang iyon. Galing din sila sa isang lahing naliligaw at likas na mga anak ng poot. Pero dahil sa simple nilang pananampalataya, nagiging mamamayan sila ng kaharian, at dito sila ay halimbawa sa ating lahat. Kapag ipinakita lang natin ang ganoon ding pananampalatayang parang bata, saka tayo makapapasok sa kaharian ng Diyos.

“Kinalong niya sila, ipinatong ang kanyang mga kamay sa kanila, at sila’y binasbasan.” Makatitiyak ang mga magulang ngayon na kahit hindi nakikita ng mata ng tao, kinakalong Niya

ang ating mga anak sa Kanyang mapagmahal na bisig at binabasbasan sila kapag dinadala natin sila sa Kanya nang may pananampalataya.

Marami ngayon ang tulad ng mga alagad, na akala nila ay masyado pang bata ang maliliit para dalhin sa Panginoong Jesu-Cristo. Pero napakalinaw ng Kanyang mga salita para di-maunawaan. Inaanyayahan Niya ang mga bata na lumapit sa Kanya, at hinihikayat Niya ang mga magulang na dalhin sila. Sa ibang bahagi, binanggit Niya ang “maliliit na ito na nagsisisampalataya sa akin” (Mateo 18:6), at mahigpit ang babala Niya sa sinumang maglalagay ng katitisan sa harap ng kanilang mga paang wala pang karanasan. Tama tayo kapag inaawit natin tungkol sa Kanya, “There’s a friend for little children.” Siya ang kanilang kaibigan, natutuwa Siya sa kanilang pagmamahal at pagtitiwala, at itinuturing Niya silang mga kaibigan Niya. Alam ng marami na ang pinakamalaking bilang ng mga masigasig na Cristiano ngayon ay lumapit sa Tagapagligtas bago pa sila naging labindalawang taong gulang.

Ipinaliwanag ni Jesus ang Halaga ng Pagkaalagad (Marcos 10:17-31)

Ang pangyayari tungkol sa mayamang binata ay angkop na tinawag na “ang malaking pagtanggap.” Hindi tulad ng marami na nagtanong kay Jesus para mahuli Siya sa Kanyang mga salita, mukhang taos na taos ang binatang ito, kahit hanggang sa isang punto man lang. Sinasabi sa atin na patakbo siyang lumapit, at bilang paggalang ay lumuhod siya sa harap ni Jesus habang nagtatanong, “Mabuting Guro, ano ang gagawin ko upang magmana ng buhay na walang hanggan?”

Hinarap siya ni Jesus sa sarili niyang batayan, ang kautusan. Una, tinanong Niya kung bakit ginamit niya ang salitang

mabuti sa pagtawag sa Kanya. Sinasabi ng Kasulatan, “Walang gumagawa ng *mabuti*, wala, wala kahit isa” (Awit 14:3). Kung gayon, bakit tatawaging *mabuti* si Jesus, maliban na lang kung kinikilala sa Kanya ang banal na Anak ng Diyos, sapagkat ang Diyos lamang ang *mabuti*? Dito ay walang isinagot ang binata.

Pagkatapos ay binanggit ni Jesus ang anim na utos na nagbubuod ng ating mga pananagutan sa ating kapwa, kasama ang utos na igalang natin ang ating mga magulang, na siyang nakatayo sa lugar ng Diyos para sa mga anak sa tahanan.

Sinasabi ng kautusan, “Ingatan ninyo ang aking mga palatuntunan... na kung gagawin ng tao ay mabubuhay siya sa mga iyon” (Levitico 18:5).

Walang kaalin-alinlangan, sumagot agad ang binata, “Guro, ang lahat ng ito ay ginagawa ko na mula pa sa aking pagkabata.” Sa panlabas, siya, gaya ni Saulo ng Tarso bago ito nagbalik-loob, ay walang kapintasan ayon sa katuwiran ng kautusan. Ang hindi niya naunawaan ay ang lahat ng katuwiran ng tao ay parang maruming basahan lamang sa paningin ng Diyos, dahil sa kabulukan ng puso (Isaias 64:6).

Para subukin siya at ilantad ang nakatagong kasamaan ng kanyang puso, sinabi ni Jesus, “Isang bagay ang kulang sa iyo: humayo ka, ipagbili mo ang lahat ng iyong tinatangkilik, at ibigay mo sa mga dukha, at magkakaroon ka ng kayamanan sa langit: at pumarito ka, pasanin mo ang krus, at sumunod ka sa akin.” Isa itong panawagan na tanggapin si Cristo bilang Tagapagligtas at kilalanin Siya bilang Panginoon. Pero ang tila napakasigasig noong una ay hindi nakatugon sa pagkakataong inihain sa kanya. Sinasabi niyang iniibig niya ang kanyang kapwa gaya ng sarili, pero hindi siya handang isuko ang kanyang kayamanan para sa kabutihan ng iba. Hindi siya

handang isuko kay Jesus ang pamamahala sa kanyang buhay. Kaya umalis siyang malungkot, dahil ang malaki niyang kayamanan ang humarang sa pagitan niya at ng katapatan kay Cristo. Nagsisi ba siya kalaunan? Hindi natin alam. Ayon sa Banal na Kasulatan, ang alam lang natin ay umalis siya sa kadiliman ng kanyang likas na kalagayan, dahil tinalikuran niya ang ilaw ng buhay.

Ramdam natin ang sakit sa puso ng Panginoon nang sabihin Niya sa Kanyang mga alagad na parang nagmumuni-muni, “Napakahirap para sa mga may kayamanan ang pumasok sa kaharian ng Diyos!” Nagtaka sila nang marinig ito, dahil tiyak na inakala nila, gaya ng akala ng marami ngayon, na ang kahirapan at hindi ang kayamanan ang pinakamalaking hadlang sa pagpasok sa kaharian. Pero ipinaliwanag ni Jesus ang panganib: ang pagtitiwala sa kayamanan ay maaaring makapigil sa tao na tumayo sa nararapat niyang lugar sa harap ng Diyos bilang isang nangangailangang makasalanan na maliligtas lamang sa pamamagitan ng biyaya. Mas madali pang makadaan ang isang kamelyo sa butas ng karayom kaysa makapasok ang isang mayaman sa kaharian ng Diyos. Ang mga humahatol lang sa kanilang sarili at lumalapit sa Diyos—ang mga umaamin lang ng kanilang pagkaligaw at espirituwal na karukhaan—ang nakapapasok doon.

Manghang-mangha, nagtanong ang mga alagad, “Kung gayon, sino ang maliligtas?” Bilang sagot, sinabi ni Jesus sa kanila na ang lahat ng bagay ay posible sa Diyos. Kahit ang mayayaman ay maaaring dalhin sa kalagayang hindi na sila nagtitiwala sa kanilang kayamanan kundi sa Diyos na buhay.

Natural na naitatanong natin kung ano ang nagtulak kay Pedro na sabihing, “Narito, iniwan namin ang lahat, at sumunod sa

iyoy.” Nag-aalala ba siya sa magiging kinabukasan niya at ng kapwa niya mga alagad kung hindi papanig kay Jesus ang mayayaman at hindi Siya tutulungan sa pagtatayo ng inaasahang kaharian ng Mesiyas? Maaari. Para bang ipinahihiwatig ng kanyang mga salita na iniisip niya kung isinugal ba nila ang lahat sa isang pag-asang walang patutunguhan.

Sumagot si Jesus ng mga salitang nagbibigay-katiyakan, kahit hindi pa Niya noon lubusang itinuwid ang makalamang pananaw ng Kanyang mga tagasunod tungkol sa darating na kaharian. Tiyak ang pangako Niya na walang malulugi, kundi makikinabang pa, ang sinumang makibahagi sa Kanyang landas ng pagtanggap. Pero binalaan Niya sila, “Maraming mga una na mahuhuli; at ang mga huli ay mauuna.” Ibig sabihin, hindi lahat ng mukhang magiging tapat at deboto na tagasunod ay magpapatuloy sa landas ng pagtanggap sa sarili alang-alang sa pangalan ni Cristo, at ang ilan na tila kaduda-duda ang debosyon ay mapatutunayang tunay sa oras ng pagsubok.

Ang sumunod kay Cristo ay ang makibahagi sa Kanyang saro ng kalungkutan, ang hindi maunawaan, at kahit kapootan at siraan pa ng sanlibutang nasa kapangyarihan ng masama. Pero ang tagasunod ni Cristo ay nakasusumpong ng kagalakang hindi alam ng sanlibutan, sa pakikisama sa Haring tinanggihan at sa pakikipag-isa sa mga kapwa nagdurusa. Inaabangan niya nang may tiyak na pag-asa ang pagpasok sa buhay na walang hanggan sa panahong darating. Lahat ng mananampalataya ay may buhay na walang hanggan na ngayon na nananahan sa kanila, pero nasa isang katawang nabubulok. Sa panahong darating, papasok tayo sa buhay sa buong kapuspusan nito

kapag ang katawan at ang kaluluwa ay lubos nang natubos mula sa pagkaalipin sa kabulukan.

Hinarap ni Jesus ang Makamundong Ambisyon (Marcos 10:32-45)

Habang papalapit sa Jerusalem ang maliit na pangkat, may kung ano sa kilos at anyo ni Jesus na nagdulot ng takot at pag-aalala sa Kanyang mga alagad. Sa Lucas 9:51 ay mababasa natin, “Itinalaga niyang lubos ang kanyang mukha na pumaroon sa Jerusalem.” Alam na alam Niya kung ano ang naghihintay sa Kanya roon, at nagpatuloy Siya nang walang pag-urong, may matibay na pasya na halatang makikita sa Kanyang mukha, at ito ang nagpabalisa sa Labindalawa. Maglalaho na ba ang lahat ng pangarap nila tungkol sa isang maluwalhating kahariang darating, kung saan ipahahayag Niya ang Kanyang sarili bilang Mesiyas at palalayain ang Israel sa pamatok ng Roma? Iniwan ba nila ang lahat ng kanilang ari-arian at isinugal ang lahat sa isang pag-asang walang batayan?

Sinikap ni Jesus na ipaunawa sa kanila kung ano talaga ang nasa harap Niya. Sinabi Niya sa kanila na pagdating nila sa Jerusalem, ang Anak ng tao ay ibibigay sa mga lider ng relihiyon, na matagal na Niyang mga kaaway at hahatol sa Kanya ng kamatayan. Ibibigay naman Siya ng mga lider na ito sa kanilang mga Hentil na pinuno, na manlilibak at hahampas sa Kanya, duduraan pa ang Kanyang pinagpalang mukha, at sa huli ay papatayin Siya. Pero muli Niyang ibinigay ang pangako, “Sa ikatlong araw ay muli siyang babangon.” Gayunman, hindi pa rin nila naintindihan ang Kanyang mga salita, dahil okupado ang isip nila ng ideyang itatayo agad ang kaharian.

Bilang patunay kung gaano kaliit ang pagkaunawa nila sa isip ni Cristo, sinabi nina Santiago at Juan, “Guro, ibig naming gawin

mo sa amin ang anumang hingin namin.” Ang kahilingan nila ay nakabatay sa pagkamakasarili at makamundong ambisyon, pero tiyak na hindi alam ng magkapatid ang tunay na kalagayan ng kanilang puso. Gusto ng Panginoong Jesus na ilabas kung ano ang nasa kanilang isip; kaya pinilit Niya silang sabihin ang kahilingan sa sarili nilang mga salita.

“Ipagkaloob mo... na kami’y makaupo, ang isa sa iyong kanan, at ang isa sa iyong kaliwa, sa iyong kaluwalhatian.” Nang hangarin nina Santiago at Juan ang matataas na posisyon sa darating na kaharian, ipinakita nila kung gaano kaliit ang pagkaunawa nila sa tunay na katangian nito. Hindi nila alam kung gaano kasuklam-suklam sa Panginoong Jesu-Cristo ang kanilang mga ambisyon. Totoo na magbibigay ang ating Panginoon ng natatanging karangalan sa ilan sa Kanyang mga tagasunod kapag bumalik Siya para itatag ang Kanyang kaharian. Nilinaw Niya ito sa ilan sa Kanyang mga pananalita (Mateo 19:28; Lucas 19:17). Pero ang mga uupo sa pinakamataas na lugar sa panahong iyon ay ang mga nakuntentong pumuwesto sa mababang lugar habang wala ang Hari, at handang magdusa nang walang reklamo alang-alang sa Kanya.

“Hindi ninyo nalalaman ang inyong hinihingi.” Ang pagsaway na ito ng Panginoong Jesus ay hindi sinabi nang may galit kundi nang may pag-ibig. Gusto ni Jesus na matutuhan ng mga alagad ang kahulugan ng pakikibahagi sa Kanyang mga paghihirap para makabahagi sila sa mga kaluwalhati nang susunod. Gusto Niyang maunawaan nila kung gaano kaliit ang pagkaunawa nila sa mangyayari na. Tinanong Niya sila, “Maiinom ba ninyo ang sarong aking iniinuman? at mababautismuhan ba kayo ng bautismong ibinabautismo sa akin?” Ang tinutukoy Niya ay ang saro ng pagtangga at paghatol

na malapit nang idampi sa Kanyang mga labi, at ang bautismo ng kamatayan na titiisin Niya sa krus.

Hindi alam ang kanilang sinasabi, sumagot sina Santiago at Juan, “Kaya namin.” Halata ang kanilang katapatan, pero lingid sa kanila ang buong kahulugan ng sarong iyon at ng bautismong iyon. Sumagot si Jesus na iinom nga sila sa Kanyang saro at mababautismuhan ng Kanyang bautismo (sapagkat lahat ng sumusunod sa Kanya ay kailangang tumikim ng saro ng pagtangga ng sanlibutan, at ang ilan ay ibinibigay pa nga sa kamatayan alang-alang sa Kanya). Gayunman, sinabi pa ni Jesus na walang taong makapipili ng sarili niyang lugar sa kahariang ihahayag sa kapangyarihan at kaluwalhatian. Bawat isa ay tatanggap ng lugar na inihanda ng kanyang buhay at paglilingkod dito sa lupa.

Ang ibang mga alagad ay naghahangad din ng pinakamataas na tungkulin, at nagalit sila dahil naunahan sila nina Juan at Santiago. Napakahirap para sa mga alagad na ihiwalay ang isip tungkol sa kaharian sa mga pangarap nilang magkaroon ng matataas na puwesto. Sa mga kaharian ng mga bansa, ang mga dakila ay naghahari sa mga mas mababa. Pero sa kaharian ng Diyos, ang kabaligtaran ang tuntunin. Ang kaharian kung saan si Jesu-Cristo ang Panginoon ay kaharian ng pag-ibig. Doon, lahat ay dapat maghangad ng pagpapala ng iba, at ang mababang-loob na paglilingkod ang pumapalit sa mapagmataas na kapangyarihan. Sa kaharian ng Langit, ang mga nagpapagal para sa pagpapala ng kanilang kapwa ang kinikilalang dakila.

“Ang sinuman sa inyo na ibig maging pangulo ay magiging alipin ng lahat.” Ang ating Panginoon mismo ang pinakadakilang halimbawa rito. Siya na Panginoon ng lahat ay

naging lingkod ng lahat, para madala ang mga tao sa Diyos. Tinatawag tayong sumunod sa Kanyang mga yapak. Iniwan Niya ang kaluwalhatian sa tabi ng Ama at pumarito sa sanlibutang ito. Naging tao Siya para Siya ay mamatay. Kahit minsan ay hindi Siya naghanap ng pagkilala mula sa tao. Kuntento Siyang hamakin at itakwil para matupad Niya ang Kanyang dakilang misyon ng pagtubos. Tayo pa ba, na may utang ng lahat-lahat para sa walang hanggan dahil sa Kanyang pagpapakababa, ang maghahangad ng makamundong karangalan at ng papuri ng kapwa tao sa halip na ng pagsang-ayon ng Diyos?

Ang kababaang-loob ay isa sa pinakamagagandang bulaklak na sumisibol sa halamanan ng pusong ipinanganak na muli. Lahat tayo ay likas na hilig sa kapalaluan at kayabangan. Kapag ang Espiritu ni Cristo ang naghahari sa atin, makikita sa atin ang kababaan at kaamuang laging katangian ng ating pinagpalang Panginoon. Kung saan namamayani ang mababang espiritung ito, madaling magpatawad sa mga nagkasala sa atin. Sa marami, parang pagiging sunud-sunuran na parang alipin ito, pero ang totoo ay kabaligtaran nito. Ang kadakilaan ay makikita sa kahandaan ng isang tao na tanggihan ang sarili at maglingkod sa iba alang-alang kay Cristo, na “naparito hindi upang paglingkuran, kundi upang maglingkod, at ibigay ang kanyang buhay na pantubos sa marami.” Hindi tayo makakabahagi sa Kanyang gawain ng pagbabayad-sala o pagtubos, pero maaari at dapat tayong sumunod sa Kanya sa Kanyang buhay ng matiyagang paglilingkod para sa pagpapala ng isang nangangailangang sanlibutan.

Pinagaling ni Jesus ang Bulag na si Bartimeo (Marcos 10:46-52)

Para sa kawawang bulag na pulubing ito, ang pagdating ng Panginoong Jesus ay nangahulugan ng pagmulat ng kanyang mga mata, sa katawan at sa espiritu. Hindi na niya hinintay na tawagin muna siya ni Jesus, kundi “nang marinig niyang si Jesus na taga-Nazaret iyon, nagsimula siyang sumigaw.. Jesus, ikaw na anak ni David, maawa ka sa akin.” Tiyak na ikinagalak ng puso ng Panginoon ang ganitong pananampalataya.

Marami sa karamihang sumusunod kay Jesus habang dumaraan Siya sa lungsod ang nagtangkang patahimikin si Bartimeo, pero hindi napigilan ng kanilang pagtutol ang kanyang pananampalataya, at nagpatuloy siya sa pagsigaw. Tiyak sa kanyang kaluluwa na si Jesus ang ipinropesiyang Mesiyas, ang supling ni David, kaya alam ni Bartimeo na kaya ni Jesus na buksan ang kanyang mga mata kung makukuha lang niya ang pansin ng Panginoon. Ang pananampalatayang tulad ng sa kanya ay hindi kailanman nakikiusap nang walang kabuluhan.

Huminto si Jesus at iniutos na tawagin ang pulubi. Tiyak na nagdulot ng tuwa sa puso ng kawawang lalaki nang sabihin nila, “Lakasan mo ang iyong loob, tumindig ka; tinatawag ka niya.” Sa pagmamadali ay itinapon niya ang kanyang balabal, tumindig siya at lumapit kay Jesus. Tiyak na may mabait na tao sa karamihan na umakay sa kanya.

Magiliw na nagtanong ang Panginoon, “Ano ang ibig mong gawin ko sa iyo?” Alam na alam ni Jesus ang nais ng kanyang puso, pero gusto Niyang hayagang ipahayag nito ang kanyang pangangailangan. “Panginoon,” sigaw ni Bartimeo, “na ako’y makakita.”

Agad na ginantimpalaan ang kanyang pananampalataya. Ipinagkaloob ni Jesus ang kanyang hiling at binigyan pa siya ng karagdagang katiyakan, “Pinagaling ka ng iyong pananampalataya.” Sa sobrang tuwa at pasasalamat, sumunod si Bartimeo kay Jesus sa daan. Kahit walang patunay na tinawag siyang ibigay ang buong panahon niya sa pagsaksi para kay Cristo, napakagandang patotoo ang maibabahagi niya tungkol sa habag at kapangyarihang magpagaling ng Siyang kinilala niya bilang Anak ni David!

Kabanata II: Ang Lingkod sa Jerusalem

Ang Matagumpay na Pagpasok (Marcos 11:1-11)

Kawili-wili at kapaki-pakinabang na pansinin kung paano eksaktong ipinropesiya ang iba't ibang mahahalagang pangyayari sa buhay ng ating Panginoon ng mga propeta—mga lalaki ng Diyos na kinasihan ng Diyos (2 Pedro 1:21)—na nabuhay daan-daang taon bago nagsimulang matupad ang kanilang mga salita. Si Zacarias ay isa sa mga propeta pagkatapos ng pagkabihag na nagsalita tungkol sa mga paghihirap ni Cristo at sa kaluwalhatiang susunod (1 Pedro 1:11; 5:1). Sa Zacarias 9:9 ay makikita natin ang buhay na larawan ng nararapat na Hari ng Israel na pumapasok sa Kanyang kabisera sa lupa: “Mapagpakumbaba, at nakasakay sa isang asno.” Pero sa pagitan ng mga pangyayaring inilarawan sa talatang ito at ng mga inilarawan sa kasunod na talata, daranas si Jesus ng mahabang panahon ng pagtangga ng Kanyang bayang pinili. Lilipas ang mga siglo bago matupad ang mga salita ng Zacarias 9:10: “Siya’y magsasalita ng kapayapaan sa mga bansa: at ang kanyang paghahari ay mula sa dagat hanggang sa dagat, at mula sa ilog hanggang sa mga wakas ng lupa.” Gayunman, matutupad ang lahat sa panahong itinakda ng Diyos.

Ang Espiritu Santo lamang ang makakikita nang maaga na ang pagpapako sa krus sa ating Panginoon ay susunod agad pagkatapos ng tinatawag na matagumpay na pagpasok. Ang totoo, hindi opisyal na kinilala Siya ng bansang Israel bilang ipinangakong Hari noong makasaysayang Linggo ng Palaspas na iyon. Galit na galit ang mga lider sa paggalang na ibinigay sa Kanya at tahasan nilang ipinahayag ang kanilang pagtutol. Pero para kay Jesus, ang pagsalubong ng karamihan at ng mga bata

(Mateo 21:15) ay parang isang basong malamig na tubig sa Kanyang espiritu pagkatapos ng mapait na poot na naranasan Niya. Nagpasalamat na Siya noon sa Ama na “ang mga bagay na ito”—ang mga hiwaga ng kaharian—ay inilihim sa marurunong at matatalino at inihayag sa mga sanggol (Mateo 11:25). Napatunayan ito sa pagtanggap sa Kanya nang sumakay Siya papasok sa lungsod ng Jerusalem.

Nagsisimula ang Marcos 11 sa salaysay ng mga paghahanda para sa matagumpay na pagpasok. Tapos na ang huling paglalakbay sa Perea, at umakyat si Jesus at ang Kanyang mga alagad sa paliko-likong daan mula Jerico hanggang Betania sa dalisdis ng bundok ng mga Olibo. Mula roon ay naghanda Siyang pumasok sa lungsod kung saan inilagay ni Jehova ang Kanyang pangalan. Alam ni Jesus na ang krus ay nasa harap na Niya, pero dahil dito kaya Siya pumarito sa sanlibutan. Malapit na ang Paskuwa noong tagsibol ng A.D. 30. Mga tatlumpu't tatlong taon at anim na buwan ang edad Niya—medyo bata pa, at itinakdang maputol sa kalagitnaan ng Kanyang buhay (Awit 102:24).

Kitang-kita ang banal na lungsod mula sa Olibo kapag lumiko ka sa kurbada sa pagitan ng Betania at Betfage. Dito naghintay si Jesus hanggang makuha ng dalawang alagad ang asno na sasakyan Niya papasok sa Jerusalem, ayon sa salita ng propesiya.

Hindi mahalaga kay Jesus na ang asnong dinala sa Kanya ay batang asno na hindi pa nasasakyan. Siya ang Manlalalang na pumarito sa sanlibutang ito bilang tao, at dahil dito, lahat ng mababang nilalang ay pasakop sa Kanya (Awit 8:6-8). Ang tao lamang, na ginawa ayon sa larawan ng Diyos, ang naghimagsik

laban sa Kanya. Kilala Siya ng lahat ng ibang nilalang bilang kanilang nararapat na may-ari (Isaias 1:3).

Kung may magtanong sa karapatan ng mga alagad na kalagan ang batang asno, ang isasagot nila ay, “Kinakailangan siya ng Panginoon.” Halatang kilala ng may-ari ng hayop si Jesus at kinikilala niyang pinakamataas ang Kanyang karapatan.

Hindi nahirapan ang mga inutusan na hanapin ang batang asno. Lahat ay ayon sa sinabi ni Jesus. Sinasabi ng King James version na nakita nila ang batang asno “sa pinagsasalubungan ng dalawang daan.” Marami sa mga naunang komentarista ang nakakita rito ng larawan ng tao mismo, na nakatayo sa lugar ng pagpapasya.

Gaya ng nakita na ni Jesus nang maaga, may ilang nagtanong sa karapatan ng mga alagad na kunin ang batang asno. Malinaw na hindi sila ang may-ari, kundi mga nanonood lang na natakot na baka may masamang ginagawa. Nang ibigay ang paliwanag ayon sa iniutos ng Panginoon, wala nang tumutol. Ginawang upuan ng mga alagad ang kanilang mahahabang damit, at inihanda nila ang batang asno para dalhin si Jesus sa lungsod.

“Hosana; Pinagpala ang pumaparito sa pangalan ng Panginoon.” Sa kanilang banal na sigla, sinikap ng mga simpleng tao na bigyan ang Hari ng isang maharlikang pagsalubong. Tinuruan ng Diyos, inawit nila ang mga salita ng Awit 118:26. Kinilala nila na ang mga salitang ito ay tumutukoy sa ipinangakong Mesiyas ng Israel. Ang *Hosana* ay nangangahulugang “Iligtas Mo ngayon” o “Iligtas Mo, isinasamo namin.” Katumbas ito ng “Mabuhay ang hari!” na karaniwang sigaw bilang pagkilala sa kapangyarihan ng hari (2 Cronica 23:11).

“Ang kaharian ng ating amang si David.” Sa isang maikling sandali, kinilala si Jesus bilang nararapat na tagapagmana ng trono ni David (Lucas 1:32). Pero hindi pa dumarating ang panahon para umakyat Siya sa tronong iyon. Hangga’t hindi Siya bumabalik sa kaluwalhatian, hindi Niya muling itatayo ang tabernakulo ni David na nagiba (Mga Gawa 15:16; Amos 9:11-12).

Pumasok si Jesus sa templo, gaya ng ipinropesiya sa Malakias 3:1. Mukhang tumingin-tingin lang Siya sa paligid ng templo sa unang araw na ito ng Kanyang huling linggo, kahit mahirap matiyak ito. Ang mga pangyayaring nakatala sa Mateo 21:12-13 ay malamang na nangyari sa Kanyang ikalawang pagdalaw sa lungsod, gaya ng ipinahihwatig ng Marcos 11:12, 15.

Nang gumagabi na, pumunta Siya sa Betania kasama ang mga alagad. Sa kusang pagpapalayo sa sarili, hindi Siya nagpalipas ng kahit isang gabi sa banal na lungsod noong linggo ng Kanyang paghihirap. Alam na Niya na magdurusa Siya sa labas ng pintuang-bayan (Hebreo 13:12-13). Walang lugar para sa Kanya sa “bayan ng dakilang Hari” (Mateo 5:35). Nakasumpong Siya ng kanlungan sa piling ng mga dukha at mabababa at ng mga naghihintay sa kaaliwan ng Israel.

Ang Paglilinis ng Templo (Marcos 11:12-19)

Kinabukasan pagkatapos ng matagumpay na pagpasok, habang naglalakad si Jesus at ang Kanyang mga alagad mula Betania papuntang Jerusalem, nagutom si Jesus. Dahil naging tao Siya sa buong kasakdalan, sakop Siya ng lahat ng kalagayang dinaranas ng makasalanang tao. Isang puno ng igos sa tabi ng daan na puno ng dahon ang tila nangangako ng maraming bunga, pero nang lapitan ito ni Jesus, wala Siyang nakita kundi mga dahon, sapagkat hindi pa panahon ng igos.

Sinabi ni Jesus, “Wala nang taong kakain ng bunga mo magpakailanman”—o, sa panahong ito. Ang puno ng igos na ito ay larawan o simbolo ng Israel bilang bansa, at ang kawalan nito ng bunga ay naglalarawan ng kalagayan ng bansa—maraming relihiyon pero walang bunga para sa Diyos. Kaya nananatiling baog at walang bunga ang Israel sa lahat ng mga siglong ito mula nang tanggihan si Cristo.

Sa Marcos 11:15-17 ay mababasa natin ang ikalawang pagkakataon na nilinis ni Jesus ang templo mula sa mga ginagawang negosyo ang mga banal na bagay ng Panginoon. Sa Juan 2:13-16 naman ay mababasa natin ang unang pagkakataon, ilang sandali lang pagkatapos Niyang simulan ang Kanyang pampublikong paglilingkod. Pero ang mga mangangalakal na sinaway noon ay agad na sinamantala ang Kanyang pagkawala para ibalik ang kanilang negosyo. Walang duda na noong una, ang pagbebenta ng mga ibon at hayop sa mga looban ng templo ay para lang tulungan ang mga dumadalaw na galing sa malalayong lupain para dumalo sa taunang mga kapistahan sa Jerusalem. Ganoon din sa pagpapalit ng pera. Noong una, naroon ang mga mamamalit ng salapi para mapadali sa mga dayuhang ito ang pagkuha ng perang ginagamit sa Palestina kapalit ng mga barya ng ibang lupain. Pero ang maaaring nagsimula nang walang masamang intensiyon ay bumulusok sa isang sistema ng sobra-sobrang pagpapatubo para sa mga sangkot dito. Ang mga Judiong nakakalat sa ibang bansa na dumarating para sambahin ang Diyos ng kanilang mga ninuno ay sistematikong ninanakawan ng kanilang ipon—at lahat ng ito sa pangalan ni Jehova!

Matindi ang pakikitungo ni Jesus sa mga sakim at mandarayang mangangalakal na ito: itinaob Niya ang mga mesa ng mga

mamamalit ng salapi, at itinaboy ang mga nagbebenta ng kalapati at ng mga korderong panghandog at iba pang hayop. Maiisip natin Siya habang nakatayo sa harap ng nagtataka at natatakot na karamihan. Nagliliyab ang Kanyang banal na mga mata sa matuwid na galit habang sinasabi Niya, “Hindi ba nasusulat, Ang bahay ko’y tatawaging bahay-panalanginan ng lahat ng bansa? Ngunit ginawa ninyong yungib ng mga tulisan.”

Natural na nagdulot ito ng di-banal na galit ng mga sumuporta at nakinabang sa pagnenegosyo ng mga banal na bagay. Nagsabwatan ang mga eskriba at punong saserdoteng ito na may tahasang layuning hulihin si Jesus at patayin Siya. Pero hindi pa sila nangahas na kumilos nang hayagan, dahil karamihan ng tao ay naantig sa mga turo at gawa ni Jesus at hilig nilang isiping Siya ang ipinangakong Mesiya. Kaya hinayaan Siyang magpatuloy sa pagtuturo nang araw na iyon sa mga looban ng templo. Walang nangahas na makialam.

Nang gumabi na, umalis ulit Siya at ang Kanyang mga alagad sa lungsod, at bumalik sa bundok ng mga Olibo, marahil sa Betania.

Isang Aral Tungkol sa Pananampalataya (Marcos 11:20-26)

Kinaumagahan, habang pabalik sila sa Jerusalem, nakita nila na ang baog na puno ng igos ay tuyo na mula sa ugat. Nang ituro ito ni Pedro, ginamit ni Jesus ang pangyayari para idiin ang kapangyarihan ng pananampalataya. Ang pananampalataya ay pagtitiwala o pananalig. Ang ganitong pagtitiwala ay dapat nasa Diyos, hindi sa anumang paraan ng tao. Magkakaroon lang tayo ng pananampalataya sa Kanya kapag nagpapahinga tayo sa Kanyang Salita. Nang tanungin ng kanyang guro sa Sunday school, “Ano ang pananampalataya?” tama ang sagot ng

batang lalaki: “Sa tingin ko po, ito ay ang paniniwala sa Diyos nang walang tanong-tanong.”

Kapag nagsalita ang Diyos, dapat nating panghawakan ang Kanyang Salita. Kaya kung nilinaw Niya na kalooban Niyang alisin ang isang bundok sa kinatatayuan nito at itapon sa dagat, ang tunay na pananampalataya ay aasa na kikilos Siya, kaya mangangahas itong utusan ang bundok na mawala. Walang duda na sa likod ng larawang ito mula sa kalikasan, ang nasa isip ng ating Panginoon ay ang mga bundok ng kahirapan, gaya ng hinarap ni Zerubabel sa Palestina nang makaranas ng matinding pagsalungat ang mga nalabing nagbalik noong panahon ng muling pagtatayo ng templo (Zacarias 4:7). Walang imposible sa Diyos, at ang taong may pakikipag-isa sa Diyos ay makakikilos sa pananampalataya nang may katiyakang pagbibigyan ang kanyang hiling.

“Kaya sinasabi ko sa inyo, Anumang bagay na inyong naisin, pagka kayo’y nananalangin, ay magsisampalataya kayong inyong tinanggap, at kakamtin ninyo.” Itinuturing ng pananampalataya ang mga bagay na wala pa na para bang mayroon na. Pero kailangan nating tandaan na ang mga salitang ito ay para lamang sa panahong nagagalak tayo sa Panginoon, kaya ang mga nais ng ating puso ay ayon sa Kanyang banal na kalooban (Awit 37:4).

Malaki ang kinalaman ng kalagayan ng kaluluwa sa panalangin ng pananampalataya—kaya may turo tungkol sa pagpapatawad sa Marcos 11:25-26. Hindi kailanman nangako ang Diyos na sasagutin ang panalangin ng pusong ayaw magpatawad. Ang ugaling ayaw magpatawad ay talagang humaharang sa daluyan ng panalangin kaya hindi na posible ang anumang sagot. Pinatatawad tayo ng Diyos habang pinatatawad natin ang ating

mga kapatid kay Cristo. Hindi ito ang kapatawarang iniaalok sa isang makasalanang, kundi sa isang banal na nagkukulang. Kung hindi natin patatawarin ang iba, hindi rin tayo patatawarin ng ating Ama sa Langit kapag lumalapit tayo sa Kanya araw-araw na inaamin ang ating mga kasalanan.

Ang turong ito tungkol sa panalangin ay ibinigay habang naglalakad ang maliit na grupo papuntang Jerusalem.

Ang Kapangyarihan ni Jesus (Marcos 11:27-33)

Pagpasok nila sa Jerusalem, halos agad na hinamon si Jesus ng galit na galit na mga eskriba at punong saserdote tungkol sa paglilinis ng templo. Pero pinatahimik Niya sila sa pamamagitan ng Kanyang mga sagot.

Tinanong Siya ng mga lider ng relihiyon kung saan nanggaling ang Kanyang kapangyarihan para linisin ang templo sa paraang ginawa Niya. Tumanggi Siyang sumagot, at sa halip ay tinanong Niya sila, “Ang bautismo ni Juan, mula ba sa langit, o mula sa mga tao?” Ang tamang sagot sa tanong Niya ang siya ring sagot sa tanong nila. Kung aaminin nilang isinugo ng Diyos si Juan, mapatutunayan ang mga pahayag ni Jesus, sapagkat ipinahayag ni Juan na Siya ang Ipinangako na magbabautismo sa Espiritu Santo at sa apoy—isang bagay na ang Mesiyas lamang ang makagagawa.

Nagtalo-talo ang mga tusong legalistang ito kung paano sila sasagot. Kung aaminin nilang si Juan ay sugo ng Diyos sa Israel, haharapin nila ang tiyak na tanong, “Bakit nga hindi kayo naniwala sa kanya?” Kung itatanggi naman nilang galing sa Diyos ang kanyang tungkulin, natatakot sila sa mga tao na matibay na naniniwalang propeta si Juan. Kaya iniwasan nila ang tunay na tanong sa pagsagot ng, “Hindi namin alam.”

Sumagot si Jesus, “Hindi ko rin sasabihin sa inyo kung sa anong kapangyarihan ginagawa ko ang mga bagay na ito.”

Lagi Siyang handang tumulong sa mga tapat na nagtatanong. Pero ang mga lalaking ito ay mga mapagpanggap na tumututol sa Kanyang patotoo. Desidido silang hindi maniwala sa Kanya kahit ang mismong mga gawa Niya ang nagpapatunay sa Kanyang titulo bilang Mesiyas at nagpapahayag na Siya ang lingkod ni Jehova na isinulat ni Isaias, at matagal nang hinihintay ng Israel.

Kabanata 12: Mga Aral ng Lingkod

Ang Talinghaga ng Ubasan (Marcos 12:1-12)

Napakalinaw at buhay na buhay na ipinakita ng talinghagang ito ang pakikitungo ng Diyos sa Israel, at ang naging tugon nila at ang kanilang kawalan ng utang na loob sa loob ng maraming siglo. Sa pagtangga at pagpatay sa tagapagmana, nakikita natin ang kasukdulan ng paglilingkod ng ating Panginoon, na susundan naman ng Kanyang maluwalhating muling pagkabuhay.

“Ang ubasan ng Panginoon ng mga hukbo ay ang sangbahayan ng Israel” (Isaias 5:7). Inilagay ng Diyos ang mga Israelita sa lupain ng Canaan, at kahanga-hanga ang pag-aalaga Niya sa kanila. Ipinagkatiwala Niya sila sa mga taong dapat sanang nagbabantay sa kanilang mga kaluluwa at nagsisikap na palaguin sila sa espiritu, upang magkaroon ng masaganang bunga para sa Kanya. Pero ang mga magsasaka, o mga tagapag-alaga ng ubasan, ay walang inisip kundi ang sarili nilang kapakanan. Hindi nila ibinigay kay Jehova ang pag-ibig at paggalang na may karapatan Siyang asahan. Nang suguin Niya sa kanila ang Kanyang mga propeta, ang mga ito ay kanilang “pinaalis na walang dala” (talagang binalewala nila), o kaya ay inusig hanggang kamatayan dahil naglakas-loob silang sawayin sila sa kanilang kasamaan. Ganyan ang naging ugali ng mga magsasaka sa loob ng maraming siglo. Ngayon, isinugo ng Diyos ang Kanyang Anak bilang huling pagsubok sa pag-ibig at katapatan ng Israel. Nang makita Siya ng mga pinuno, tinanggihan nila ang Kanyang karapatan at hinanap nila ang paraan para Siya’y patayin. Sinabi nila, “Ito ang tagapagmana; halikayo, patayin natin siya, at magiging atin ang mana.”

Ang Marcos 12:8 ay isang hula na natupad ilang araw lang pagkatapos. “Kanilang hinawakan siya, at pinatay, at itina-pon sa labas ng ubasan.” Sa ganitong paraan sinabi sa kanila ni Jesus ang tungkol sa Kanyang sariling pagtangga at kamatayan bago pa man ito nangyari.

Pagkatapos ay tinanong Niya sila: “Ano nga ang gagawin ng panginoon ng ubasan?” Malinaw ang sagot: “Siya’y paririto at pupuksain ang mga magsasaka, at ibibigay ang ubasan sa iba.” Isasantabi muna ang Israel, at ang biyaya naman ay aagos patungo sa mga Gentil.

Ang hulang ito ay ayon sa nakasulat sa Awit 118:22: “Ang bato na itinakuwil ng nagtayo ng bahay ay naging pangulong bato sa sulok.” Kaya hindi lang kamatayan ang binanggit Niya kundi pati muling pagkabuhay, sapagkat bilang panganay mula sa mga patay, si Jesus ay ginawang pangulong batong panulok. “Ito’y gawa ng Panginoon, at kagila-gilalas sa aming mga mata.”

Lalong nagngitngit ang mga pinuno dahil sa talinghaga at sa kahulugan nito. Alam nilang sila ang tinutukoy Niya, pero sa ngayon ay hindi sila nangahas na kumilos laban sa Kanya nang hayagan, dahil natatakot sila sa magiging reaksiyon ng karamihan.

Aral Tungkol sa Pagbabayad ng Buwis (Marcos 12:13-17)

Mainit na usapin sa buong Palestina ang tungkol sa salaping pambuwis. Ang pagbabayad ng buwis na ito ay tahimik na pagkilala sa kapangyarihan ng Roma, bagay na talagang kasuklam-suklam sa mga Judiong may matinding pagmamahal sa sariling bayan. Ang mga Herodiano naman at ilan pang iba ay pabor sa pagkilalang ito sa pamahalaan ng emperador, dahil

umaasa silang makakuha ng espesyal na pabor sa kanilang pagpapasakop.

Hindi dahil gusto nilang malaman kung ano ang tama o mali sa usaping ito kaya lumapit kay Jesus ang mga kinatawan ng dalawang magkasalungat na pangkat (ang mga Fariseo at ang mga Herodiano) at nagtanong, “Matuwid bagang magbuwis kay Cesar, o hindi?” Kahit pambobola ang paraan ng pagkausap nila sa Kanya, nagbabaon lang sila ng bitag para sa Kanya. Umaasa silang mahuli Siya sa isang salitang magagamit nila, alinman sa pagsusumbong sa Kanya sa kanilang mga panginoong Romano bilang tagapagtaguyod ng paghihimagsik, o sa pagpapalabas sa mga Judiong maalab ang pagkamakabayan na wala Siyang malasakit sa kanilang pananabik na makalaya sa pamatok ng Roma.

“Bakit ninyo ako tinutukso? dalhin ninyo sa akin ang isang denario, upang aking makita.” Ipinakita ng sagot Niya na nakikita Niya ang kanilang puso at alam na alam Niya kung bakit sila lumapit sa Kanya.

Nang iabot nila sa Kanya ang isa sa mga barya, nagtanong Siya, “Kanino ang larawang ito at ang nakasulat?” Sumagot sila, “Kay Cesar.” Sinabi Niya sa kanila, “Ibigay ninyo kay Cesar ang mga bagay na kay Cesar, at sa Diyos ang mga bagay na sa Diyos.” Kaya sila mismo ang nahulog sa hukay na hinukay nila para sa Kanyang mga paa. Namangha sila sa sagot Niya at napatahimik sila tungkol sa usaping iyon.

Aral Tungkol sa Muling Pagkabuhay (Marcos 12:18-27)

Isang grupo naman ng mga Saduceo ang nagtangkang huli hin si Jesus sa pagkakataong ito. Sila ay isang sektang makamundo ang pananaw na hindi naniniwala sa muling pagkabuhay at sa

pagkakaroon ng mga anghel at mga espiritu. Kung totoo man o hindi ang kuwentong iniharap nila sa Kanya, hindi natin masasabi. Mukhang malabong mangyari, at baka gawa-gawang kuwento lang ito para pagtawanan ang aral tungkol sa muling pagkabuhay.

Ayon sa batas ng pag-aasawa sa balo ng kapatid, kapag namatay ang isang lalaki nang walang anak na tagapagmana, dapat pakasalan ng kanyang kapatid ang naiwang biyuda. Ang unang anak na isisilang sa bagong pagsasama ang magmamana ng ari-arian ng dating asawa. Sa kuwentong sinabi ng mga Saduceo kay Jesus, dinala sa sukdukan ang batas na ito. Sinabi nilang isang babae ang naging asawa ng pitong magkakapatid, sunud-sunod, at naiwan siyang buhay pagkamatay nilang lahat. Isa-isang namatay ang pitong magkakapatid, at wala ni isa man sa kanila ang nagkaanak.

Pagkatapos ay iniharap ng mga tusong mapagtalong ito ang inaakala nilang hindi masasagot na pagpapabulaan sa muling pagkabuhay ng mga patay. Nagtanong sila, gaya ng nakatala sa Marcos 12:23, “Sa pagkabuhay na maguli, pagbangon nila, kanino siyang asawa sa kanila? sapagka’t siya’y naging asawa ng pito.”

Hindi nabagabag si Jesus, sapagkat nakita Niya agad ang kanilang tusong pangangatwiran. Sinabi Niyang nagkakamali silang lahat dahil sa dalawang bagay: hindi nila alam ang mismong Kasulatang sinasabi nilang banal sa kanila, at hindi nila alam ang kapangyarihan ng Diyos. Ang Torah lamang, iyon ay ang mga aklat ni Moises, ang kinikilala ng mga Saduceong ito na may awtoridad. Kaya sumipi si Jesus mula sa aklat ng Exodo para ipakita ang kahangalan ng kanilang paninindigan.

Itinanggi ng mga Saduceo na posible ang muling pagkabuhay, dahil itinuturo nilang ang kaluluwa ng tao ay namamatay kasama ng katawan. Ipinaliwanag ni Jesus na ang mga patay sa katawan ay buhay sa harap ng Diyos, at kapag bumangon ang mga patay, hindi na nila babalikan ang dati nilang kalagayan dito sa lupa. Hindi na sila muling mag-aasawa, kundi magiging gaya ng mga anghel sa Langit, mga nilalang na walang kasarian at walang kakayahang magkaanak. Mawawala na sa muling pagkabuhay ang pagkakaiba ng lalaki at babae. Sa walang-hanggang kalagayan pagkatapos bumangon mula sa mga patay, wala nang lugar ang pag-aasawa. Bawat tao ay magiging natatanging indibidwal na may kakayahang makaranas ng walang katapusang ligaya o paghihirap, pero matatapos na ang mga ugnayang pantao na kilala natin dito.

Dalawang dakilang dahilan ang binanggit ng ating Panginoon para tanggapin ang katotohanang babangon ang mga patay. Ito ay ipinahayag sa Biblia, ang kinasihang Salita ng Diyos, at ang muling pagkabuhay ay nakasalalay sa kapangyarihan ng makapangyarihan-sa-lahat na Diyos. Kapag nagsalita na ang Diyos, hindi na dapat makipagtalo ang tao, kundi tanggapin nang may paggalang ang Kanyang ipinahayag. Ang magtanong kung paano mangyayari ang isang bagay dahil lampas ito sa kakayahan ng limitadong nilalang ay paglimot na ang lahat ng kapangyarihan ay sa Diyos, na sa Kanya ay walang imposible (Lucas 18:27).

“Sinalita sa kaniya ng Diyos, na nagsasabi, Ako ang Diyos ni Abraham, at...ni Isaac, at...ni Jacob.” Hindi Niya sinabing, “Ako noon ang kanilang Diyos,” kundi, “Ako ang kanilang Diyos.” Binanggit Niya sila bilang tunay na mga persona na kaugnay Niya dahil sa biyaya, kahit matagal nang namatay ang kanilang

mga katawan. Sa Kanyang takdang panahon, babangon silang muli at kikilalanin bilang Kanya.

“Siya’y hindi Diyos ng mga patay.” Kung nawalan ng malay o tuluyang naglaho ang mga patriarkang ito dahil sa kamatayan, hindi na Siya magiging Diyos nila. Pero “ang lahat ay nabubuhay sa kaniya” (Lucas 20:38). Kahit patay na sila sa katawan at nakatago sa paningin ng tao, ang Diyos ng mga espiritu ng lahat ng laman (Bilang 16:22) ay nakakakita at nakakakilala sa bawat isa sa kanyang kasalukuyang kalagayan, kahit nasa pagitan pa siya ng kamatayan at muling pagkabuhay. Ang sagot ni Jesus ay matinding dagok sa magaspang na pagkamakamundo ng mga Saduceo, at wala silang maisagot.

Hindi lang itinuturo ng Kasulatan na patuloy na nabubuhay ang kaluluwa pagkamatay ng katawan (Mateo 10:28). Itinuturo rin nito ang literal at pisikal na muling pagkabuhay tungo sa buhay, o kaya’y muling pagkabuhay tungo sa paghuhukom (Juan 5:28-29). Ang muling pagkabuhay ay hindi reinkarnasyon sa ibang anyo, gaya ng paniniwala ng ilang mistiko sa Silangan at ng kanilang mga naligaw na tagasunod sa Kanluran, kundi tunay na pagbangon mula sa mga patay ng mismong taong namatay. Ang ating Panginoon mismo ay lumabas sa libingan sa parehong katawang ipinako sa krus. Ang Kanyang nabuhay na mag-uling katawan ay may mga tanda pa rin ng Kanyang pagkapako (Juan 20:20, 27). Sa ganito ring paraan, ibabalik ng kamatayan ang katawan ng lahat ng tao, pati ang mga matagal nang naging alabok at mga sangkap na lamang, sapagkat ang ating Diyos ay Diyos ng muling pagkabuhay. Siya na lumikha ng mga katawang ito, kasama ang lahat ng kahanga-hanga nilang kakayahan, ay kayang buuin silang muli pagdating ng panahong aagawin paitaas ang mga ligtas upang salubungin ang

Panginoon (1 Tesalonica 4:13-17). Magagawa rin Niya ito sa mga masasama pagdating ng panahong babangon sila at haharap sa malaking puting trono para hatulan (Apocalipsis 20:11-14). Tiyak na wala nang dapat magpaseryoso sa atin habang nandito pa tayo sa mundong ito kaysa sa kaalamang ang buhay na ito ay paunang bahagi lamang ng darating. Ang buhay pagkatapos ng kamatayan ay magpakailanman, alinman sa ligaya ng Langit o sa gitna ng malungkot at madilim na mga kakila-kilabot ng Impiyerno. Tapat na inilarawan ni Jesu-Cristo ang dalawang panig ng buhay sa kabila ng libingan, upang walang sinumang magpalagay o malinlang ng hungkag na pag-asa ng masayang walang-hanggang buhay kung namuhay at namatay siya sa kasalanan. Nais Niyang tandaan ng lahat ng tao na may dalawang muling pagkabuhay, at kasunod ng mga ito, dalawang hantungan. Kaya natututuhan natin kung gaano kahalagang tanggapin si Cristo ngayon, upang matiyak natin ang ligaya sa darating.

Aral Tungkol sa Pinakadakilang Utos (Marcos 12:28-34)

Ang eskribang sumunod na lumapit para magtanong kay Jesus ay mukhang isang tapat na tao, iba ang ugali kaysa sa mga tusong nanunuya na nauna sa kanya. Humanga siya sa katapatan ni Jesu-Cristo at sa linaw ng mga sagot Niya sa mga tanong ng iba. Lumapit siya at nagtanong, “Alin baga ang pangulong utos sa lahat?” Ang ibig niyang sabihin ay una sa kahalagahan, hindi una sa pagkakasunod-sunod.

“Sumagot si Jesus... Ang Panginoon nating Diyos ay iisang Panginoon: at iibigin mo ang Panginoon mong Diyos ng buong puso mo, at ng buong kaluluwa mo, at ng buong pagiisip mo, at ng buong lakas mo.” Sa mga salitang ito mula sa Deuteronomio 6:4-5, binuod ng ating Panginoon ang lahat ng utos na tungkol

mismo sa tungkulin ng tao sa Diyos. Ang taong umiibig sa Diyos nang higit sa lahat ay hindi sasadyaing lapastanganin Siya sa anumang bagay. Ang ikalawang utos, “Ibigin mo ang iyong kapuwa na gaya ng iyong sarili,” ay sinipi mula sa Levitico 19:18. Binubuod nito ang lahat ng tuntuning may kinalaman sa tungkulin ng tao sa kapwa tao. Ang taong umiibig sa kanyang kapwa ay hindi magnanais na gawan siya ng masama.

“Guro, sa katotohanan ay mabuti ang pagkasabi mo.” Lubhang humanga ang eskriba, at agad niyang ipinahayag ang taos-puso niyang pagpapahalaga sa sagot na ibinigay ng Panginoong Jesus. Pinagtibay Niya ang pagiging iisa ng Diyos. Itinuturing ito ng lahat ng Judiong tinuruan ng Kasulatan na isang pangunahing katotohanan. Nagpatuloy ang eskriba, “At ang ibigin siya...at ibigin ang kaniyang kapuwa na gaya ng sarili, ay higit kay sa lahat ng buong handog na susunugin at mga hain.” Nagpakita ang eskriba ng tunay na pang-unawang espirituwal. Walang anuman sa mga ritwal ng paghahandog sa ilalim ng kautusan ang may halaga sa paningin ng Diyos kung walang pag-ibig. Ang ibigin Siya at ibigin ang kapwa nang buong puso ang pinakanakalulugod sa Diyos sa lahat.

“Hindi ka malayo sa kaharian ng Diyos.” Sa kabila ng lahat ng pagpapahalaga niya sa aral ng Panginoong Jesu-Cristo, hindi pa nakapasok sa kaharian ang eskribang ito. Para bang nasa labas lang siya ng pinto. Para makapasok, kailangan niyang tanggapin si Cristo para sa sarili niya, magtiwala sa Kanya bilang Tagapagligtas at kilalanin Siya bilang Panginoon.

Sa sumunod na pangyayari, si Jesus na mismo ang nagtanong at pinatahimik Niya ang Kanyang mga kaaway.

Aral Tungkol sa Pagkakakilanlan ni Jesus (Marcos 12:35-40)

Alam ng lahat sa Israel na ang Mesiyas ay magiging anak ni David. Ganito ang pangako ng Diyos sa haring mang-aawit: “Hindi ka kukulangin (sabi niya) ng lalake sa luklukan ng Israel” (1 Hari 2:4; Awit 132:11). Totoo na nakasalalay ang pangakong ito sa paglakad ng binhi ni David sa pagsunod sa Salita ng Panginoon, pero may pangako ring walang kondisyon, gaya ng nakasaad sa Awit 89:1-4, 34-37. Kaya tama ang mga guro sa Israel nang sabihin nilang si Cristo, iyon ay ang Mesiyas (ang Pinahiran), ay magiging Anak ni David. Pero binabalewala nila ang ibang bahagi ng Kasulatan na nagpapakitang Siya rin ay magiging Anak ng Diyos. Kaya hinamon sila ni Jesus sa pamamagitan ng pagtuturo sa Awit 110 at paghingi ng paliwanag. “Paanong sinasabi ng mga eskriba na ang Cristo ay anak ni David? Si David din ang nagsabi sa pamamagitan ng Espiritu Santo, Sinabi ng Panginoon [Jehova] sa aking Panginoon [Adonai], Maupo ka sa aking kanan, hanggang sa gawin kong tuntungan ng iyong mga paa ang iyong mga kaaway.”

Ipinaliwanag ni Jesus ang talatang ito sa pagpapakitang ang Mesiyas ang tinutukoy ni David, at Siya ang kinilala ni David bilang kanyang Panginoon. Isang banal na persona ang uupo sa trono ng Walang-hanggan, sa kanan ng Kamahalan sa kaitaasan. Paano ngayon magiging anak ni David ang ganitong persona? Alam natin ang sagot. Sila ay hindi, at natakot silang subukang magpaliwanag. Si Jesus ay kapwa anak ni David sa Kanyang pagkatao, at Anak ng Diyos sa Kanyang pagka-Diyos. Ipinaglihi Siya sa sinapupunan ng birhen, nang walang amang tao. Ang buong hiwaga ng pagkakatawang-tao ay nakapaloob sa siping ito mula sa Awit 110.

Tuwang-tuwa ang karaniwang mga tao sa aral ni Cristo, at para bang natutuwa pa nga sila sa pagkapahiya ng mga eskriba, na ang pamumuhay ay salungat na salungat sa kanilang ipinapahayag. Binalaan ni Jesus ang taong-bayan laban sa masamang impluwensiya ng mga pinunong panrelihiyong ito. Gustong-gusto nilang mapansin at mapuri at hangaan dahil sa kanilang pakitang-taong kabanalan. Ang kanilang kasuotan ang nagtatanda sa kanila bilang espesyal na uri ng tao na diumano'y karapat-dapat sa pagkilalang hindi nararapat sa iba. Nagpapakita sila sa mahahabang damit at natutuwa kapag sila ang pinupuri at sinasamba ng karaniwang tao. Gustong-gusto nila ang mga pangunahing upuan sa mga sinagoga, at ang pinakamagagandang puwesto sa mga handaan. Ang palagay ay karapat-dapat ang mga eskribang ito sa natatanging pagkilala dahil sa kanilang tungkulin, anuman ang uri ng kanilang pamumuhay. Sino ang hindi makakakita sa lahat ng ito ng pagmamataas ng klerikalismo?

Sakim at mapag-imbot ang mga eskriba, lumalamon ng mga bahay ng mga biyuda, ibig sabihin, nagpapautang sila sa mga nangangailangang biyuda nang may sangla, at kinukumpiska ang kanilang ari-arian kapag hindi sila nakabayad agad. Pero lahat ay ginagawa nang legal, kaya hindi sila maaakusahan ng pandaraya. Tinatakpan nila ang kanilang pangingikil at pinananatili ang anyo ng malaking kabanalan sa pamamagitan ng mahahabang panalangin sa mga pampublikong lugar.

Pero darating ang araw ng pagtutuos, kung kailan ilalantad ang lahat ng lihim ng puso. Ang mga mapagkunwaring tulad nito ay tatanggap ng makatarungang ganti.

Aral Tungkol sa Pagbibigay (Marcos 12:41-44)

Pagkatapos tuligsain ang mga nagkamal ng kayamanan sa masamang paraan, sinamantala ni Jesus ang pagkakataon para purihin ang pagkabukas-palad ng isang mahirap na biyuda, na maaaring isa sa mga sinamsaman ng mga eskriba.

“Naupo si Jesus sa tapat ng kabang-yaman.” Ginagawa pa rin Niya ito hanggang ngayon. Pinapansin Niya ang lahat ng ibinibigay para sa pagpapatuloy ng patotoo ng Diyos at sa pagtulong sa mga taong naghihirap. Maliwanag na may kahon para sa mga abuloy na nakalagay sa o malapit sa isa sa mga pasukan ng mga looban ng templo. Doon maaaring maglagay ang mga tapat ng kanilang mga kaloob para sa pagpapanatili ng pagsamba at paglilingkod sa Panginoon. Dumating ang mahirap na biyuda at naghulog ng “dalawang lepta, na ang halaga ay isang kodrante,” na marahil ay siyang lahat ng kinita niya nang araw na iyon sa mabigat na pagtatrabaho para sa isang mayamang pamilya. Nakatingin si Jesus at pinagmasdan “kung paanong naghuhulog ang karamihan ng salapi sa kabang-yaman.” Pinapansin Niya kung magkano ang inilalagay at kung paano ito ginagawa. Walang alinlangang marami ang nagbigay nang may pagpapakitang-tao, sabik na purihin sila ng iba dahil sa malaki nilang pagkabukas-palad.

Ibang-iba ang paraan ng Langit sa pagtimbang ng halaga kaysa sa paraan ng mundo. Nakasanayan nating humatol batay sa laki ng ibinigay. Ang Panginoon naman ay tumitimbang sa halaga ng kaloob batay sa natira sa nagbigay! Kaya nagpatotoo si Jesus, “Sinasabi ko sa inyo, Ang dukhang babaing bao na ito ay naghulog ng higit kay sa lahat ng nagsisipaghulog sa kabang-yaman.” Ipinakita Niya pagkatapos kung paano Niya narating ang ganoon kagulat-gulat na konklusyon. Ang mayayaman ay

nagbigay mula sa kanilang kasaganaan. Pagkatapos nilang magbigay, napakalaki pa rin ng natira sa kanila na magagamit nila ayon sa gusto nila. Pero ang biyuda ay walang itinira. Inihulog niya ang lahat ng kanyang ikabubuhay, iyon ay ang lahat ng kinita niya sa buong araw. Ganyan ang paraan ng Langit sa pagkilala sa mga kaloob para sa gawain ng Panginoon.

Kabanata 13: Mga Pahayag Tungkol sa Hinaharap

Panimula

Ang Marcos 13 ay dapat basahin at pag-aralang mabuti kasabay ng Mateo 24 at Lucas 21. Ang tatlong kabanatang ito ay nag-uulat ng pangaral ng ating Panginoon sa Bundok ng mga Olibo, kung saan inilarawan Niya sa pamamagitan ng hula ang mga kalagayang mangyayari sa Palestina at sa mga bansang Gentil pagkatapos ng Kanyang pagtangga at muling pagkabuhay. Kasama sa Kanyang mga hula ang pagwasak sa Jerusalem sa ilalim ni Tito at, patuloy hanggang sa kasukdulan, ang ikalawang pagdating ng Anak ng tao at ang pagtatatag ng kaharian ng Diyos sa lupa nang may kapangyarihan at kaluwalhatian. Kapansin-pansin na nang magsalita Siya bilang Lingkod, bilang propeta ni Jehova, ipinahayag Niya ang kusang paglilimita Niya sa Kanyang sarili: “Datapuwa’t tungkol sa araw na yaon o sa oras na yaon ay walang nakaaalam na sinoman, kahit ang mga anghel sa langit, kahit ang Anak, kundi ang Ama” (Marcos 13:32). Bilang sakdal na Lingkod, pinili Niyang hindi malaman ang hindi minabuti ng Ama na ihayag (Deuteronomio 18:15, 18-19).

Wala tayong makikitang pagbanggit sa tatlong kabanatang ito tungkol sa iglesya ng kasalukuyang panahon. Nang sabihin ni Jesus ang mga salitang ito, hindi pa naihayag ang katotohanan tungkol sa katawan ni Cristo. Hindi ipinaalam ang hiwagang ito hanggang ibigay ito sa pamamagitan ng natatanging pagliliwanag kay apostol Pablo, at sa pamamagitan niya ay sa iba pa, ilang panahon matapos magsimula ang kasalukuyang panahon ng biyaya. Kaya sa pagbasa natin ng

pangaral sa Bundok ng mga Olibo, mabuting kilalanin natin na ito ay talagang pang-Judio ang katangian. Bagaman marami itong inihahayag na dati'y lihim, wala itong anumang pahiwatig tungkol sa pinagmulan, takbo, o hantungan ng iglesya, ang makalangit na bayan na ngayon ay iniuugnay ng Espiritu sa nabuhay na mag-uling Cristo.

Marami sa mga nakarinig ng pangaral na ito ang naisama sa iglesya ng kasalukuyang panahon sa pamamagitan ng bautismo sa Espiritu Santo noong Pentecostes at pagkatapos nito.

Gayunman, ang lahat ng nakinig ay itinuturing na nalabing Judio na naghihintay sa katuparan ng hula ng Lumang Tipan, ang pagtatatag ng kaharian ng Mesiyas, kung kailan ang minsang tinanggihang Lingkod ni Jehova ay babalik upang pamahalaan ang mga bansa sa pamamagitan ng tungkod na bakal ng di-natitinag na katuwiran (Awit 2). Kaya ang mga hinirang na tinutukoy sa buong pangaral sa Marcos 13 ay ang mga banal sa lupa, kapwa mga Judio at mga Gentil na nanampalataya sa mga huling araw (ang ikapitumpung linggo ng Daniel 9), na titipunin mula sa lahat ng bahagi ng mundo upang salubungin ang Hari kapag itinayo na Niya ang Kanyang trono sa bundok ng Sion. Kung tatandaan natin ang mga bagay na ito, maiiwasan ang maraming kalituhan.

Mga Katangian ng Kasalukuyang Panahon (Marcos 13:1-8)

Umalis ng lungsod si Jesus at ang Kanyang mga tagasunod nang gabi ng araw na nakipagtalo Siya sa mga pinunong hindi sumasampalataya tungkol sa ilang tiyak na usapin. Habang papaalis sila ng Jerusalem, ang mga alagad, na may mapapatawad na pagmamalaki bilang mga Judio, ay itinuro sa Kanya ang maringal na mga gusali ng templo at ang mga palasyong malapit doon. Walang alinlangang inisip nila na

malapit nang angkinin ni Jesus ang mga ito, at sila'y titira roon kasama Niya at tutulong sa Kanya sa pamamahala sa mga gawain ng kaharian. Pero laking gulat nila nang sabihin Niya na sa lahat ng malalaking gusaling iyon ay walang batong maiiwan sa ibabaw ng kapwa bato, kundi lahat ay gigibain.

Huminto si Jesus at naupo sa bundok na tanaw ang templo, at apat sa mga alagad, sina Pedro, Santiago, Juan, at Andres, ang nagtanong sa Kanya nang sarilinan, "Sabihin mo sa amin, kailan mangyayari ang mga bagay na ito? at ano ang magiging tanda kapag matutupad na ang lahat ng mga bagay na ito?"

Sa Marcos 13:5-8, binalangkas ng Panginoon ang takbo ng kasalukuyang panahon at sinabi ang mga pangkalahatang katangiang mangingibabaw habang wala Siya sa mundo sa katawan. Walang magiging pagbuti sa moralidad o sa kalagayan ng mga bansa. Tinanggihan ang Prinsipe ng Kapayapaan. Kaya hindi magkakaroon ng pangmatagalang kapayapaan hanggang bumalik Siya upang maghari at supilin ang lahat ng kalikuan.

Inihula na lilitaw ang maraming bulaang cristo, at saganang natupad ang mga hulang iyon, pero ang mga tunay na tupa ng kawan ay hindi nalinlang ng tinig ng mga dayuhang ito. Magkakaroon ng mga digmaan at mga balita ng digmaan, dahil ang tanging Isa na makapagliligtas sana sa mga bansa mula sa mga kapahamakang ito ay hinamak at ipinako sa krus. Malinaw na nakita ni Jesus ang lahat ng ito nang maaga, kaya eksaktong-eksakto Niyang inilarawan ang panahong susunod sa pagtangi sa Kanya ng mundo at sa Kanyang pag-akyat sa Langit.

Mula nang lisanin Niya ang lupang ito, ang nakabalangkas sa talatang 8 ay patuloy nang nakikita. Bumangon ang bansa laban sa bansa, at ang kaharian laban sa kaharian. Ang malalaking

kaguluhan ay pumuno ng takot sa puso ng mga tao, habang ang mga taggutom at iba pang kaguluhan ay ginawang tanawin ng lungkot at pighati ang mundong ito. Gayunman, ang mga bagay na ito ay pasimula lamang ng kapighatian, kahit halos dalawampung siglo na itong nagpapatuloy. Ang pinakamatinding paghihirap ay darating pa.

Mas malala pa ang mga panganib na haharapin ng mga tao sa panahon ng wakas, kapag bumubuhos na sa lupa ang huling mga paghatol ng Diyos. Pero kahit sa panahong iyon, sa panahon ng kabagabagan ni Jacob at ng pagsubok na darating sa lahat ng naninirahan sa mundo, ipahahayag pa rin ang mensahe ng Ebanghelyo hanggang sa huling katuparan ng panahon.

Mga Tanda ng mga Huling Araw (Marcos 13:9-13)

Tayong nasa kasalukuyang panahon ay maaaring angkinin para sa ating sarili ang mga salita ng Marcos 13:9-13 kapag nasa ganito rin tayong kalagayan, pero mahalagang makita ang eksaktong pagkakapit ng mga ito. Ang mga nagdurusang banal na tinutukoy dito ay malinaw na ang mga taga-Israel na magiging huling mga saksi ng Diyos pagkatapos maagaw paakyat sa Langit ang iglesia na kilala natin at magsimula na ang huling linggo ng Daniel 9. Sa panahong iyon, magbabangon ang Diyos ng napakaraming marurunong (ang *Maskilim* ng Daniel 12) upang magpatotoo at ipahayag ang Ebanghelyo ng kaharian sa lahat ng bansa. Ang mga banal na ito ang magiging natatanging puntirya ng galit ni Satanas at haharap sa kakila-kilabot na paghihirap at walang-tigil na pag-uusig. Gayunman, kailangang maipahayag muna ang Ebanghelyo sa lahat ng bansa bago dumating ang wakas.

Habang inilalarawan ang panahong ito ng pag-uusig, nagbibigay rin ang Marcos 13:11-13 ng aliw at lakas ng loob sa mga daranas ng pagdakip at pagkabilanggo sa madidilim na araw na iyon. Bibigyang-kakayahan sila ng Espiritu Santo ng Diyos na sagutin ang mga nagbibintang sa kanila nang walang katotohanan. Makasasagot ang mga banal sa paraang hindi kayang labanan ng kanilang mga kaaway. Maaaring mukhang ang talatang ito ay para lamang sa kasalukuyang panahon ng biyaya, kung kailan nananahan ang Espiritu Santo sa lahat ng mananampalataya. Pero kailangan nating tandaan na kahit matapos na ang Kanyang kasalukuyang gawain sa iglesya at hindi na Siya personal na nananahan sa mga banal, Siya ay nasa lahat ng dako pa rin. Sasamahan Niya ang lahat ng babaling kay Cristo sa madidilim na araw na iyon, gaya ng pagsama Niya sa mga banal ng Lumang Tipan bago ang Pentecostes.

Ang pagtataksil ng sariling mga kamag-anak, pati ng mga anak na walang paggalang na tumetestigo laban sa kanilang mga magulang na maka-Diyos, ay mangangailangan ng malaking pagtitiis sa panig ng mga magiging saksi ng darating na Hari sa panahong iyon ng kagipitan. Ang mga kumikilala kay Cristo bilang tunay na Hari ng lupa ay susubukin nang lubos.

Kapopootan sila ng lahat ng nasa ilalim ng kapangyarihan ni Satanas na kumikilos sa pamamagitan ng mga pamahalaang ateista sa mga huling araw. “Datapuwa’t ang magtiis hanggang sa wakas, ay siyang maliligtas.” Hindi ito nangangahulugang ang kaligtasan sa oras ng krisis na iyon ay nakasalalay sa katapatan ng bawat isa, kundi ang pagtitiis hanggang sa wakas ang katibayan ng pagiging tunay. Ang basta pagpapahayag lamang ay babagsak sa panahong iyon, gaya rin ngayon. Pero kung ang isang tao ay talagang ipinanganak na muli, anuman

ang ipatiis sa kanya, bibigyan siya ng kapangyarihang magpatuloy sa landas ng pagtatalaga ng sarili sa Panginoon.

Ang Malaking Kapighatian at ang Ikalawang Pagdating ni Cristo (Marcos 13:14-27)

Malinaw sa ikasiyam na kabanata ng Daniel na ang huling linggo ay mahahati sa dalawang bahagi. Ang buong panahon ay tinatawag na “panahon ng kabagabagan” (Daniel 12:1), at “panahon ng kabagabagan ni Jacob” (Jeremias 30:7). Pero ang huling bahagi, ang tatlo at kalahating taon na magsisimula sa lubusang paghahayag ng taong makasalanan, ang tinatawag na “ang malaking kapighatian.” Pasisimulan ito ng pagtatayo ng kasuklam-suklam na paglapastangan na inihula sa Daniel 12:11.

Kailangan nating pag-ibahin ang “kasuklamsuklam na naninira” na binanggit sa Daniel 11:31, na tumutukoy sa larawan ni Jupiter na itinayo sa templo ni Antiochus Epiphanes noong unang panahon, at ang “kasuklamsuklam na naninira” ng Daniel 12:11, na tumutukoy sa isang paglapastangang mangyayari pa lamang. Ang huling kasuklam-suklam na ito ang tinutukoy ng ating Panginoon. Kung ang kasuklam-suklam ba ay isang literal na larawan ng halimaw (Apocalipsis 13:14-15) na itatayo ng bulaang propeta, ang halimaw na parang kordero (ang antikristo) ng mga huling araw, o simbolo ng isang lihim na ahensiyang kumikilos para sa mapamusong na pinuno ng darating na imperyo ng mundo, hindi tayo makatitiyak. Pero sa liwanag ng mga salita ng Panginoon, mauunawaan ito ng nalabing nabubuhay sa oras na iyon ng pagsubok. Malalaman din nila na ang kapangyarihan ng kasamaan ay tatagal na lamang ng 1260 araw pagkatapos noon, at sa katapusan ng panahong iyon ay itatatag ang kaharian. Kaya ang malaking kapighatian ay magpapatuloy sa loob ng tatlo at kalahating

taon matapos maihayag ang kasuklam-suklam na ito. Ito ang panahon kung kailan ibubuhos ang poot ng Diyos sa tumalikod na Sangkakristiyanuhan at tumalikod na Judaismo. Sa mga Cristiano ay ibinigay ang pangako na hindi sila malalantad sa poot. Hinihintay natin ang ating Panginoong Jesus na aagaw sa atin mula sa darating na poot (1 Tesalonica 1:10).

Ang mga tagubiling ibinigay sa Marcos 13:14-18 ay para lalo na sa nalabing Judio sa Palestina sa panahon ng paghahari ng halimaw at ng antikristo. Gaya noong panahon ni Tito, binabalaan ang nalabi na iwasan ang lungsod at tumakas sa ilang, kung saan iingatan sila mula sa poot ng diyablo na ipinapakita sa pamamagitan ng antikristo.

Inihula ni Daniel ang “panahon ng kabagabagan, na hindi nangyari kailan man mula nang magkaroon ng bansa hanggang sa panahon ding yaon” (Daniel 12:1). Sa Marcos 13:19, ganito ring pananalita ang ginamit ni Jesus. Napakatindi ng sakunang darating sa mga bansa na kung hindi paiikliin ng Panginoon ang mga araw, “walang lamang maliligtas.” Pero sinabi Niya sa atin na dahil sa mga hinirang, na tumutukoy sa mga hinirang ng Israel at sa mga ililigtas mula sa mga bansa, paiikliin ang mga araw na iyon.

Ang tatlo at kalahating taon ay katumbas ng humigit-kumulang 1278 araw. Pero ang kapangyarihan ng halimaw ay hanggang 1260 araw lamang. Paiikliin ang panahon nang 18 araw upang maligtas ang marami mula sa tuluyang pagkapuksa.

Sa kakila-kilabot na panahong iyon ng matinding pandaraya at katigasan ng puso, marami ang maililigaw ng mga bulaang cristo at mga bulaang propeta, gayundin ng pinakamataas na antikristo sa Jerusalem. Pero iingatan ang mga hinirang ng Diyos mula sa nakabubulag na impluwensiya ng mga

mandaraya. Sa mga hinirang ay sinabi ni Jesus, “Datapuwa’t mangagingat kayo: narito, sinabi ko na sa inyo nang una ang lahat ng mga bagay.”

Pansinin na ang lahat ng mga tandang inilarawan sa Marcos 13:24-25 at ang mismong pagbabalik ng Anak ng tao ay mangyayari kaagad “pagkatapos ng kapighatiang yaon,” kaya hindi pa nangyayari ang mga ito. Tiyak na ang hula tungkol sa malaking kapighatian (Marcos 13:14-23) ay hindi tumutukoy sa anumang pangyayaring natupad na, halimbawa, ang pagwasak sa Jerusalem o ang mga pag-uusig sa iglesia sa ilalim ng paganong Roma o ng Roma ng papa, sapagkat ang ikalawang pagdating ng Panginoon ay nasa hinaharap pa. Kung gaano na ito kalapit, walang makapagsasabi kundi ang Diyos; pero ito pa rin ang inaasahan ng bayan ng Diyos, at hindi isang bagay na kanilang nilingon na sa nakaraan.

Ang pagdating ni Cristo sa lupa ay sasabayan ng malalaking pagyanig sa kalikasan. Lahat ng bagay na mayayanig ay gigiray-giray na parang taong lasing, at magaganap ang mga pangyayaring lampas sa karaniwan sa mga bagay sa kalangitan. Sa panahong ito ng nukleyar, madali nating makita kung gaano kaliteral na maaaring unawain ang mga salitang ito ni Jesus.

Pansinin ang pagkakaiba ng yugtong ito ng ikalawang pagdating at ng inilarawan sa 1 Tesalonica 4. Sa Marcos 13, ang Anak ng tao ay darating sa lupa nang may kapangyarihan at dakilang kaluwalhatian. Sa 1 Tesalonica 4, bababa ang Panginoon mula sa Langit, pero tatawagin Niya ang Kanyang mga banal upang salubungin Siya sa hangin. Sa Marcos 13, susuguin Niya ang Kanyang mga anghel upang tipunin ang Kanyang mga hinirang (ang nalabi mula sa Israel at sa mga bansa na naghihintay sa Kanyang pagbabalik) mula sa apat na

hangin, mula sa kadulu-duluhan ng lupa hanggang sa kadulu-duluhan ng langit. Sa 1 Tesalonica 4, ang mga banal ng nakaraang mga panahon at ng iglesya, ang katawan ni Cristo, ay aagawin paitaas upang salubungin Siya sa hangin, upang makabalik silang kasama Niya sa kaluwalhatian kapag natupad na ang talata sa Marcos 13.

Ang Ating Tungkuling Magbantay (Marcos 13:28-37)

Sa bahaging ito ng Marcos 13, ang puno ng igos ay ginamit na simbolo ng Juda, o ng bayang Judio. Tumutukoy ito sa Israel bilang isang bansa. Kapag nagsisupling na ang mga dahon ng puno ng igos, malalaman ng sinuman na malapit na ang tag-araw. “Gayon din naman kayo, pagka nakita ninyong nangyayari ang mga bagay na ito,” ibig sabihin, kapag muling nagkaroon ng kamalayan bilang isang bansa ang mga Judio at nagsimula nang mangyari ang mga inihulang tanda, malalaman ninyong malapit na ang katuparan (ang pagdating ng Hari). Hanggang sa araw na iyon, mananatili ang mga Judiong hindi sumasampalataya. Hindi sila mapupukso ng lahat ng pagsisikap ni Satan. Gaano man manlibak ang mga hindi sumasampalataya, mananatili ang Salita ng Diyos. Lilipas man ang langit at ang lupa, ang Kanyang mga salita ay hindi kailanman lilipas.

Walang saysay na subukang bumuo ng anumang sistema ng pagkakasunod-sunod ng panahon para matukoy ang oras ng Kanyang pagdating. Ito ay isang lihim, na hindi inihayag kahit sa mga anghel. Kahit ang Anak, bilang tao sa lupa, ay piniling hindi ito malaman. Karapatan ng Ama na itakda ang panahon, gaya rin ng sinabi ni Jesus sa Mga Gawa 1:7. Napakabagal ng mga tao sa pagtanggap nito, at napakaraming pagkakamali ang

nagawa nila sa pagtatangkang kuwentahin ang oras ng Kanyang pagbabalik.

Gaya ng isang taong naglakbay na nagbilin sa kanyang mga alipin tungkol sa kanilang mga tungkulin habang wala siya, pero hindi sinabi ang araw o oras ng kanyang pagbabalik, gayundin si Jesus na ating Panginoon ay umakyat sa Langit. Sinabi Niyang sa takdang panahon ay darating Siyang muli, pero hindi Niya sinabi kung kailan. Samantala, narito tayo upang paglingkuran Siya. Itinakda Niya “sa bawa’t isa ang kaniyang gawain, at iniutos din naman sa tagatanod-pinto na magpuyat.” Tungkulin nating pakinggan ang Kanyang mga salita, magbantay at manalangin, habang hinihintay natin ang katuparan ng Kanyang pangako. Dahil hindi tiyak ang oras ng Kanyang pagbabalik sa lupa, dapat laging nasa *qui vive* ang lahat ng Kanyang lingkod, naghihintay at nagbabantay nang may pananabik, baka sa biglang pagdating Niya ay datnan Niya silang natutulog. Sa bawat isa ay sinasabi ang salitang ito: “Magbantay.”

Kabanata 14: Ang Pinakadakilang Sakripisyo (Unang Bahagi)

Ang Debosyon ni Maria (Marcos 14:1-9)

Mabilis nang umuusad ngayon ang mga pangyayari patungo sa katuparan, nang ang ating mapagpalang Panginoon ay mamamatay sa krus bilang dakilang handog para sa kasalanan. Sa Ebanghelyo ni Mateo, nakikita si Jesus bilang handog para sa pagkakasala, na nagsasauli ng hindi Niya inagaw (Awit 69:4). Sa salaysay ni Marcos naman, nakikita natin si Jesus na nag-aalay ng Kanyang buhay upang tugunan ang lahat ng hinihingi ng Diyos laban sa kasalanan. Dito, ang kasalanan ay tinitingnan hindi lamang bilang aktuwal na paglabag, kundi pati na rin bilang bagay na likas na nasa puso ng nagkasalang tao, na nagpapakita ng kanyang pagkagalit sa Diyos sa pamamagitan ng mga gawa ng paghihimagsik. Ang mga hakbang na tuwirang patungo sa krus ay pawang napakataimtim at napakaraming itinuturo sa atin.

Mapapansin natin ang lalong tumitinding pagkapoot ng mga punong saserdote at mga eskriba sa Marcos 14:1-2. Masyadong tuso ang mga mapagkunwaring ito para ipagsapalarang hulihin si Jesus nang hayagan sa araw ng pista. Napakaraming karaniwang tao sa Jerusalem sa panahong iyon. Kaya lihim silang nagbalak, naghihintay ng magandang pagkakataon upang maisagawa ang kanilang masasamang plano.

Samantala, isang maliit na grupo ng mga nagmamahal kay Jesus ang naghangad na parangalan Siya sa isang natatanging paraan. Ang tahanan sa Betania, kung saan nakatira sina Maria, Marta, at Lazaro, ay isa sa pinakamaliliwanag na lugar sa lupa

para sa ating mapagpalang Panginoon. Ito ay isang lugar kung saan lagi Siyang malugod na tinatanggap at kung saan naunawaan nang malaki ang Kanyang misyon. Marahil mas naunawaan ni Maria ang Kanyang mga iniisip kaysa sa iba, sapagkat natutuhan niya sa Kanyang paanan ang maaaring nakatago sa kanyang mas abalang kapatid at maging kay Lazaro mismo. Sa tatlong ito, malayang maipadama ng Panginoong Jesus ang Kanyang pagmamahal sa paraang hindi Niya laging naipadarama sa iba. Mababasa natin na “minamahal ni Jesus si Marta, at ang kanyang kapatid, at si Lazaro” (Juan 11:5), at napakalinaw na pinahalagahan nila at ginantihan ang pagmamahal na iyon. Nang magkasakit si Lazaro, inakala ng magkapatid na sapat nang magpadala ng mensahero kay Jesus para sabihin sa Kanya, “Ang Iyong minamahal ay may sakit” (Juan 11:3).

Kawili-wiling mapansin kung paano tinutukoy ng Espiritu Santo ang Betania bilang “ang bayan ni Maria at.. .Marta” (Juan 11:1). Walang alinlangang maraming mahahalagang tao ang nakatira sa bayang iyon na napakalapit sa Jerusalem, at mas natural sanang iugnay ang Betania sa kanila kaysa sa tahimik at mapagpakumbabang pamilyang ito. Ngunit sa Diyos, iyon ay *kanilang* bayan, sapagkat minahal nila at sinampalatayanan ang Kanyang Anak. Hindi ba ganito rin tinitingnan ng Panginoon ang ating mga lungsod at nayon ngayon? Pinahalagahan Niya ang mga ito hindi bilang tirahan ng mga dakila sa paningin ng sanlibutan, kundi bilang tahanan ng ilan sa Kanyang mga banal —ang “mga tahimik sa lupain” (Awit 35:20); ang mga dukha sa sanlibutang ito, na mayaman sa pananampalataya (Santiago 2:5); ang mga di-kilala ng tao, ngunit kilalang-kilala ng Diyos (2 Corinto 6:9).

Wala tayong alam tungkol kay Simong ketongin, ngunit ang palagay ay dati siyang ketongin at nilinis siya ni Jesus. Inakala ng ilan na siya ang asawa ni Marta; ang iba naman, na siya ang ama ng tatlong napakalapit na kaibigan ni Jesus.

Alam kong ipinapalagay ng ilan na dalawang magkaibang babae ang nasasangkot sa magkakaibang salaysay tungkol sa pagpapahid ng langis sa Panginoon sa Betania (tingnan ang Mateo 26:6-13 at Juan 12:2-8). Ngunit tila lubhang kakatwa ang ideyang ito, dahil halos iisang usapan ang nakatala sa bawat salaysay. Sa bawat isa, tumutol ang mga alagad sa pag-aaksaya ng pabango, sa dahilang maaari sana itong ipinagbili sa tatlong daang denaryo at ibinigay ang pera sa mga dukha. Sa bawat isa, ipinagtanggol ng Panginoon ang babae sa bagay na sa tingin nila ay pag-aaksaya, at ipinahayag Niya ang personal Niyang pagpapahalaga sa ginawa nito. Para sa akin, tiyak na pinatutunayan ng Kanyang mga salita na si Maria ng Betania—ang kapatid nina Marta at Lazaro—ang nagpahid ng langis sa Panginoon, at siya lamang. Para sa kanya, walang bagay na napakamahal para kay Jesus, na sa Kanyang ulo at pati sa Kanyang mga paa (gaya ng sinabi ni Juan) ay ibinuhos niya ang nardo habang Siya ay nakahilig sa hapag. Ang kanyang pagpapahid kay Jesus ay isang magandang parangal sa Isa na kinilala niyang ipinangakong Mesiyas.

“Bakit ginawa ang pag-aaksayang ito ng pabango?” tanong ng ilan. Alam natin mula sa salaysay ni Juan na si Judas ang pangunahing nagpasimuno ng bulung-bulungang ito ng pagkadismaya. Ipinakita nito kung gaano kaliit ang naunawaan niya at ng iba tungkol sa mga pangyayaring malapit nang maganap, kahit paulit-ulit na itong inihula ni Jesus. Pinahiran

ni Maria nang patiuna ang Kanyang katawan para sa paglilibing (Marcos 14:8).

“Maaari sanang ipinagbili ito sa... tatlong daang denaryo, at ibinigay sa mga dukha.” Ang Romanong denaryo ay isang baryang pilak na bahagyang mas mababa ang halaga kaysa sa ating dalawampu’t limang sentimong barya, ngunit higit na malaki ang mabibili ng denaryo noon at ito ang karaniwang arawang sahod ng isang manggagawa sa panahong iyon. Ayon sa kuwenta ni Judas, ang pabango ay katumbas ng buong taong sahod kung hindi isasama ang mga Sabbath at mga natatanging araw ng pista. Tila sobra ang halagang ito para ibuhos kay Jesus, ngunit ang tunay na pag-ibig ay walang hangganan sa ikinagagalak nitong ibigay at gawin para sa minamahal. Ang mungkahing mas mabuti sanang ginamit ang pera sa paglilimos ay hindi nangangahulugang may malasakit si Judas sa mga dukha. Sinasabi sa atin na tumutol siya “sapagkat siya ay magnanakaw, at siya ang may hawak ng supot, at kinukuha niya ang inilalagay doon” (Juan 12:6, literal na salin).

Laging pinahalagahan ni Jesus ang bawat katibayan ng tapat na pagmamahal, at mataas ang pagpapahalaga Niya sa ginawang debosyon ni Maria. Walang nasasayang na ibinubuhos kay Jesus na ating Panginoon. Karapat-dapat Siya sa pinakamabuti nating maibibigay. Ibinigay Niya ang lahat para sa atin. Ang pagsamba ni Maria ay angkop na larawan ng mababasa natin sa Awit ni Solomon 1:12. Kinilala niya kay Jesus ang tunay na Hari ng Israel.

“Lagi ninyong kasama ang mga dukha... ngunit Ako ay hindi ninyo laging kasama.” Laging tama at nararapat na tulungan ang mga nangangailangan, na lagi namang matatagpuan kung nais nating tumulong sa kanila. Kapuri-puri ang ganitong

paglilingkod sa lahat ng panahon. Ngunit malapit nang lisanin ni Jesus ang sanlibutang ito, at tila naunawaan ito ni Maria.

“Ginawa niya ang kanyang makakaya.” Wala nang hihigit pang papuri kaysa rito. Hindi lahat ay makagagawa ng malalaking bagay para kay Cristo, ngunit dapat gawin ng bawat isa ang kanyang makakaya na para bang sa Panginoon mismo. Wala sa isip ni Maria nang araw na iyon na ang kanyang magiliw na pagpapakita ng pag-ibig sa itinakwil na Hari ay magpapakilala sa kanyang pangalan sa buong mundo. Ang kanyang kuwento ay isinalaysay sa tatlo sa mga Ebanghelyo at nadala na sa bawat lupaing pinangangaralan kay Cristo.

Ang tatlong kaibigang ito ni Jesus ay naglalarawan ng tatlong katangiang dapat makita sa lahat ng mananampalataya sa Kanya. Kay Marta, nakikita natin ang paglilingkod, na pinakamaganda kapag malaya sa pag-aalala at pagkabalisa at ginagawa na para bang sa Panginoon mismo. Kay Maria, nakikita natin ang pagkaalagad at pagsamba. Ikinagalak niyang pumuwesto bilang isang nag-aaral sa paanan ni Jesus at ibuhos sa Kanya ang kanyang pinakamahalagang kayamanan. Si Lazaro, na kumain kasalo Niya (Juan 12:2), ay larawan ng pakikipag-isa o pakikisama. Napakapalad kapag ang lahat ng katangiang ito ay nakikita sa iisang tao!

Ang Huling Paskuwa (Marcos 14:10-21)

Si Judas Iscariote ang tila tanging isa sa labindalawa na hindi taga-Galilea. Ang Iscariote (*Ish-Kerioth*) ay nangangahulugang “lalaki ng Kerioth,” isang lungsod ng Juda. Bilang ingat-yaman ng pangkat ng mga apostol (Juan 12:6), pinagkatiwalaan siya ng iba, ngunit sa buong panahong iyon ay hindi binago ang kanyang puso at buhay (Juan 6:70). Bagaman nag-aangking

anak ng Diyos (Mga Gawa 1:17), siya talaga ay “ang anak ng kapahamakan” (Juan 17:12), na dahil sa sarili niyang mga kasalanan ay itinakda sa isang walang-hanggang kapahamakan sa walang-katapusang kapighatian. Ito ang “kanyang sariling lugar” (Mga Gawa 1:25). Bagaman napakalaki ng pribilehiyong tinamasa niya, mas mabuti pa sana sa kanya kung hindi na siya ipinanganak (Mateo 26:24).

Nangako ang mga Fariseo na babayaran siya sa pagkakanulo kay Jesus. Ang kasakiman, ang pag-ibig sa salapi, ay ugat na maaaring pagmulan ng lahat ng uri ng kasamaan (1 Timoteo 6:10). Ang kasakiman ang nagtulak kay Judas na ipagkanulo ang kanyang Guro sa mga naghahangad ng Kanyang kamatayan.

Sinabi ni Simeon tungkol sa Panginoong Jesu-Cristo, nang kargahin niya ang banal na sanggol sa kanyang mga bisig nang iharap Siya sa templo, na sa pamamagitan Niya ay mahahayag ang iniisip ng maraming puso (Lucas 2:35). Si Jesu-Cristo ang panukat ng lahat ng puso. Nakasalalay ang lahat sa ating saloobin sa Kanya. Si Judas, na sumama sa Kanya nang mga tatlong taon, ay napakababang nagkanulo sa Kanya. Si Pedro, tapat sa puso ngunit puno ng espiritu ng karuwagan, ay itinanggi ang anumang kaugnayan sa Kanya. Si Pilato, kumbinsido sa Kanyang kawalang-sala, ay mahinang sumuko sa mga sumisigaw para sa Kanyang kamatayan at hinatulan Siya sa krus. Ang tatlong lalaking ito ay kumakatawan sa iba’t ibang paraan ng pakikitungo ng mga tao hanggang ngayon sa Cristo ng Diyos.

Nang dumating ang araw na papatayin ang korderong pampaskuwa, nagtanong ang mga alagad kung saan nila ipagdiriwang ang pista kasama ang kanilang Guro. Bilang mga dayo sa Jerusalem, wala silang sariling tahanan na

mapagdarausan ng banal na seremonyang ito. Ngunit kaugalian noon ng maraming sambahayan na maglaan ng silid-panauhin na malayang magagamit ng mga dayuhan sa Jerusalem upang matupad nila ang mga utos ng kautusan tungkol sa Paskuwa.

Nakita na ni Jesus nang patiuna ang pangangailangan ng isang silid. Isinugo Niya ang dalawa sa Kanyang mga alagad sa lungsod na may tiyak na bilin na hanapin ang isang lalaking may pasang banga ng tubig. Karaniwang mga babae ang nagdadala ng tubig sa mga bangang luwad sa kanilang ulo o balikat, kaya madaling makikilala ang isang lalaking may dalang tubig. Pagkasalubong ng lalaki sa mga alagad, susundan nila ito sa alinmang bahay na papasukan nito at sasabihin sa may-ari ng bahay, “Sinasabi ng Guro, Nasaan ang silid-panauhin, na doon Ko kakainin ang paskuwa kasama ng Aking mga alagad?” Agad silang ipakikita ng may-ari ng bahay ng isang malaki at kumpletong silid sa itaas, kung saan nila ihahanda ang hapunang pampaskuwa. Ayon sa bilin, pumunta sa lungsod ang dalawang alagad at natagpuan ang lahat ng bagay ayon mismo sa sinabi ni Jesus, at inihanda nila ang pista ng Paskuwa.

Kinagabihan, na siyang simula ng ikalabing-apat ng Nisan (ang mismong araw na mamamatay si Jesus bilang ang tunay na korderong pampaskuwa na inilalarawan noon), dumating Siya kasama ang Kanyang labindalawang alagad, pati ang taksil na si Judas. Umupo o humilig sila sa hapag na kinalalagyan ng iba’t ibang pagkaing itinakda ng kautusan, at ng mga kopa ng alak na naging kaugalian na.

Habang ipinagdiriwang nila ang pista sa taimtim na katahimikan, nagsalita si Jesus, “Katotohanang sinasabi Ko sa inyo, Isa sa inyo na kumakaing kasalo Ko ang magkakanulo sa

Akin.” Nagulat sa tila hindi kapani-paniwala, nagtanong sa Kanya ang labing-isa nang may tapat na puso, “Ako ba?” Mapagkunwaring nagtanong din si Judas ng gayon. Sumagot si Jesus, “Isa sa labindalawa, na sumasawsaw na kasabay Ko sa pinggan.” Pagkatapos ay idinagdag Niya, “Ang Anak ng Tao ay tunay na yayaon, gaya ng nasusulat tungkol sa Kanya: ngunit sa aba ng taong iyon na magkakanulo sa Anak ng Tao! mabuti pa sa taong iyon kung hindi na siya ipinanganak.” Aakalain ng sinuman na aantigin ng pahayag na iyon ang pinakamatigas na puso.

Ano kaya ang naramdaman ni Judas nang marinig niya ang mga salitang ito? Hindi sinabi sa atin at walang saysay na manghula. Ngunit maya-maya, nang bumaling si Jesus kay Judas at sabihing, “Ang ginagawa mo ay gawin mo nang madali,” tumindig siya at agad lumabas sa gabi (Juan 13:27).

Ang Hapunan ng Panginoon (Marcos 14:22-31)

Patapos na ang pista ng Paskuwa, ang taunang pag-alaala ng Israel sa kanilang paglaya mula sa pagkaalipin sa Egipto, nang pasimulan ni Jesus ang isa pang pista. Ito ang naging pag-alaala sa Kanyang kamatayan at sa katubusang naisagawa sa pamamagitan nito. (Tila itinatag ang Hapunan ng Panginoon pagkaalis ni Judas.)

Kinuha ni Jesus ang isa sa mga lapad na tinapay na walang lebadura ng Paskuwa, at pagkatapos magpasalamat ay pinagpira-piraso ito at ibinigay sa mga alagad. Sinabi Niya, “Kunin ninyo, kainin: ito ang Aking katawan.” Tiyak na walang sinuman doon ang nag-akala kahit sandali na ang ibig sabihin ni Jesus ay naging tunay na laman Niya ang tinapay. Bagaman hindi nila lubos na alam ang lahat ng kahulugan ng simpleng

gawang iyon, alam man lang nila na ang ibig Niyang sabihin ay sinasagisag ng tinapay ang Kanyang katawan.

Pagkatapos ay kinuha ni Jesus ang kopang may lamang bunga ng ubasan, ang dugo ng ubas. Pagkatapos magpasalamat din para rito, ipinasa Niya ang kopa sa labing-isa at uminom silang lahat mula roon. Ipinaliwanag Niya, “Ito ang Aking dugo ng bagong tipan, na nabubuhos para sa marami.” At idinagdag Niya, “Katotohanang sinasabi Ko sa inyo, hindi na Ako iinom ng bunga ng ubasan, hanggang sa araw na iyon na inumin Ko itong bago sa kaharian ng Diyos.” Hindi nila maunawaan noon ang kahulugan ng Kanyang mga salita, ngunit sa kalaunan ay magiging malinaw ang lahat.

Ang salitang Griyego na isinaling “testament” sa King James version ay isinasalin ding “tipan.” Alam ng mga alagad na nangako ang Diyos na gagawa ng bagong tipan sa Israel at Juda —isang tipan ng dalisay na biyaya. Ang unang tipan sa Sinai ay pinagtibay sa pamamagitan ng pagwiwisik ng dugo. Ang kopang ininuman ng mga alagad ay nagsasalita tungkol sa dugong magtatatak sa bagong tipan.

“Nang makaawit na sila ng isang himno.” Malamang na ito ang kilala noon bilang “ang maliit na hallel,” na binubuo ng Awit 113-118. Isipin ninyo si Jesus, na napakalapit na ng krus at kitang-kita Niya ito, na nangunguna sa pagpupuri ng maliit na grupo! Nang matapos ang pista ng pag-alaala, iniwan nila ang silid sa itaas at naglakad patungong Getsemani.

Habang dahan-dahan silang naglalakad mula sa bahay na kinainan nila ng Paskuwa, palabas sa pintuan ng lungsod, at patawid sa tulay patungo sa bundok ng mga Olibo, binalaan ni Jesus ang mga alagad tungkol sa darating nilang pagtalikod. Siya, ang Pastol, ay hahampasin, gaya ng inihula ni Zacarias.

Sila, ang mga tupa ng Kanyang kawan, ay pawang mangangalat (Zacarias 13:7). Ngunit muli Niyang ibinigay ang pangako ng muling pagkabuhay, at ipinaalala Niya sa kanila na mauuna Siya sa kanila upang salubungin sila sa Galilea.

Tiwala sa sarili at hindi alam ang sariling kahinaan, ipinahayag ni Pedro, “Kahit matisod ang lahat [o mangatisod], ako ay hindi.” Sinabi sa kanya ni Jesus na bago tumilaok ang manok nang dalawang ulit, tatlong ulit niyang itatangging kilala niya ang Isa na kinilala niyang Guro. Sa ibang mga Ebanghelyo, iniulat na sinabi Niya, “Bago tumilaok ang manok.” Walang salungatan dito. Ang pagtilaok ng manok ay isang tiyak na oras —alas-tres ng madaling-araw. Sa Marcos 14:30, natutuhan natin na binanggit din ni Jesus ang dalawang ulit na pagtilaok ng isang tiyak na manok.

Hindi natinag, malakas na ipinahayag ni Pedro, “Kahit mamatay pa ako na kasama Mo, hindi kita itatatwa sa anumang paraan.” Gayon din ang ipinahayag ng sampung iba pa.

Ang Halamanan ng Getsemani (Marcos 14:32-52)

Sa wakas, narating ni Jesus at ng mga alagad ang Getsemani, ang halamanang madalas Niyang puntahan upang manalangin at makipag-usap sa Kanyang Ama. Iniwan Niya ang walo sa mga alagad malapit sa pasukan at hiniling sa kanilang maupo roon habang Siya ay mananalangin. Isinama Niya sina Pedro, Santiago, at Juan sa loob ng halamanan, at nakita nila ang isang malaking pagbabago sa Kanya. Ang Kanyang karaniwang kapayapaan ay napalitan ng pagkabagabag ng espiritu. Naunawaan nilang may pinapasok Siyang isang malaking krisis, ngunit hindi nila maunawaan kahit nang sabihin Niya, “Ang Aking kaluluwa ay lubhang namamanglaw hanggang sa

kamatayan.” Hiniling ni Jesus sa tatlo na maghintay roon at magbantay habang Siya ay pumapasok nang mas malalim sa looban ng taniman ng olibo.

Sa pag-asam na iinumina Niya ang kopa ng poot na pinuno ng ating mga kasalanan, nanalangin si Jesus nang may matinding paghihirap na, kung maaari, ay lumampas sa Kanya ang oras at ang kopa. Umurong ang Kanyang banal na kaluluwa sa kakilakilabot na pagiging kasalanan para sa atin. Hindi kamatayan kundi ang poot ng Diyos laban sa kasalanan—ang pagbibilang sa Kanya ng lahat ng ating mga kasamaan—ang pumuno sa Kanyang kaluluwa ng sindak. Walang paglalaban ng mga kalooban. Sa lahat ng bagay ay masunurin Siya habang Siya ay nananalangin, “Abba, Ama, ang lahat ng bagay ay posible sa Iyo; ilayo Mo sa Akin ang kopang ito: gayunman ay huwag ang ayon sa Aking kalooban, kundi ang ayon sa Iyo.”

Sa pinakadakilang pagsubok na ito ng Kanyang pagpapasakop sa kalooban ng Ama, pinatunayan ni Jesus na Siya ang masunuring Anak na laging gumagawa ng mga bagay na nakalulugod sa Kanyang Ama. Ngunit hindi sana Siya ang banal na Taong gayon kung natingnan Niya ang krus at ang mapait na kopa ng paghatol laban sa kasalanan nang walang pagkabagabag. Habang lalong banal ang isang tao, lalo siyang naghihirap kapag ibinibilang sa kanya ang kasalanan.

Pagbalik Niya sa tatlong alagad, natagpuan Niya silang natutulog. Kinausap Niya si Pedro, na nagpahayag ng gayong katapatan, at marahin Niya itong sinaway: “Hindi ka ba nakapagbantay ng isang oras?” Pagkatapos ay nakiusap Siya sa kanilang lahat na magbantay at manalangin upang hindi sila madala sa tukso, sapagkat bagaman handa ang kanilang espiritu, mahina ang kanilang laman.

Muling pumasok si Jesus sa dilim at nanalangin gaya ng dati. Bumalik Siya sa ikalawang ulit at natagpuang natutulog na naman ang tatlo. Nanalangin Siya sa ikatlong ulit at muling lumapit sa kanila. Nang lumipas na ang Kanyang matinding paghihirap, tumingin Siya nang may lungkot sa mga alagad at sinabi, “Matulog na kayo ngayon, at magpahinga.” Pagkatapos ay idinagdag Niya, “Sapat na, dumating na ang oras; narito, ang Anak ng Tao ay ipinagkakanulo sa mga kamay ng mga makasalanang.” Pagkatapos ay inutusan Niya silang tumindig, sapagkat malapit na ang magkakanulo.

Papunta na sa halamanan ang isang karamihang pinangungunahan ni Judas, patungo sa tagpuang alam na alam niya. Sinabi niya sa kanila na ituturo niya ang Isang hinahanap nila sa pamamagitan ng pagbati sa Kanya ng halik. Pagdating niya sa kinaroroonan ni Jesus na tahimik na naghihintay, lumapit si Judas sa Kanya at sinabing, “Guro, guro”—ibig sabihin, “Rabbi, Rabbi.” Paulit-ulit na hinalikan Siya ni Judas, gaya ng ipinahihiwatig ng orihinal na wika.

Hinawakan ng mga kawal si Jesus at iginapos Siya upang dalhin. Nang makita ni Pedro ang kanyang Guro na ipinagkakanulo at minamaltrato nang gayon, nag-alab ang kanyang damdamin at nagsimula siyang magwasiwas ng kanyang tabak. Ngunit ang tanging nagawa niya ay tagpasin ang tainga ni Malco, isang alipin ng punong saserdote—isang gawang maaaring ikinamatay sana ni Pedro sa kalaunan. Gayunman, natutuhan natin sa Lucas 22:51 na iniunat ni Jesus ang Kanyang kamay at pinagaling ang sugatang lalaki.

Bumaling Siya sa armadong karamihan at nagtanong, “Lumabas ba kayo, gaya ng laban sa isang magnanakaw, na may mga tabak at mga pamalo [o mga tungkod] upang hulihin Ako?”

Ipinaalala sa kanila ni Jesus na hayagan Siyang nagturo sa templo. Bakit hindi nila Siya hinuli sa isa sa mga pagkakataong iyon? Ngunit ang lahat ay pinahintulutan ng Diyos upang matupad ang mga Kasulatan ng propesiya.

Nang maunawaan nila nang kaunti ang bigat ng sitwasyon, nagsitakas ang lahat ng alagad sa matinding takot, at iniwang mag-isa si Jesus kasama ng mga humuli sa Kanya.

May isang binatang hindi pinangalanan na sumunod nang malapit kay Jesus. Ang binata ay nakasuot lamang ng isang telang lino na nakabalot sa kanyang katawan. Tinangka rin siyang hulihin ng ilan sa pangkat ng mga humuli, ngunit tumakas din siya, iniwan ang tela sa kanilang mga kamay at nawala nang hubad sa mga puno ng halamanan. Sino ang binatang ito? Si Juan Marcos ba mismo, ang may-akda ng Ebanghelyong ito? Marami ang nag-isip nang gayon dahil siya lamang ang bumanggit sa pangyayaring ito, at ginawa niya ito nang hindi pinangangalanan ang binata. Hindi natin ito malalaman nang tiyak hanggang sa tumayo tayo sa Hukuman ni Cristo.

Ang kahiya-hiyang ginawa ni Judas sa pagkakanulo kay Jesus sa mga pinuno ng Israel ay pumupuno sa atin ng galit. Nagagalit tayo kapag naiisip nating ang isang napakapinagpala ay makagagawa ng gayong kasuklam-suklam na bagay, ngunit ang kanyang ginawa ay larawan lamang ng nasa puso nating lahat kung hindi pipigilan ng biyaya ng Diyos. Tiniis ni Jesus ang pagkakanulo nang may tahimik na dangal at walang anumang bakas ng galit o sama ng loob sa taong napakasamang nakitungo sa Kanya.

Ang mga Nagparatang kay Jesus (Marcos 14:53-65)

Nang lumipas ang unang pagkasindak, hindi bababa sa dalawa sa mga alagad—sina Juan at Pedro—ang bumalik at sumunod sa karamihan patungo sa bahay ng punong saserdote, kung saan gaganapin ang unang pagdinig kay Jesus, kung matatawag man itong gayon. Hindi isinalaysay ni Marcos ang tungkol kay Juan, na may kaugnayan sa sambahayan ni Caifas at matapang na pumasok sa loob ng bahay (Juan 18:15-16). Ngunit sumunod si Pedro nang malayuan hanggang sa ang lahat ay nasa loob na ng mismong palasyo o nasa portiko.

Labag sa batas ang paghuli sa Panginoong Jesu-Cristo sa gabi at ang pagkaladkad sa Kanya sa hukuman ng punong saserdote bago magbukang-liwayway. Ngunit ang mga pinuno ng mga Judio, na karaniwang napakaistrikto sa pagsunod sa mga tradisyon ng matatanda, ay nakalimot sa lahat ng gayong detalye sa kagustuhan nilang maalís si Jesu-Cristo.

“Sumunod sa Kanya si Pedro sa malayo...at naupo siyang kasama ng mga alipin.” Nagsimula ang paghina ni Pedro ilang buwan na ang nakaraan nang mangahas siyang sawayin ang Panginoong Jesus (Mateo 16:22). Maaaring nagmataas siya dahil sa napakamagiliw na papuri ni Jesus ilang sandali bago noon (Mateo 16:17-19). Mula noon, nakikita natin ang sunud-sunod na katibayan ng pagkabigo. Ngayon, siya na nagmalaking hinding-hindi niya iiwan ang kanyang Panginoon ay sumunod nang malayuan at naupo sa piling ng mga masasama. Gayunman, pag-ibig sa kanyang Panginoon ang humila sa kanya pabalik at nagtulak sa kanyang sumunod, kahit sa malayo, upang makita ang kahihinatnan ng pangyayaring lubhang salungat sa lahat ng kanyang pag-asa at inaasahan.

Walang saysay na naghanap ang mga pinuno ng patunay ng anumang kataksilan sa panig ni Jesus. Bagaman sinuhulan nila ang mga walang-konsiyensiyang bulaang saksi upang paratangan Siya, ang kanilang patotoo ay lubhang nagsasalungatan kaya hindi ito magamit upang siraan Siya. Sa wakas ay hinamon ni Caifas si Jesus kung bakit hindi Siya sumasagot o nagsisikap na linisin ang Kanyang sarili sa mga bulaang paratang na ito, ngunit walang sagot.

Nalito ngunit determinadong makahanap ng anumang dahilan upang hatulan ang bilanggo, nagtanong ang punong saserdote, “Ikaw ba ang Cristo, ang Anak ng Pinagpala?” Sumagot si Jesus nang buong kapayapaan, “Ako nga: at makikita ninyo ang Anak ng Tao na nakaupo sa kanan ng kapangyarihan, at dumarating na nasa mga alapaap ng langit.” Ipinahihiwatig ng sagot na ito na Siya ang Anak ng Tao na binanggit sa Daniel 7, na tatanggap ng kaharian mula sa Matanda sa mga Araw.

Puno ng galit at tila sindak na sindak, nakalimutan ni Caifas ang kautusang nagbabawal sa punong saserdote na punitin ang kanyang mga damit, at pinunit niya ang kanyang balabal. Ipinahayag niya na hindi na kailangan ng iba pang saksi, sapagkat narinig ng lahat ang kalapastanganang lumabas sa mga labi ni Jesus. Ano ang nararapat sa gayong Tao? Nagkaisa silang lahat na hatulan Siya ng kamatayan.

Pagkatapos ay nangyari ang isang kahiya-hiyang tagpo na magdudulot ng kahihiyan sa alinmang hukuman, gaano man kasala ang bilanggo. Dinuraan ng ilan ang Kanyang banal na mukha. Pinirangan Siya ng iba, at habang sinasampal nila Siya nang may pang-iinsulto ay sumisigaw sila nang may panunuya, “Manghula Ka,” at hinihiling na pangalanan Niya ang mga

nagmamaltrato sa Kanya nang gayon. Ngunit walang salitang lumabas sa Kanyang banal na mga labi.

Ang pagkakanulo, ang kunwaring paglilitis, at ang paghatol ng kamatayan sa ating mapagpalang Panginoon ay magkakasamang bumubuo sa pinakamalaking kabiguan ng katarungan sa buong kasaysayan. Gayunman, ang lahat ng ito ay nakita nang patiuna ng Diyos at ang lahat ay ayon sa tiyak na salita ng propesiya. Bagaman hindi nila ito gaanong naunawaan, ang mga nakibahagi sa kahiya-hiyang krimeng ito ay gumaganap ng mga papel na matagal nang inihula. Hindi sa itinadhana silang kumilos nang gayon. Sa isang banda, sila ay malayang moral na mga tao dahil kumilos sila nang sinasadya ayon sa sarili nilang kalooban. Ngunit sila ay mga alipin ni Satanas, ang dakilang kaaway ng Diyos at ng tao, na nag-akay sa kanila na gawin ang mismong ipinahayag ng Diyos na mangyayari. May pagkakaiba ang Kanyang patiunang kaalaman at ang Kanyang patiunang pagtatakda—isang pagkakaibang nilinaw ni Pedro noong Pentecostes nang ipahayag niya, “Siya, na ibinigay ayon sa takdang pasya at patiunang kaalaman ng Diyos, ay inyong kinuha, at sa pamamagitan ng masasamang kamay ay ipinako ninyo sa krus at pinatay” (Mga Gawa 2:23). Ang bawat kalabang gumanap sa pinakakakila-kilabot na dramang iyon ng mga panahon ay personal na may pananagutan sa kanyang pakikitungo sa banal na Tagapagligtas, kahit na sa pamamagitan ng kanilang mga ginawa ay nadala Siya sa krus kung saan inialay Niya ang Kanyang sarili bilang pampalubag-loob para sa ating mga kasalanan.

Ang Pagtatatwa ni Pedro (Marcos 14:66-72)

Habang inaalipusta si Jesus, hinarap ni Pedro ang kanyang malaking pagsubok at nabigo, gaya ng ibinabala sa kanya ilang oras pa lamang ang nakararaan. “Si Pedro ay nasa ibaba sa palasyo.” Ang nararapat sana niyang lugar ay kasama ng kanyang Panginoon, ngunit pinigilan siya ng takot na hayagang makilala bilang kasama ng Tagapagligtas sa oras na ito ng pagsubok.

Pinaratangan siya ng isa sa mga aliping babae na tagasunod siya ni Jesus. Maliwanag na nakita na siya nito na kasama ng Panginoong Jesus sa ibang pagkakataon. “Ikinaila niya, na sinasabi, Hindi ko alam, ni nauunawaan ang sinasabi mo.” Ang ganap na pagtatatwang ito ng anumang kaalaman tungkol sa Panginoong Jesu-Cristo ay lumabas sa bibig ng taong nagpahayag ng gayon kalaking katapatan. Pagkatapos ay nakilala si Pedro ng isa pang aliping babae. Agad niya itong itinuro sa iba bilang tagasunod ni Jesus, ngunit sa ikalawang ulit ay itinatwa ng takot na alagad ang anumang kaalaman tungkol kay Cristo.

Pagkatapos ay pinaratangan siya ng iba, na pinangungunahan ng isang kamag-anak ni Malco, na ang tainga ay tinagpas ni Pedro nang magwasiwas siya ng kanyang tabak (Juan 18:26). Itinuro pa nila ang kanyang magaspang na puntong taga-Galilea bilang patunay na kabilang siya sa pangkat ng mga kilalang alagad ni Cristo. “Nagsimula siyang manumpa at magmura, na sinasabi, Hindi ko kilala ang taong ito na inyong sinasabi.” Sa matinding takot, bumalik si Pedro sa pananalita ng mga araw na hindi pa siya nagbabalik-loob at ipinahayag nang may mga sumpa na hindi niya kilala kailanman ang Panginoong Jesu-Cristo. Gaano kalalim ang maaaring kabagsakan ng

mananampalataya kapag nawala siya sa pakikipag-isa sa kanyang Panginoon!

Ang pagtilaok ng isang manok (ang ikalawang ulit nang madaling-araw na iyon) ang nagpabalik sa katinuan ni Pedro, at naalala niya nang may dalamhati ang mga salita ng Panginoong Jesus, na nagbabala sa kanya tungkol sa mismong pagkabigong ito.

Malinaw na inilalarawan ng mga tala tungkol kay Judas at kay Simon Pedro ang pagkakaiba ng apostasiya at ng panlalamig o pagtalikod. Ang apostasiya ay ganap na pagtanggi sa katotohanan at samakatuwid ay sa Kanya na dumating upang ipahayag ito at Siya mismo ang daan, ang katotohanan, at ang buhay. Maaaring mag-angkin ang isang tao ng pananampalataya kay Cristo at magpakita ng panlabas na pagsunod sa Kanyang turo nang hindi kailanman naipanganak na muli. Sa oras ng matinding tukso, maaaring tumalikod nang lubusan ang gayong tao, at ganap na itakwil ang lahat ng minsan niyang inangking pinaniniwalaan. Para sa tumalikod sa pananampalataya, walang pangako ng pagpapanumbalik. Ang panlalamig naman ay ang paghina ng espirituwal na karanasan ng isang tao hanggang sa, sa oras ng pagsubok, wala na siyang lakas na tumayo, kaya maaaring dumating ang pagkabigo na sisira sa kanyang patotoo. Ngunit sinasabi ng Panginoon na Siya ay asawa ng nanlalamig at sa kalaunan ay ibabalik Niya ito (Jeremias 3:14). Si Pedro ay isang nanlamig. Bagaman nahulog siya sa mabigat na kasalanan, agad niyang naunawaan ang kanyang kahabag-habag na kalagayan at bumalik nang may malalim na pagsisisi sa Panginoong kanyang itinatwa.

Kabanata 15: Ang Pinakadakilang Sakripisyo (Ikalawang Bahagi)

Sa Hukuman ni Pilato (Marcos 15:1-15)

Narating na natin ngayon ang dakilang sandali ng krisis na nasa isip na ng ating Panginoon mula pa sa simula ng Kanyang pananatili rito sa lupa. Ang krisis na ito nga ang nagdala sa Kanya mula sa kaluwalhatiayang taglay Niya kasama ng Ama bago pa nagsimula ang lahat ng sanlibutan, papunta sa mundong ito kung saan dinungisan ng kasalanan ang magandang nilikha.

Ang mga detalyeng ibinigay sa ibang mga Ebanghelyo ay hindi na isinama sa salaysay ni Marcos. Mabilis na lumilipat ang tagpo mula sa sanggunian ng mga pinuno ng mga Judio patungo sa bulwagan ng paghuhukom ni Pilato at saka sa krus. Walang binanggit tungkol sa hukuman ni Herodes, ni tungkol sa iba pang mga bagay na ipinadetalye ng Espiritu ng Diyos sa ibang mga manunulat.

Maagang-maaga, tinipon ng punong saserdote ang Sanhedrin, at sa kanilang pagsang-ayon ay ginapos nila si Jesus na parang isang mapanganib na kriminal. Pagkahanda ni Pilato na magbukas ng hukuman, ibinigay nila Siya upang hatulan ayon sa batas ng Roma at patayin bilang isang rebelde. Alam nilang walang kahulugan ang gawa-gawang paratang ng kalapastanganan sa gobernador na kumakatawan sa pamahalaan ng emperador.

Tuso, makasarili, at walang-awang malupit, si Pilato ay isang mapanlinlang na pulitiko na walang pakialam sa karapatan ng kahit sinong tao kung ang pagtatanggol dito ay maaaring makapagpahiya sa kanya. Lubos siyang kumbinsido na walang

kasalanan si Jesus at na ang paratang na dala ng mga pinuno ng Israel ay bunga ng galit. Ngunit nanghina ang loob niya sa bantang nakapaloob sa mga salitang, "Kung pakakawalan mo ang taong ito, hindi ka kaibigan ni Cesar" (Juan 19:12). Sa takot na baka siraan siya ng kanyang mga kaaway sa pulitika sa harap ng emperador, pinili ni Pilato na isakripisyo ang Panginoong Jesus upang manatili sa kanya ang pabor ng Roma. (Sa paningin ni Pilato, si Jesus ay isa lamang hamak na manggagawang taga-Galilea na naging guro.) Kaya naman ang pangalan niya ay naging tanyag sa kahihiyan sa loob ng maraming siglo, at ang kanyang kahihiyan ay nakatala sa mga salita ng kredo: "Si Cristo... ay nagdusa sa ilalim ni Poncio Pilato."

Pinaratangan ng mga pinuno si Jesus na ipinahahayag Niya ang Kanyang sarili bilang tunay na Hari ng mga Judio at na nagtitipon Siya ng mga taong hindi kuntento sa pamahalaan upang palayain ang Israel mula sa pamatok ng Roma. Tuwirang tinanong ni Pilato ang bilanggo, "Ikaw ba ang Hari ng mga Judio?" Sumagot si Jesus, "Ikaw ang nagsasabi"—ibig sabihin, "Ang sinabi mo ay siya ngang totoo." Sapagkat tunay nga Siyang Hari ng mga Judio, bagaman hindi pa dumarating ang panahon upang angkinin Niya ang trono ni David. Buong-bagsik na isinigaw ng mga punong saserdote ang sunud-sunod na paratang laban kay Jesus, ngunit hindi Siya sumagot ni isa man.

Namangha si Pilato sa kapanatagan ng mapagpakumbabang taong nakatayo nang buong amo sa harap niya, kaya tinanong niya Siya, "Wala ka bang isasagot?" Pagkatapos ay idinagdag niya, "Tingnan mo kung gaano karaming bagay ang ipinaparatang nila laban sa iyo." Ngunit si Jesus, gaya ng ipinropesiya ni propeta Isaias, ay hindi nagbuka ng Kanyang bibig (Isaias 53:7).

Litong-lito si Pilato. Nakita niya ang pagkukunwari ng mga saserdote at mga eskriba na nagmamalasakit daw sila sa karangalan ng imperyo. Naunawaan niyang inggit ang nagtutulak sa kanila laban sa taong ito na umakit sa imahinasyon ng napakaraming tao. Walang duda na marami nang narinig si Pilato tungkol sa mga sinabi at mga himala ni Jesus, sapagkat nasa lahat ng dako ang kanyang mga tauhan. Alam na alam niya kung bakit kinapopootan ng mga pinuno ng Israel ang Nazareno.

Pinag-isipan ni Pilato kung paano niya mapapalaya si Jesus nang hindi nagagalit ang mga palalong pinunong panrelihiyong ito. Naalala niyang ilang panahon na ang nakalipas, pinahintulutan siya ng Roma na magpalaya ng isang bilanggong pulitikal tuwing panahon ng Paskuwa upang mapalubag ang loob ng mga Judio, at sila ang pipili. Naisip niya ang isang tunay na rebelde na dati'y sinusundan ng marami ngunit ngayo'y naghihintay ng pagbitay, at nagpasya si Pilato na ipapili sa mga tao kung ang masamang taong ito o si Jesus.

Ang pangalang *Barabbas* ay nangangahulugang "anak ng ama." Sa ilang sinaunang manuskrito, tinatawag siyang Jesus Barabbas. Kilala siya bilang isang pinuno sa paghihimagsik laban sa pamamahala ng Roma sa Palestina, at sumama siya sa isang pag-aalsa kung saan nakagawa siya ng pagpatay. Halatang bayani siya sa paningin ng magulong karamihan, sapagkat agad silang nagsimulang sumigaw at nakiusap kay Pilato na sundin niya ang kaugaliang nabanggit sa itaas at hayaan silang pumili ng bilanggong palalayain.

Pumayag si Pilato, umaasang mapapalaya siya nito sa anumang dagdag na pananagutan tungkol kay Jesus. Kaya nagtanong siya, "Ibig ba ninyong palayain ko sa inyo ang Hari ng mga

Judio?" Ginamit niya ang titulong ito nang may pang-uuyam, na para bang kinikilala niya si Jesus na isang rebelde laban sa Roma, sapagkat sa kanyang puso ay alam niya ang tunay na dahilan ng kanilang pagkapoot kay Jesus.

"Inudyukan ng mga punong saserdote ang mga tao," na madaling maimpluwensiyahan sa ganoong magulong tagpo, at inudyukan sila na hingin si Barabbas, at iyon nga ang ginawa nila. Ang pagpiling ginawa noong araw na iyon sa pagitan ni Jesus at ni Barabbas ay siya ring pagpiling ginagawa ng mga bansa sa buong takbo ng mga siglo. Kaya si Barabbas ay naging, wika nga, larawan ng antikristo.

"Ano nga ang ibig ninyong gawin ko sa kanya na tinatawag ninyong Hari ng mga Judio?" Walang saysay ang pagsisikap ni Pilato na takasan ang lahat ng pananagutan sa bagay na ito. Iniharap niya sa kanila ang tanong tungkol sa kapalaran ni Jesus sa paraang madarama nilang sila ang may huling pasya.

"Sila'y muling sumigaw, Ipako siya sa krus." Humingi ang mga hamak na pinunong panrelihiyong ito ng malupit na kamatayan para sa Kanya na madalas sumaway sa kanila dahil sa kanilang pagkukunwari.

Alam ng Romanong hukom na walang nilabag si Jesus na anumang batas ng imperyo kaya hindi Siya karapat-dapat mamatay. Ngunit labis ang takot ni Pilato sa mga Judio para manindigan laban sa kanila. Ang magulong karamihan, na inudyukan ng mga saserdote, ay humingi na ipako sa krus ang Isa na walang anumang kasamaang mapatunayan laban sa Kanya.

Dapat sanang ipinagtanggol ni Pilato ang karapatan ng walang-sala, ngunit mas inalala niya ang pagpapalubag-loob sa mga

Judio kaysa sa pagprotekta kay Cristo. Kaya siya na kani-kanina lamang ay nagpahayag na Siya'y isang taong matuwid (Mateo 27:24) ay naghatol sa Kanya na mamatay sa pagkapako sa krus. Kung si Pilato ay isang hukom na may malinis na budhi, tumanggi sana siyang kilalanin ang mga hindi napatunayang paratang ng mga kaaway ni Cristo at pinalaya Siya. Ngunit ang Diyos ang nangibabaw at ginamit siya bilang kasangkapan upang matupad ang propesiya tungkol sa paraan ng kamatayan ni Cristo.

Ang Kalupitan ng mga Kawal (Marcos 15:16-24)

Matapos ang duwag na pag-uugali ni Pilato sa pagsuko sa mga punong saserdote at sa paghatol kay Jesus, dinala ang Panginoon mula sa bulwagan ng paghuhukom papunta sa panlabas na looban na tinatawag na Pretorio. Doon, ang matiising nagdurusa ay pinailalim ng mga kawal sa isang mahabang panahon ng bastos na panunuya at pagpapahirap.

Narinig nila ang paratang na nag-aangkin si Jesus na Siya'y hari; kaya sa makademonyong katuwaan ay nagkunwari silang kinikilala Siya bilang hari, at binihisan Siya ng balabal na kulay-ube bilang tanda ng kunwaring pagkilala sa Kanyang pagkahari. Idiniin nila sa Kanyang banal na noo ang koronang gawa sa mailap na halamang may tinik na karaniwan sa kabukiran. Yumuyukod sa harap Niya sa kunwaring pagpapakumbaba, binati nila Siya: "Mabuhay, Hari ng mga Judio!" Para sa mga bastos na kawal na ito, isang kalokohang biro lamang ang lahat ng ito. Gayunman, sa kabila ng lahat ng kalupitang ibinunton nila kay Jesus, hindi man lang sila kalahati ng kasalanan ng mga kababayan Niya na humingi na Siya'y ipako sa krus.

Matapos masiyahan ang kanilang malupit na pagnanasa sa katuwaan, hinubad ng mga kawal kay Jesus ang balabal at isinuot sa Kanya ang sarili Niyang mga damit. Pagkatapos ay inilabas nila Siya patungo sa lugar ng pagpapako sa krus. Isang mabigat na krus ang ipinasan sa Kanyang balikat upang dalhin Niya ito hanggang Kalbaryo, o Golgota. Sabi ng tradisyon, bumagsak daw Siya sa bigat nito, ngunit walang ganoong pahayag sa Kasulatan. Ang sinasabi lamang sa atin ay isang taga-Cirene na nagngangalang Simon, na dito'y tinukoy na ama nina Alejandro at Rufo, ang pinilit na magpasan ng krus at sa gayo'y ginaan ang hinatulang Isa. Sinabi ng mga unang Cristiano na ang taga-Cireneng ito at ang kanyang mga anak ay naging tapat na tagasunod ni Jesus nang lumaon. May mga nagsasabing ang isa sa mga anak ay ang Rufo na binanggit sa Roma 16:13.

"Ang dako ng bungo." Marami ang naniniwala na ito'y tumutukoy sa burol na hugis-bungo sa labas ng Jerusalem, malapit sa pintuang-bayan ng Damasco. Ang burol na ito ay kilala bilang Gordon's Calvary. Ang iba naman ay nauunawaan ang mga salitang ito na tumutukoy lamang sa lugar ng pagbitay. *Golgota, Kalbaryo, ang dako ng bungo*—kay daming banal na alaala ang nakapalibot sa mga salitang ito! Bago ipinako ang ating Panginoon, wala itong kahulugan kaninuman, maliban sa itinuturo nito ang isang lugar sa labas ng mga pader ng Jerusalem kung saan pinapatay ang mga kriminal—ang mga lumabag sa mga batas ng makapangyarihang Roma. Ngunit sa loob ng mahigit labinsiyam na siglo mula nang itaas ang Anak ng tao, ang pangalang *Kalbaryo*, o ang katumbas nito sa ibang mga wika, ay pumukaw sa puso ng milyun-milyong tao. Ang pangalang iyon ay naging sagisag ng isang pag-ibig na mas

malakas kaysa kamatayan, isang pag-ibig na hindi kayang patayin ng maraming tubig ng paghatol.

Inalok ng mga kawal ang Panginoong Jesus ng maiinom, ngunit hindi Niya tinanggap ang alak na hinaluan ng mira. Ang nakapamamanhid na inuming ito ay inihahanda upang maibsan ang paghihirap ng mga namamatay sa pagkapako sa krus. Hindi Niya tatanggapin ang anumang makahahadlang sa lubos Niyang pagpasok sa lahat ng saklaw ng krus.

"Pinaghati-hatian nila ang kanyang mga damit, at nagsapalaran sila sa mga iyon." Sa ginawa nilang ito, hindi namamalayan ng mga kawal na tinutupad nila ang propesiya ni David, na sinabi mahigit isang libong taon na ang nakararaan at nakatala sa Awit 22:18. Kinikilala na ang mga damit ng isang kriminal ay bahagi ng karapatang pakinabang ng mga kawal na nangangasiwa sa pagpapako sa krus.

Mula sa sandaling lumabas Siya mula sa Ama papunta sa sabsaban sa Betlehem, laging nasa harapan ng ating pinagpalang Panginoon ang krus. Naging tao Siya upang Siya ang maging pampalubag-loob para sa ating mga kasalanan (1 Juan 2:2). Mahusay itong sinabi ng isa sa ating mga manunulat ng himno:

*Landas Niya'y walang ngiti ng sanlibutan,
Sa krus lamang ito'y patungo.*

Sa Kalbaryo, naayos na magpakailanman ang usapin ng kasalanan nang Siya, ang Isang walang kasalanan, ay ginawang kasalanan—ibig sabihin, naging handog para sa kasalanan—upang "tayo'y maging katuwiran ng Diyos sa kanya" (2 Corinto 5:21).

Ang Pagpapako sa Krus (Marcos 15:25-39)

Ipinako si Cristo sa krus noong "ikatlong oras," ayon sa pagbilang ng oras ng mga Romano mula sa pagsikat ng araw, na tinatawag nating alas-sais.

"Ang paratang laban sa kanya... ANG HARI NG MGA JUDIO." Kaugalian noon na magkabit ng karatula sa itaas ng ulo ng mga ipinapako upang ipakita kung ano ang kanilang kasalanan. Sa pang-uuyam, itinala ni Pilato si Jesus bilang Hari ng mga Judio, at ibinintang sa Kanya ang krimen ng paghihimagsik laban sa kapangyarihan ng Roma.

Ang dalawang magnanakaw na ipinakong kasama ni Cristo ay talagang may sala sa mga krimen laban sa batas ng lupain. Pitong siglo bago nito, isinulat ni Isaias tungkol kay Cristo, "Siya'y ibinilang sa mga makasalanan" (Isaias 53:12). Ngayon ay literal na natupad ang kanyang mga salita. Hindi itinala ng Ebanghelyo ni Marcos ang pag-uusap ng mga ipinako, ni ang pagpapahayag ng isa na tumawag kay Jesus upang iligtas siya (tingnan ang Lucas 23:39-43).

"Siya'y nilait ng mga nagdaraan." Walang awa sa Kanyang hapis at paghihirap, binaluktot ng nanunuyang karamihan ang Kanyang mga salita at ibinato ang mga ito sa Kanyang mukha. Tinuya nila Siya at hinamon na ipakita ang Kanyang kapangyarihan sa pagbaba mula sa krus kung Siya nga ang pinahiran ng Diyos. Hindi nila naunawaan na ang kanilang mga kasalanan ang pumipigil sa Kanya sa punong iyon, hindi ang mga pakong ibinaon sa Kanyang mga kamay at paa.

"Nagligtas siya ng iba; ang sarili niya ay hindi niya maililigtas." Sinabi ng mga punong saserdote ang mga salitang ito bilang panunuya, ngunit isang napakalaking katotohanan ang

ipinahahayag nila. Kung ililigtas Niya ang iba, hindi Niya maililigtas ang Kanyang sarili.

"Bumaba ngayon mula sa krus ang Cristo, ang Hari ng Israel, upang aming makita at kami'y sumampalataya." Sa malupit na pang-uuyam ay tinawag nila Siya sa mismong mga titulong talagang sa Kanya, ngunit hindi Siya tumugon. Ang pagbaba mula sa krus ay mangangahulugan ng walang-hanggang kapahamakan ng buong nagkasalang lahi natin.

Buong paghanga at paggalang nating napapansin na sa loob ng anim na kakila-kilabot na oras ay nakabitin ang Anak ng Diyos sa krus na iyon ng kahihyan. Ang anim na oras na ito ay malinaw na nahahati sa dalawang bahagi. Mula ikatlo hanggang ikaanim na oras—ibig sabihin, mula sa tinatawag nating alas-nuwebe ng umaga hanggang tanghali—sumisikat ang araw, at nakikita ng lahat ang nangyayari. Sa loob ng tatlong oras na iyon, nagdurusa si Jesu-Cristo sa kamay ng tao. Dahil sa lahat ng kanilang kasamaan, kailangang hatulan ang mga tao maliban kung ang pagsisisi ang mag-akay sa kanila na lumapit para sa kaligtasan sa Isa na kanilang ipinako (Mga Gawa 2:23; Awit 69:20-28). Gayunman, hindi ang ipinataw sa Kanya ng mga tao ang nag-alis ng kasalanan (Hebreo 9:26).

Mula ikaanim hanggang ikasiyam na oras, lumaganap ang kadiliman sa buong tagpo. Walang matang tao ang makatagos sa dilim na iyon. Noon ginawang handog para sa kasalanan ang kaluluwa ng Mesiyas. Habang tinatakpan ng kadilimang hindi pangkaraniwan ang tagpo, tiyak na tumama ang matinding takot sa kaluluwa ng bastos na karamihan. Sa loob ng tatlong oras na iyon idiniin sa mga labi ng Tagapagligtas ang saro ng paghatol at inubos Niya ito hanggang sa latak, upang tayo'y makainom sa saro ng kaligtasan (Awit 116:13).

"Eloi, Eloi, lama sabachthani?" Ang mga salitang ito ay Aramaiko at matatagpuan sa Awit 22:1—"Diyos ko, Diyos ko, bakit mo ako pinabayaan?" Tinawag ni Elizabeth Barrett Browning ang mga salitang ito na "ang daing ng naulilang Emmanuel." Sinasabi nito sa atin, nang higit sa anumang bagay, ang kakila-kilabot na pagkapabaya ng kaluluwa na pinasok ng Panginoong Jesu-Cristo nang Siya'y maging dakilang tagapasan ng kasalanan. Noon hinarap ng Diyos, ang matuwid na Hukom, si Cristo bilang tagapanagot na tumayo sa lugar ng makasalanan. Ang mga makasalanang hindi nagsisisi ay daranas pa ng ganitong pagkapabaya.

"Narito, tinatawag niya si Elias." Ito ang mga salita ng isang hindi nakauunawa ng Aramaiko at nag-akalang ang sigaw na "Eloi" ay para kay propeta Elias.

Nang lumipas ang kadiliman, naalala ni Jesus ang isang propesiyang hindi pa natutupad (Awit 69:21) at Siya'y sumigaw, "Nauuhaw ako" (Juan 19:28-29). Bilang tugon sa Kanyang sigaw, isang espongha na puno ng suka ang idiniin sa Kanyang tuyong mga labi (Marcos 15:36). Tinanggihan ng Panginoong Jesu-Cristo ang saro ng mira at alak, ngunit ininom Niya ang suka. Ang una ay sinadya upang mamahid ang pakiramdam. Hindi Niya ito pahihintulutan. Ang ikalawa naman ay larawan ng asim at pait ng saloobin ng tao sa Kanya. Tinanggap Niya ito nang walang reklamo.

"Sumigaw si Jesus nang malakas." Hindi Siya namatay dahil sa pagkahapo. Isinuko Niya ang Kanyang espiritu nang matapos na ang lahat (Mateo 27:50).

Pinunit ng kamay ng Diyos ang tabing ng templo sa dalawa, tanda na nabuksan na ngayon ang daan papasok sa kabanal-banalang dako (Hebreo 10:19-20). Hindi na kailangang manahan

ang Diyos sa makapal na kadiliman (2 Cronica 6:1). Makalalabas na Siya sa liwanag, at ang tao ay makapapasok na sa Kanya dahil sa naglilinis na dugo ni Cristo (1 Juan 1:7).

"Tunay na ang taong ito ay Anak ng Diyos." Kumbinsido sa kanyang nakita at narinig, ipinahayag ng Romanong senturion na namamahala sa pagpapako ang kanyang personal na pananampalataya sa pagiging higit-sa-karaniwan ng banal na nagdurusang kamamatay lamang sa krus na iyon.

Ang pagpapako sa krus sa ating Panginoong Jesus ay higit pa sa pagkamartir alang-alang sa katotohanan, bagaman iyon din ay totoo (Juan 18:37). Ang krus ay pagpapakita ng pagkapoot ng Diyos sa kasalanan at ng Kanyang walang-hanggang pag-ibig sa nawawalang sangkatauhan. Huwag nating isipin kailanman ang Kalbaryo na para bang ito'y isang walang-salang tao lamang na namatay para sa mga taong may sala. Ito'y ang Diyos na nagbibigay ng Kanyang sarili sa persona ng Kanyang Anak upang pasanin ang hatol na ipinahayag ng Kanyang matuwid na batas na siyang parusa sa kasalanan. Doon "namatay ang Nasaktan upang palayain ang nakasakit." Dahil sa tiniis ni Cristo roon, nagawa na ang pagbabayad-sala para sa kasamaan, at ngayon ang Diyos ay maaaring "maging matuwid, at tagapag-aring-matuwid sa sumasampalataya kay Jesus" (Roma 3:26). Ipagkaloob nawa ng Diyos na ang ating mga puso ay laging maging malambot at ang ating mga espiritu ay lubos na maantig habang muli nating pinagbubulayan ang kamatayan ng Tagapagligtas sa Kalbaryo.

Ang Paglilibing (Marcos 15:40-47)

May kung anong malambing at nakaaantig ng damdamin sa maliit na pangkat ng mga tapat na babae na sa kanila'y

napakahalaga ng Panginoong Jesu-Cristo. Lito at gulong-gulo man sila, tumayo sila sa may kalayuan, pinagmamasdan ang Isa na pinaniwalaan nilang Mesiyas ng Israel, ang pinahirang Hari ng Diyos, na namamatay sa krus ng kahihyan.

Binanggit ni Marcos ang dalawang babaeng nagngangalang Maria: si Maria Magdalena, at si Maria na ina nina Santiago at Jose—ibig sabihin, nina Santiago at Judas, dalawa sa mga apostol. Hindi niya binanggit si Maria na ina ng ating Panginoon. Gayunman, alam natin mula sa salaysay ni Juan na nakatayo siya sa tabi ng krus hanggang ipinagkatiwala siya ng naghihinalo niyang Anak sa pangangalaga ng minamahal na apostol na si Juan.

Si Salome at ilan pang iba ay nanggaling sa Galilea upang mapalapit sa Kanya at makinig sa Kanyang mapagbiyayang mga mensahe. Ano kaya ang naiisip ng kanilang mga puso nang makita nila Siyang tila walang kapangyarihan sa kamay ng Kanyang mga kaaway! Naalala ba nila ang nalimutan ng Kanyang mga apostol: na nangako Siyang muli Siyang babangon sa ikatlong araw? Tila hindi, sapagkat makikita natin pagkatapos na ang Kanyang muling pagkabuhay ay kasing-laking kababalaghan para sa mga babaeng ito gaya ng sa sinuman sa iba pa Niyang mga kaibigan.

Isinulat ni Isaias pitong daang taon bago ang pagpapako sa krus na si Jesus ay makakasama ng mayayaman sa Kanyang kamatayan (Isaias 53:9). Kaya nang maisuko na ng ating Panginoon ang Kanyang buhay, si Jose na taga-Arimatea, isang kagawad ng mataas na sanggunian ng Israel, ay buong tapang na lumapit kay Pilato at hiningi ang bangkay ng ipinakong Tagapagligtas. Si Jose ay isang lihim na alagad na naghihintay

sa kaharian ng Diyos, ngunit ngayon ay lumabas siya sa hayag at ipinakilala ang kanyang sarili na kaisa ng itinakwil na Cristo.

Ang mga pinapatay sa pagpapako sa krus ay kadalasang tumatagal hindi lamang ng maraming oras kundi ng ilang araw pa sa kanilang krus bago sila palayain ng kamatayan mula sa kanilang paghihirap. Kaya halos hindi makapaniwala si Pilato na patay na si Jesus. Ipinatawag niya ang senturion na namahala sa pagbitay at tinanong kung talagang patay na si Jesus. Nang matiyak ni Pilato na totoo nga ito, iniutos niyang ipagkatiwala ang bangkay kay Jose, na buong paggalang at lambing na ibinaba ang bangkay mula sa krus. Ayon sa kaugalian ng mga Judio sa paglilibing, binalot niya ang mahalagang katawan sa pinong lino na kanyang binili. Inilagay niya ang bangkay sa kanyang sariling bagong libingan, isang libingang inukit sa bato malapit sa lugar ng pagpapako. Matapos igulong ang isang malaking bato sa pasukan ng libingan, umalis na si Jose.

Si Maria Magdalena at ang isa pang Maria ay nakatayo sa may kalayuan, nagmamasid, at tinitingnan kung saan inilagay si Jesus. Balak nilang bumalik sa libingan sa sandaling lumipas ang Sabbath upang maayos na embalsamuhin ang bangkay na nagmamadaling inilagay sa libingan. Ngunit hindi na iyon mangyayari, sapagkat malapit nang ipakita ng Diyos ang Kanyang kapangyarihan at ipahayag ang Kanyang pagsang-ayon sa gawa ng Kanyang minamahal na Anak sa pagbangon sa Kanya nang may tagumpay mula sa libingan.

Kabanata 16: Si Cristo, Naglilingkod Pa Rin

Ang Muling Pagkabuhay (Marcos 16:1-8)

Natapos na ang huling Sabbath ng kautusan na kinilala ng Diyos. Sa loob ng araw ng pamamahinga ng lumang tipan na iyon, walang sinuman sa lupa ang nakaaalam kung naganap na nga ang pagtubos o hindi. Nangilin ang mga Judio sa pamamahinga kahit pula pa ang kanilang mga kamay sa dugo ng lingkod ni Jehova. Ipinilit nila ang Kanyang kamatayan, at sa paggawa nito ay tinupad nila ang sarili nilang mga Kasulatan nang hindi nila namamalayan. Ngayon ay sumikat na ang unang araw ng isang bagong linggo at ng isang bagong dispensasyon.

Ilang makadiyos na babae na huling umalis sa krus ang siya ring unang dumating sa libingan noong kahanga-hangang umaga ng Pagkabuhay na iyon. Sa pagsilay ng unang guhit ng liwanag sa langit, tatlong babaeng durog ang puso—si Maria Magdalena, si Maria na ina ni Santiago na nakababata, at si Salome—ang umalis sa kanilang mga tahanan at naglakad patungo sa libingan sa halamanan kung saan inilagay ang bangkay ni Jesus. Balak nilang pahiran at embalsamuhin ang mahalagang katawang iyon ayon sa kaugalian ng mga Judio.

Habang tumataas ang araw, natanaw nila ang libingan. Sa paglapit nila, nagtataka ang mga babae kung sino ang mag-aalis ng malaking batong nakaharang sa pasukan. Ang batong ito ay malamang na parang malaking gilingang-bato na nakalagay sa isang uka na inukit sa batong-apog nang pahilig, kaya madali itong maigulong pababa sa uka upang matakpan ang pinto. Ngunit kailangan ng malaking lakas upang

maigulong itong pabalik at paakyat. Wala ni isa man sa mga alagad ang naroon upang gawin ang serbisyong ito.

Nagdadalamhati sila sa kamatayan ni Jesus at halatang inakala nilang wala na silang magagawa ngayon upang bumuti ang kalagayan.

Ngunit sa paglapit ng mga babae, namangha sila nang makitang naigulong na ang bato at kitang-kita na ang pasukan. Ang una nilang naisip, ayon sa alam natin mula sa ibang mga salaysay, ay ninakawan ng mga kaaway ni Jesus ang libingan at kinuha ang bangkay at dinala sa ibang lugar.

Pagpasok nila sa libingan, nakita nila "ang isang binatang nakaupo sa gawing kanan, nakadamit ng mahabang puting kasuotan." Pinuno ng kakaibang takot ang mga babae dahil sa kanyang presensya. Hindi nila naunawaan sa sandaling iyon na ang binatang ito ay naroon na sa paglikha ng sansinukob "nang ang mga bituin sa umaga ay nagsiawit na magkakasama, at ang lahat ng anak ng Diyos ay nagsisigaw sa kagalakan" (Job 38:7). Ang lalaking ito ay may walang-hanggang kabataan, sapagkat hindi siya taga-lupa kundi taga-Langit. Agad niya silang pinanatag at sinabihang huwag matakot. Idinagdag pa niya, "Hinahanap ninyo si Jesus na Nazareno, na ipinako sa krus: siya'y nagbangon; wala siya rito: tingnan ninyo ang dakong pinaglagyan nila sa kanya."

Ang madilim na gabi ng kamatayan ay hindi ang wakas ng paglilingkod ng ating pinagpalang Panginoon. Para sa Kanya, ang "landas ng buhay" ay lumabas mula sa libingan paakyat sa kaluwalhatian kung saan, sa kanang kamay ng Ama, ay may kaligayahan magpakailanman. Hindi iniwan ang Kanyang kaluluwa sa Hades—ang di-nakikitang daigdig—ni nakakita man ng kabulukan ang Kanyang mahalagang katawan sa

libingan (Awit 16). Ipinahayag ni Isaias sa pamamagitan ng Espiritu ng propesiya, "Kapag ginawa mong handog para sa kasalanan ang kanyang kaluluwa, makikita niya ang kanyang binhi, pahahabain niya ang kanyang mga araw, at ang kalooban ng Panginoon ay uunlad sa kanyang kamay" (Isaias 53:10). Kaya Siya "na ibinigay dahil sa ating mga pagsuway... ay muling binuhay dahil sa ating pagkaaring-matuwid" (Roma 4:25). Sapagkat natugunan ng Kanyang kamatayan ang bawat hinihingi ng katarungan ng Diyos laban sa atin, ang Kanyang muling pagkabuhay ay ang banal na pahayag ng ating pagkaaring-matuwid mula sa lahat ng bagay.

Taglay ang nagtataakang mga mata, tinitigan ng mga babae ang walang-lamang libingan kung saan ang mga damit-panlibing na lamang ang naiwan. Inutusan sila ng anghel (sapagkat iyon nga siya) na humayo at sabihin sa mga alagad at kay Pedro na nauuna si Jesus sa kanila sa Galilea, sa tagpuang sinabi Niya sa kanila bago Siya ipinako. Doon Niya ipakikita ang Kanyang sarili sa kanila. Kaya nagmadali ang mga babae patungo sa lungsod, ngunit natakot silang sabihin kaninuman ang kanilang nakita at narinig.

May kakaibang nakaaantig sa dalawang salitang "at kay Pedro" (Marcos 16:7). Tiyak na ginugol ni Pedro ang panahon ng paglilibing sa kanyang Panginoon sa dalamhati at paghihirap ng kaluluwa habang pinagbubulayan niya ang kanyang pagtatatwa. Hindi na niya madarama na karapat-dapat pa siyang tawaging isa sa Kanyang mga alagad. Ngunit ang natatanging mensaheng "at kay Pedro" ay magiging katiyakan sa kanya na mahal pa rin siya ni Jesus at itinuturing pa rin siyang isa sa Kanyang sarili.

Nagpakita si Jesus sa Marami (Marcos 16:9-14)

"Una siyang napakita kay Maria Magdalena." Halatang nagpaiwan sa halamanan ang isa sa mga babae, at si Jesus mismo ang nagpakita sa kanya. Tila walang patunay sa Kasulatan na ang Mariang ito ay naging isang babaeng masama at imoral, gaya ng inaakala ng marami. Sa paglipas ng mga siglo, ang *magdalene* ay naging kasingkahulugan ng *patutot* sapagkat marami ang nagsikap na ipakilala si Maria na taga-Magdala bilang ang "babaeng nasa lungsod" na pumasok sa bahay ng Fariseo at naghugas sa mga paa ni Jesus ng kanyang mga luha ng pagsisisi (Lucas 7:37-39). Ngunit tila walang patunay na iisa ang dalawa. Ang sinasabi sa atin sa Marcos 16 ay pinalayas ni Jesus ang pitong demonyo mula kay Maria. Malaki ang kanyang pag-ibig sapagkat napakalaki ng kanyang pagkaligtas. Maraming babaeng kagalang-galang naman ang sa ilang pagkakataon ay napasailalim sa kapangyarihan ng demonyo. Hindi kailangang ipalagay na ang pagsapi ng demonyo ay nangangahulugan ng kahalayan.

Ipinakilala ni Jesus ang Kanyang sarili kay Maria sa halamanan sa paraang nawala ang lahat ng kanyang pag-aalinlangan (Juan 20:11-18). Nagmadali siyang sabihin sa Kanyang mga alagad, na nagdadalamhati at umiiyak sa kamatayan ng kanilang Panginoon, na tunay ngang nabuhay Siyang muli mula sa mga patay. Bagaman buong-tiyak niyang pinatunayan na nakita at nakausap niya Siya, hindi sila naniwala na Siya na namatay ay buhay nang muli. Hindi binanggit ni Marcos ang pagdalaw nina Juan at Pedro sa libingan, at ang kanilang pagpapatunay sa kuwento ni Maria.

Sa ilang salita lamang ay sinabi sa atin ni Marcos ang inilarawan nang buong-buo ni Lucas—ang pagtatagpo ni Jesus

at ng dalawang alagad sa daan patungong Emmaus (tingnan ang Lucas 24:13-35). Mula sa mga salitang "Siya'y napakita sa ibang anyo" (Marcos 16:12), may ilang humango ng maling konklusyon na pagkatapos ng muling pagkabuhay ay hindi na taglay ni Jesus ang mismong katawang ipinako sa krus. Ipinagbabawal ng ibang mga Kasulatan ang ganitong kaisipan. Sinasabi sa atin ng Ebanghelyo ni Lucas na nabulag ang mga mata ng dalawang alagad sa tunay na pagkakakilanlan ni Jesus. Hindi Siya nag-anyo ng ibang katawan. Habang nakaupong kasalo Niya ang dalawa sa hapunan, ipinakilala Niya ang Kanyang sarili sa kanila. Bumalik sila sa Jerusalem at sinabi sa labing-isa na nakita nila Siya; ngunit muli nating mababasa, "Hindi rin sila pinaniwalaan." Mahirap kumbinsihin ang mga apostol na napagtagumpayan ni Jesus ang kamatayan.

Paulit-ulit nang ipinahayag ni Jesus noon pa ang Kanyang pagbangon mula sa mga patay pagkaraan ng tatlong araw; ngunit mapurol ang pandinig ng Kanyang mga alagad at hindi nila naunawaan ang kahulugan ng Kanyang mga salita. Kaya hindi nila inaasahan ang muling pagkabuhay, at natagalan sila bago tanggapin ang ganoon kahanga-hangang katotohanan. Ang pinakamalinaw lamang na patunay ng Kanyang muling pagkabuhay ang nakakumbinsi sa kanila sa katotohanan.

Ang huling pagpapakitang binanggit ni Marcos ay naganap habang kumakain ang mga alagad ng kanilang hapunan. Kung ang tinutukoy ni Marcos ay ang parehong pagkakataong binanggit sa Lucas 24:36-43 at Juan 20:19, maaaring hindi natin matiyak. Malamang na ang pagpapakitang nakatala sa Marcos 16:14 ay alinman sa unang gabi matapos ang muling pagkabuhay ni Jesus nang wala si Tomas, o sa ibang pagkakataon nang naroon siya. Dahil may ilan pang hindi

naniniwala, "sinumbatan sila ng Panginoon dahil sa kanilang kawalan ng pananampalataya at katigasan ng puso." Hindi nila tinanggap ang patotoo ng mga babae at nina Cleopas at ng kasama niya, na nagpatunay lamang sa sinabi na mismo ni Jesus sa kanila na mangyayari. Tila bagay ang sumbat na ito sa pagkakataong wala si Tomas, sapagkat tila nawala na ang lahat ng pag-aalinlangan ng iba nang unang makita ni Tomas ang nabuhay na Panginoon. Ngunit mahalagang tandaan ang una nilang kawalan ng pananampalataya habang pinag-iisipan natin ang sinabi Niya sa kanila pagkatapos.

Ang Huling Utos ni Cristo (Marcos 16:15-20)

Ang dakilang utos ay hindi ibinigay nang minsan lamang, kundi sa ilang pagkakataon, at sa bawat isa ay may mga pagkakaibang lubhang kawili-wili. Sa Marcos 16:15-18, malinaw na inilatag ni Jesus ang Kanyang plano ng pag-eebanghelyo sa buong sanlibutan. "Ipangaral ninyo ang Ebanghelyo sa bawat nilalang." Dadalhin ng mga alagad ang mabuting balita ng isang natapos nang pagtubos hindi lamang sa Israel, na sa kanila halos nalimita ang mensahe ng kaharian noong paglilingkod ng Panginoon sa lupa (Mateo 10:6), kundi "sa buong sanlibutan." Gigibain ang bawat hadlang upang ang ilog ng biyaya ay umagos sa lahat.

"Ang sumampalataya at mabautismuhan ay maliligtas." Ang mga tumanggap ng mensahe sa pananampalataya ay magpapatotoo rito sa pamamagitan ng pagpapabautismo, at sa gayo'y hayagang ipahahayag ang kanilang sarili bilang Kanyang mga alagad. Walang kapangyarihang magligtas ang ordinansa mismo, ngunit ito'y pagpapahayag ng pagpapasakop kay Cristo. Ang mga tumangging sumampalataya ay mahahatulan.

Pansinin na hindi Niya sinabi, "Ang hindi mabautismuhan ay mahahatulan."

"Ang mga tandang ito ay susunod sa mga sumasampalataya." Ang mga tandang ito ay ang tinatawag ni Pablo na "mga tanda ng isang apostol" (2 Corinto 12:12). Ang mga kapangyarihang ito na gumawa ng himala ay ibinigay sa mga sugong may awtoridad upang patunayan na sila'y mga kinatawan ni Cristo (Mga Gawa 4:30-33; 5:12). Ngunit hindi ipinakita ang mga tanda ng sinumang hindi sumasampalataya, at maging sa labindalawa ay "may ilang nag-alinlangan" (Mateo 28:17). Pagkakamali ang ipalagay na kusang naipapasa ang mga kapangyarihang ito sa mga sumampalataya sa mga sugo. Hindi iyon ang kaisipan. Ang ganitong mga kaloob ay ibinigay sa ilan na naging hayag na mga saksi (1 Corinto 12:7-11), ngunit ang pagkakaloob ng mga kaloob ay ayon sa soberanong kalooban ng Diyos.

Hindi sinasabi sa atin ng Ebanghelyo ni Marcos kung gaano katagal ang lumipas sa pagitan ng pagbibigay ng utos na ito at ng pag-akyat ni Cristo sa langit. Ipinahihiwatig ng ibang mga tala na halos apatnapung araw ang lumipas. Sa takdang panahon, ang taong si Cristo Jesus ay tinanggap sa itaas sa kaluwalhatian (1 Timoteo 3:16), kung saan kasalo Niya ngayon ang Ama sa trono (Hebreo 1:3).

"Sila'y humayo... na gumagawang kasama nila ang Panginoon." Ang lahat ng nagagawa ng Kanyang mga lingkod para sa Kanya ay talagang Siya ang gumagawa habang kumikilos Siya sa kanila at sa pamamagitan nila sa kapangyarihan ng Kanyang Espiritu Santo. Sinasabi sa atin na ang mga alagad ay "nangaral sa lahat ng dako." Alam natin mula sa aklat ng Mga Gawa na mabagal sila sa paggawa nito. Natagalan bago nila naalis sa kanilang sarili ang kanilang mga pagkiling bilang Judio upang malaya

silang makapunta sa buong sanlibutan at maipakilala ang mabuting balita sa mga Hentil. Ngunit sa paglipas ng panahon ay lalo nilang naunawaan ang kaisipan ng Panginoon, kaya pumunta sila sa lahat ng dako gaya ng iniutos Niya sa kanila.

Pinatutunayan ng aklat ng Mga Gawa at ng kasaysayan ng misyon ang katotohanan ng mga pagpapakita ni Cristo pagkatapos ng Kanyang muling pagkabuhay at ng pagbibigay ng dakilang utos. Nagpapatuloy pa ang gawain ng pag-eebanghelyo sa buong sanlibutan, at hindi ito matatapos hangga't hindi naririnig ng lahat ng tao saanman ang mensahe ng biyaya ng Diyos. Ang malasakit sa misyon ay hindi isang opsyonal na asignatura sa unibersidad ng biyaya ng Diyos. Ito ay isang bagay na inaasahang gawing pangunahing kurso ng bawat alagad. Tayong mga ligtas ay pinagkatiwalaan ng ating nabuhay na Panginoon ng maluwalhating pribilehiyo na dalhin ang Ebanghelyo sa buong sanlibutan. Ito mismo ang dahilan kung bakit tayo iniwan sa mundong ito. Kung tungkol sa sarili nating kaligtasan, kasing-tiyak na tayo ng kayang gawin ng Diyos sa unang sandaling nagtiwala tayo kay Cristo. Maaari sana tayong agad na dinala pauwi sa Langit. Ngunit sa walang-hanggang karunungan ng Diyos, iningatan tayo rito sa ibaba upang tayo'y maging mga saksi ng Kanyang nagliligtas na biyaya at upang sa pamamagitan natin ay marami pang madala upang makibahagi sa mga pagpapalang atin kay Cristo. Kung naging tapat lamang ang iglesya sa utos na ibinigay sa kanya, maaaring matagal nang nabuo ang katawan ni Cristo at napabilis ang pagbabalik ng Panginoon, sapagkat dahil sa Kanyang malasakit sa kaligtasan ng mga tao kaya tila Siya'y nagtatagal (2 Pedro 3:9).

Matapos itala ni Marcos ang dakilang utos, hindi na niya inilarawan ang pag-akyat sa langit, kundi tinapos niya ang kanyang salaysay sa nabuhay na Panginoon bilang ang lingkod na gumagawa pa rin kasama ng Kanyang mga tagasunod habang sila'y humahayo sa pagsunod sa Kanyang Salita.

Sa Diyos ang lahat ng kaluwalhatian.